

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan

aluesuunnitelma 2013–2022

Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan aluesuunnitelma 2013–2022

Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto

Vastuuhenkilö: Virpi Vertainen, puh. 310 38518

Teksti ja visualisointi: Zuzana Hrasko-Johnson, Timo Häll, Tiina Saukkonen, Päivi Jylänki
Katarina Wallin, Anniina Tarhonen

Taitto: Mervi Koivula

Kartat: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (016/2013)

ISBN: ISBN 978-952-272-461-8 (painettu versio), 978-952-272-462-5 (verkkoversio)

ISSN: 1238-9579

Paino: Kopio Niini Oy

Painos: 50 kpl

Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan aluesuunnitelma 2013–2022

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:6/ Arkkitehtuoriosasto

ISBN 978-952-272-461-8 (painettu versio), ISBN 978-952-272-462-5 (verkkoversio)

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman hyväksyminen

Aluesuunnitelma esiteltiin katu- ja puisto-osaston johtoryhmälle 13.12.2012. Aluesuunnitelma hyväksyttiin yleisten töiden lautakunnassa 5.3.2013 ohjeellisena noudatettavaksi.

Aluesuunnittelun tavoitteena on, että kaupungin puistojen, ulkoilu- ja katualueiden, torien ja aukioiden laatu paranee ja monipuolistuu tasavertaisesti eri kaupunginosissa. Suunnittelualueeseen kuuluvat Latokartanon peruspiirin osa-alueet Pihlajamäki ja Pihlajisto, sekä Pukinmäen peruspiiriin kuuluva Savela. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Syksyllä 2011 alkanut työ on tehty luonnonhoidon osalta rakennusvirastossa ja katujen ja rakennettujen puistojen osuudesta on vastannut konsultti Destia Oy.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä. Suunnitelma on tarveselvitys, johon on kirjattu alueelliset korjaus- ja muutostarpeet. Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Aluesuunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Katualueet

Katualueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään toimivaan, kestävään, viihtyisään ja esteettömään kokonaisuuteen huomioiden kunnossapidon vaatimusten lisäksi alueen ominaispiirteet.

Tässä aluesuunnitelmassa on esitetty seuraavan kymmenen vuoden aikana tehtäväksi kolme katualueille sijoittuvaa uudisrakentamis- ja peruskorjaushanketta. Hankkeiksi valittiin kohteita, joiden käyttötarkoitus muuttuu selvästi tai kohteita, joissa on puutteita toiminnallisuudessa tai turvallisuudessa ja joiden korjaaminen vaatii rahoitusta ja suunnittelua. Näitä ovat Liusketien jalkakäytävän rakentaminen välille Katinkullanpolku-Maasälvänpuisto, alueen portaiden peruskorjaus sekä Savelanpolun aukion peruskorjaus.

Aluesuunnitelmassa on esitetty katualueille myös pienempiä kunnostushankkeita, joiden tarkoituksena on ylläpitää ja parantaa turvallisuutta, viihtyvyyttä sekä kunnossapidettävyyttä. Kunnostuskohteiksi valittiin Johtokivenkujan, Maasälväntien päädyn sekä kuivatusongelmien kunnostaminen Meripihkatien ja Pihlajamäentien risteysalueella, Ratavallintien linja-autojen kääntöpaikalla sekä Rapakiventielle Aarnikanmäkeen johtavan kevyen liikenteen reitin varrella.

Viheralueet

Viheralueilla tavoitteena on monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden vahvistaminen.

Viheralueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään turvaamaan sekä puistojen aikakaudelle tyypillisten piirteiden säilyminen että nykyajan tarpeiden tyydyttäminen. Pintamateriaalien, kasvilajien, kalusteiden ja varusteiden valinnassa otetaan huomioon kunnossapidon vaatimusten ja kaupungin linjausten lisäksi alueen ominaispiirteet. Suunnittelussa huomioidaan myös eri-ikäiset käyttäjät ja esteettömyyteen ja turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Puistojen käytettävyyttä vahvistetaan pääosin uusimalla puistojen kalusteita ja täydentämällä puistojen reitistöä.

Suunnittelualueen tärkeimmät rakennetut, toiminnalliset viheralueet ovat Savelanpuistossa sijaitseva Pihlajamäen nuorisopuisto, Pihlajalaaksossa sijaitseva leikkipuisto Salpausselkä sekä Maasälvänpuistossa sijaitseva leikkipuisto Maasälpä.

Vähemmän rakennettuja ja hyvin suosittuja viheralueita ovat Aarnikanmäki, Pihlajistonkallio, Vuolukivenpuisto sekä Meripihkanpuisto. Pihlajamäentien puistometsä, joka myös Porraskallioina tunnetaan, on maisemallisesti merkittävä alue. Sen päältä avautuvat laajat näkymät Viikin pelloille ja luonnonsuojelualueille.

Tyypillisimpiä puutteita rakennetuilla viheralueilla olivat varusteiden ja kalusteiden kuluneisuus ja niukkuus, leikkivälineiden kunto sekä kuivatus- ja tasausongelmat. Myös viheralueiden kasvilisuus oli monin paikoin puutteellista.

Viheralueille on esitetty aluesuunnitelmassa kolmea uudisrakentamis- ja peruskorjaushanketta. Nämä ovat leikkipuisto Salpausselän ja leikkipuisto Maasälven peruskorjaukset, Pihlajistonkallion ja Maasälvenpuiston uudet reittitarpeet (uudisrakentamiskohde), sekä Vantaanjoen varren oleskelualueen rakentaminen (uudisrakentamiskohde).

Kunnostuskohteiksi on esitetty leikkipuisto Savelan, Johtokivenpuiston leikkipaikan, Nuorisopuiston frisbeegolfalueen sekä Savelanpuiston eteläisten reittien kunnostamisia, Ratavallinpuiston kalusteiden uusimista sekä Rapakivenpuiston huonokuntoisen koira-aitauksen poistamista.

Luonnonhoito

Pihlajamäen ja Pihlajiston kallioiset mäet ja Savelan savikkoinen laakso tekevät suunnittelualueen kasvupaikoista monimuotoisia. Kasvupaikat vaihtuvat pienipiirteisesti mm. maaston korkeuserojen voimakkaan vaihtelun mukaan. Karujen kallioisten mäkien painanteissa ja rinteillä esiintyy rehevämpiä lehtomaisia ja tuoreita kangasmetsiä ja lehtoja, jotka limittyvät pienipiirteisesti toisiinsa. Laajemmat lehtoalueet keskittyvät Savelan laaksoon Longinojan pienveden reunamille. Aarnikanmäen pohjoispuolinen matalampi alue on rehevää lehtoa.

Asuinalueiden lähimetsiä, jotka ovat runsaimmassa ulkoilukäytössä, hoidetaan lähivirkistysmetsinä. Kehä I:n ja Pihlajamäentien varsien suojametsien tärkein merkitys on suojata asuinalueita liikenteen päästöiltä. Aarnikanmäen laajempi ulkoilumetsäalue tar-

joaa lisäksi luontoarvoja kostealla lehtoalueella. Pihlajamäen puiston metsäalueen kautta kulkevan ulkoilureitin varrella on hieno korpipainanne, joka kuuluu myös alueen arvometsien joukkoon. Savelanpuistossa on lukuisia luontoarvoja: Longinojan pienvesi, runsas pesimälinnusto ja rinnelehto arvokkaine lehtokasveineen. Hoidetut maisemaniityt sijaitsevat Savelanpuistossa.

Vilkaassa ulkoilukäytössä olevien vanhempien metsien ulkoiluympäristön turvallisuutta ylläpidetään kaatamalla heikentyneitä ja vaaralliseksi muuttuneita tai suunnitelmakaudella sellaiseksi muuttuvia puita. Osa kaadettavista puista jätetään metsään lahoppuiksi luonnon monimuotoisuutta turvaamaan. Toimenpiteet kohdistuvat pääasiassa ulkoilureittien varsille. Liian tiheäkasvuisissa lähivirkistys- tai suojametsissä tehdään harvennuksia, jolloin jäävän puuston elinvoimaisuus paranee. Harvennuksessa säästetään eri-ikäisiä elinvoimaisia puita aina kun se on mahdollista.

Aluesuunnitelmaan kuuluvalla alueella B- ja C-hoitoluokituksia vastaavia luontoalueita on kaikkiaan 68 hehtaaria. Metsäalueiden pinta-ala tästä on 53 hehtaaria. Metsäalueilla tullaan tekemään metsänhoitotoimia noin 30 hehtaarin alueella.

Rahoitustarve

Aluesuunnitelmatyössä tehtyjen selvitysten perusteella Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan yleisten alueiden rahoitustarve on 6,9 miljoonaa euroa, josta tässä raportissa tarkemmin kuvattujen hankkeiden osuus on 2,6 miljoonaa euroa. Katujen osuus tästä on 0,4 miljoonaa euroa, puistojen 2,0 miljoonaa euroa ja luonnonalueiden 0,2 miljoonaa euroa. Suunnitelma toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa

SAMMANDRAG

Godkännande av planen

Områdesplanen presenterades för gatu- och parkavdelningens ledningsgrupp den 13 december 2012. Nämnden för allmänna arbeten godkände planen den 5 mars 2013 som riktgivande plan.

Målet med områdesplaneringen är att förbättra kvaliteten på stadens parker, frilufts- och gatuområden, torg och öppna platser och göra dem mångsidigare i alla stadsdelar. Planeringsområdet omfattar delområdena Rönnebacka och Rönninge som hör till basdistriktet Ladugården och Lerstrand som hör till Bocksbacka. Planen gäller allmänna områden som planlagts som gatu- och parkområden. Arbetet som inleddes hösten 2011 har beträffande naturvården utförts vid byggnadskontoret och konsulten Destia Ab har ansvarat för gatorna och de byggda parkerna.

Områdesplanen är byggnadskontorets verktyg för att underhålla och utveckla gatu- och parknäten på ett jämlikt sätt i hela Helsingfors. Planen är en behovsutredning där behoven av reparationer och förändringar i ett område har antecknats. I planen granskas gatu- och parkområdenas skick och tjänsternas nuläge samt förbättringsbehoven genom att lyssna på invånarna i området. I områdesplanen föreslås den eftersträvade nivån, åtgärdsbehoven samt åtgärdernas angelägenhetsordning beträffande underhållet av de allmänna områdena, den grundliga saneringen och byggnadskontorets tjänster. Planen genomförs inom ramen för de tillgängliga anslagen.

Gatuområden

I planeringen och istandsättningen av gatuområden eftersträvas en fungerande, hållbar, trivsamt och tillgängligt helhet som tar hänsyn till de krav som underhållet ställer och områdets särdrag.

I denna områdesplan föreslås tre nybyggnads- och ombyggnadsprojekt som rör gatuområdena och som ska utföras under de följande tio åren. Till projekt valdes objekt vars användningsändamål kommer att förändras betydligt eller objekt som har brister i funktionaliteten eller säkerheten och vars reparation kräver finansiering och planering. Dessa objekt är byggande av en trottoar på Skiffervägen mellan Kattguldssstigen och Fältspatsparken, grundlig renovering av trapporna i området samt av den öppna platsen på Lerstrandsstigen.

I områdesplaneringen föreslås också mindre saneringsprojekt för gatuområdena. Syftet med dessa projekt är att upprätthålla och förbättra säkerheten, trivselen och underhållsmässigheten. I gatuområdena finns även tre sådana objekt. Som saneringsobjekt valdes Ledstensgränden, ändan av Fältspatsvägen samt korrigering av torrlägningsproblemen i korsningen mellan Bärnstensvägen och Rönnbackavägen, på bussarnas vändplats på Banvallsvägen och längs gång- och cykelleden från Örstensvägen till Aarnikkabacken.

Grönområden

Syftet med grönområdena är att stärka en mångsidig, mångformig och fungerande helhet.

I planeringen och istandsättningen av grönområden är avsikten att bevara de tidstypiska dragen i parkerna och tillgodose dagens behov. I valet av ytmaterial, växtarter, möbler och utrustning beaktas förutom de krav som underhållet ställer och stadens riktlinjer även områdets särdrag. I planeringen beaktas också användare i olika ålder. Särskild uppmärksamhet fästs vid tillgänglighet och säkerhet. Parkernas användbarhet stärks i huvudsak genom att förnya parkmöbler och komplettera parkernas leder.

De viktigaste bebyggda, funktionella grönområdena i planeringsområdet är Rönnbacka ungdomspark i Lerstrandsparken, lekparken Salpausselkä i Rönndalen samt lekparken Maasälpä i Fältspatsparken.

Mindre bebyggda och mycket populära grönområden är Aarnikkabacken, Rönningeberget, Täljstensparken och Bärnstensparken. Rönnebackavägens parkskog, som också går under namnet Trappberget, är ett viktigt område med tanke på landskapet. Uppe på berget öppnar sig vida vyer mot åkrarna och naturskyddsområdena i Vik.

De vanligaste bristerna i de bebyggda grönområdena var sliten utrustning och slitna möbler, en otillräcklig mängd utrustning och möbler, lekredskapens skick samt torrlägnings- och jämnhetsproblem. Växtligheten i grönområdena var också på många ställen bristfällig.

I områdesplanen föreslås tre nybyggnads- och ombyggnadsprojekt för grönområdena. Dessa projekt är grundlig renovering av lekparken Salpausselkä och lekparken Maasälpä, nya leder på Rönningeberget och i Fältspatsparken (nybyggnadsobjekt) och byggande av ett vistelseområde längs Vanda å (nybyggnadsobjekt).

Som saneringsobjekt föreslås lekparken Savela, lekplatsen i Ledstensparken, discgolfbanan i Ungdomsparken, renovering av de södra lederna i Lerstrandsparken, förnyande av möblerna i Banvallsparken och rivning av staketet vid hundparken i Örstensparken.

Naturvård

De klippiga backarna i Rönnebacka och Rönninge och dalen med lermark i Lerstrand skapar mångformiga växtplatser i planeringsområdet. Övergången mellan växtplatserna är småskalig och följer bl.a. de kraftiga höjdskillnaderna i terrängen. I de karga och klippiga backarnas sänkor och sluttningar förekommer frodigare lundartade och färska moskogor och lundar som överlappar varandra småskaligt. De större lundområdena finns främst i dalen i Lerstrand längs kanterna av Sticklebackabacken. Det lägre området norr om Aarnikkabacken är också frodig lund.

Skogarna i närheten av bostadsområdena, som används flitigast i rekreationssyfte, sköts som närrekreationsskogar. Den viktigaste uppgiften för skyddsskogarna längs Ring I och Rönnebackavägen är att skydda bostadsområdena mot utsläppen från trafiken. Det större strövområdet på Aarnikkabacken innehåller dessutom naturvärden i det fuktiga landområdet. Längs friluftsleden genom skogsområdet i Rönnebackaparken finns en fin sänka som också hör till områdets värdefulla skogar. I Lerstrandsparken finns en stor mängd naturvärden: Sticklebackabäckens småvatten, ett stort antal häckfåglar och en lund på en sluttning med värdefulla lundväxter. Välskötta landskapsängar finns i Lerstrandsparken.

I de äldre skogarna som är i flitigt bruk upprätthålls säkerheten i friluftsmiljön genom att fälla försvagade och numera farliga träd eller träd som blir sådana under planeringsperioden. En del av träden som ska fällas lämnas kvar i skogen som rötträd för att säkerställa naturens mångfald. Åtgärderna utförs i regel längs friluftslederna. Alltför täta närrekreations- eller skyddsskogar gallras, varvid det återstående trädbeståndet blir livskraftigare. Vid gallringen sparas livskraftiga träd i olika ålder alltid när det är möjligt.

I området som hör till områdesplanen finns sammanlagt 68 hektar naturområden som motsvarar B- och C-skötselklasserna. Skogsområdena utgör 53 hektar av denna yta. I skogsområdena utförs skogsvårdsåtgärder på ett cirka 30 hektar stort område.

Finanseringsbehov

Utgående från de utredningar som gjorts i områdesplaneringsarbetet är finansieringsbehovet för de allmänna områdena Rönnebacka, Rönninge och Lerstrand 6,9 miljoner euro, varav 2,6 miljoner euro hänför sig till de i denna rapport närmare beskrivna projekten. Gatornas andel av detta är 0,4 miljoner euro, parkernas andel 2,0 miljoner euro och naturområdenas andel 0,2 miljoner euro. Planen genomförs inom ramen för de tillgängliga anslagen.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	3
SAMMANDRAG	7
1. JOHDANTO.....	13
1.1. Aluesuunnitelmat yleisten alueiden kehittämisen työvälineenä	13
1.2. Työryhmä	13
1.3. Suunnittelualaue	14
1.3.1 Suunnittelualueen rajausta ja yleiskuvaus	14
1.4. Suunnitteluprosessi ja asukas- ja sidosryhmäyhteistyö.....	15
1.4.1 Asukastapaamiset.....	18
1.4.2 Suunnitelman esittely ja hyväksyminen	18
2. LÄHTÖKOHDAT.....	19
2.1. Kaavatilanne ja alueen nykyinen maankäyttö.....	19
2.2. Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet	22
2.3. Arvokkaat ja suojellut kohteet	23
2.3.1 Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet	23
2.3.2 Arvokkaat ja suojellut luontokohteet	27
2.4. Käyttäjäkyselyn tulokset ja asukaspalaute	30
2.5. Yleisten alueiden kunto	31
2.5.1 Katujen ja ulkoilureittien kunto	32
2.5.2 Rakennettujen viheralueiden kunto	36
2.5.3 Luonnonhoidon alueiden nykytila	41
2.6. Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen	45
3. SUUNNITELMA.....	46
3.1. Yleisten alueiden kehittäminen	46
3.1.1 Suunnittelualueen yleistavoitteet ja kehittämisperiaatteet	46
3.2. Tuotteita ja palveluita koskevat tavoitteet ja ohjeet.....	47
3.2.1 Jalankulku- ja pyöräilyreitit.....	47
3.2.2 Toiminnalliset alueet.....	51
3.2.3 Valaistus.....	53
3.2.4 Materiaalit	53
3.2.5 Kalusteet ja varusteet	55

3.2.6	Rakennetun ympäristön kasvillisuus.....	55
3.2.7	Vesialueet, hule- ja pienvedet sekä tulvasuojelu	56
3.2.8	Arvoympäristöt.....	58
3.2.9	Alueiden käyttö ja tapahtumahallinta	58
3.2.10	Julkinen taide ja muistomerkit.....	59
3.3.	Ylläpito	60
3.3.1	Ylläpidon painopistealueet	60
3.3.2	Katujen ylläpito.....	60
3.3.3	Katuviheralueiden ylläpito	63
3.3.4	Rakennettujen viheralueiden ylläpito	66
3.3.5	Luonnonhoito	71
3.3.6	Puhtaanapito	78
3.3.7	Lumilogistiikka.....	78
3.4.	Esitetyt peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet	84
3.4.1	Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys	84
3.4.2	Katualueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet	84
3.4.3	Viheralueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet.....	88
3.5.	Esitetyt kunnostushankkeet	93
3.5.1	Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys	93
3.5.2	Katualueiden kunnostushankkeet	93
3.5.3	Viheralueiden kunnostushankkeet.....	96
3.6.	Jatkoselvitys ja -suunnittelutarpeet	100
4.	RAHOITUSTARVE	101
4.1.	Kokonaisrahoitustarve.....	101
4.2.	Esitettyjen hankkeiden kustannukset.....	102
4.3.	Ylläpito- ja hoitokustannukset	103
	LÄHTEET	104

1. JOHDANTO

1.1. Aluesuunnitelmat yleisten alueiden kehittämisen työvälineenä

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puisto-verkostojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä. Aluesuunnitelmia laaditaan alueittain, esimerkiksi kaupunginosittain, aina kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Suunnitelmat koskevat katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Tavoitteena on turvallinen, kestävä, toimiva, viihtyisä ja esteetön ympäristö. Suunnitelmat laaditaan asukkaita kuunnellen.

Aluesuunnitelmien avulla kohdennetaan ylläpidon ja rakentamisen määrärahoja. Suunnitelmissa esitetään alueen tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Myös luonnonmukaisten alueiden hoidon tavoitteet sekä kunnosapito- ja hoitoluokitusten muutostarpeet esitetään.

Tämän aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan yleisiä alueita kymmenvuotiskaudella 2013–2022. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

1.2. Työryhmä

Helsingin kaupungin rakennusvirastossa aluesuunnitelman laadintaprosessista vastasi aluesuunnittelija Virpi Vertainen. Suunnitteluinsinööri Taru Sihvonen ja suunnitteluinsinööri Elmeri Ahti toimivat asiantuntijoina erikoisalanaan kadut ja tekninen suunnittelu. Luonnonhoidon suunnitteluvastaava Tiina Saukkonen laati luonnonhoidon osuuden. Vuorovaikutuksesta ja tiedottamisesta vastasi projektisuunnittelija Tarja Lahin. Suunnitelman laatimisen konsulttina oli Destia Oy. Destia Oy:n työryhmään kuuluivat projektipäällikkö, maisema-arkkitehti Zuzana Hrasko-Johnson, insinööri (AMK) Timo Häll, MMM Päivi Jylänki, hortonomi (AMK) Anniina Tarhonen ja tekn. yo Katarina Wallin.

1.3. Suunnittelualue

1.3.1 Suunnittelualueen rajausta ja yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Helsingin koillisessa suurpiirissä. Alueeseen kuuluvat Latokartanon peruspiirin osa-alueet Pihlajamäki ja Pihlajisto, sekä Pukinmäen peruspiiriin kuuluva Savela. Suunnittelualuetta rajaavat lännessä Oulunkylän siirtolapuutarha ja päärata, pohjoisessa Kehä I (Seppämestartie), idässä Pihlajamäentie ja Ketokivenkaari sekä etelässä Lahdenväylä ja Maaherrantie.

Suunnitelma käsittää noin 30 hehtaaria katualueita ja noin 90 hehtaaria viheralueita. Viheralueita on noin 75 m² asukasta kohden. Rakennettujen puistojen osuus viheralueista on noin 20 hehtaaria, metsien osuus noin 55 hehtaaria sekä peltojen ja niittyjen osuus noin 16 hehtaaria. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 220 hehtaaria, josta Pihlajamäki muodostaa 135 hehtaaria, Pihlajisto 63 hehtaaria ja Savela 22 hehtaaria.

Väkiluku suunnittelualueella vuonna 2010 oli 11 510 asukasta, joista Pihlajamäessä asuu 7492, Pihlajistossa 2624 ja Savelassa 1394 asukasta. Suunnittelualueen asukkaista valtaosa koostuu nuorista aikuisia ja työikäistä. Vanhusväestön osuus on noin 20 prosenttia.

Väestöennusteen mukaan suunnittelualueen asukasmäärä jatkaa tasaista putoamistaan 1990-luvun huippulukemista ja on vuonna 2020 arviolta noin 10 500 asukasta. (Taulukko 1). Väestön rakenne on muuttumassa siten, että ikääntyneen väestön osuus on jatkuvassa kasvussa. Väestön muuttuvaa rakennetta on huomioitava palvelujen suunnittelussa ja esteettömän liikku-
misen ja asioinnin turvaamisessa.

Pihlajamäen alue rakentui pääosin vuosina 1959–1965 ollen ensimmäisiä aluerakennuskohteita ja samalla ensimmäisiä betonielementtirakentamisen kohteita Suomessa.

Pihlajiston tiivis kerrostalolähiö rakennettiin 1970-luvun alussa täydentämään Pihlajamäen asuinalueita.

Suunnittelualueen sijainti

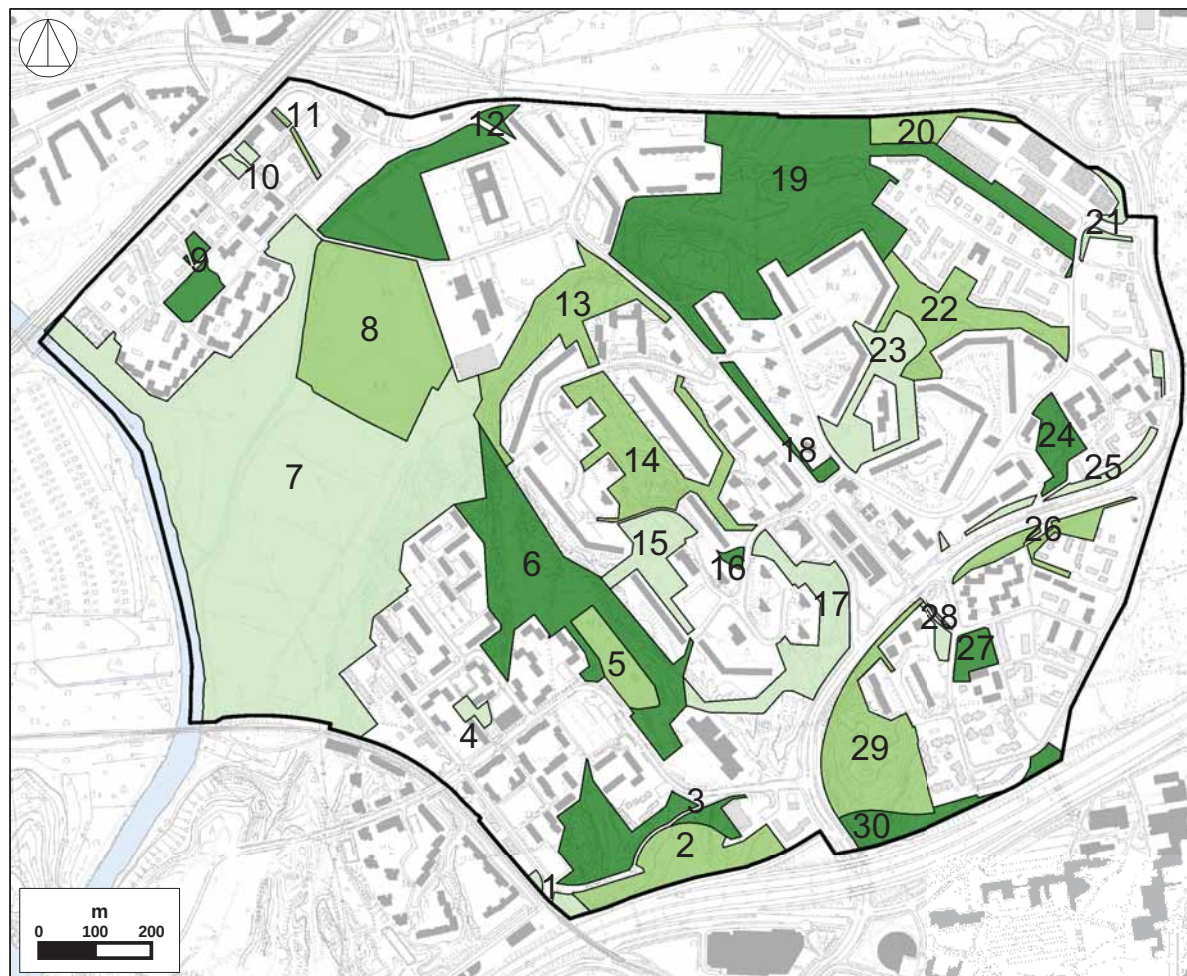
Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2011)

Kartta 1.3.1 a Suunnittelualueen sijainti.

Suunnittelualueeseen kuuluvat katualueet

Aulangontie	Katinkullanpolku	Maasälväntie	Ratavallinpolku
Aulangonpolku	Ketokivenkaari	Marmoripolku	Ratavallintie
Eteläniitynpolku	Ketokivenpolku	Marmoritie	Salpausselänpolku
Gneissipolku	Ketokiventie	Meripihkapolku	Salpausseläntie
Graniittitie	Kiillekuja	Meripihkatie	Savelankuja
Harjulankatu	Kiilletie	Moreenitie	Savelanpolku
Harjulanpolku	Kinttupolku	Muistokivenpolku	Savelantie
Hattelmalanpolku	Kivijalka	Mukulakivenpolku	Tiiriskuja
Hattelmalantie	Kivipyykinpolku	Pihlajamäenpolku	Tiirismaanpolku
Hiekkakivenpolku	Kivipyykintie	Pihlajamäentie	Tiirismaantie
Hiekkakiventie	Lepokivenpolku	Pihlajistonkuja	Vanha Puroiniitynpolku
Isonkaivonpolku	Liuskekuja	Pihlajistontie	Vanha Puroiniityntie
Isonkaivontie	Liuskepolku	Pyynikkipolku	Vierinkivenpolku
Jengipolku	Liusketie	Pyynikintie	Vuolukiventie
Johtokivenkuja	Lucina Hagmanin kuja	Rapakivenkaari	
Johtokivenpolku	Lucina Hagmanin polku	Rapakivenkuja	
Johtokiventie	Maasälvänpolku	Rapakiventie	

Suunnittelualueeseen kuuluvat viheralueet

Kartta 1.3.1 b Suunnittelualueeseen kuuluvat viheralueet.

1.	Maaherrantien suojaviheralueet	16.	Kinttupulun puistikko
2.	Harjulankadun rakentamaton tonttialue	17.	Meripihkanpuisto
3.	Pihlajistonkallio	18.	Rapakiventien puistokaista
4.	Tiirispuisto	19.	Aarnikanmäki
5.	Leikkiapuisto Salpausselkä	20.	Hiekkakiventien rakentamaton tonttialue
6.	Pihlajalaakso	21.	Hiekkakiventien suojaviheralueet
7.	Savelanpuisto	22.	.Maasälvanpuiston metsä
8.	Nuorisopuisto	23.	Leikkiapuisto Maasälpä
9.	Leikkiapuisto Savela	24.	Katinkullanpuisto
10.	Ratavallinpuisto	25.	Pihlajamäentien pohjoispuoliset suojaviheralueet
11.	Ratavallintien–Isokaivonpolun–Savelantien puistokaista	26.	Pihlajamäentien eteläpuoliset suojaviheralueet
12.	Savelanpuiston pohjoisosa ja viljelypalstat	27.	Johtokivenpuisto
13.	Rapakivenpuisto	28.	Johtokivenpolku, asemakaavamuutos valmisteilla
14.	Vuolukivenpuisto	29.	Pihlajamäentien puistometsä
15.	Kiillepuisto	30.	Lahdenväylän suojaviheralueet

Taulukko 1. Väkiluku suunnittelualueella 2010 ja 2020.

Väestötiedot 2010	0–6 vuotta	7–19 vuotta	20–64 vuotta	65– vuotta
Pihlajamäki	512	802	4790	1388
Pihlajisto	165	244	1620	595
Savela	79	176	929	210
yhteensä	756	1222	7339	2193
			yht.	11510
Väestöennuste 2020				
Pihlajamäki	495	640	4103	1631
Pihlajisto	159	180	1340	688
Savela*	82	136	780	256
yhteensä	736	956	6223	2575
			yht.	10490

* Savelan väestöennuste arvioitu Pukinmäen väestöennusteen perusteella.

Savelan alue on muinaista merenpohjaa, jonka varrella on ollut asutusta jo arviolta 7 500 vuotta sitten. Noin 100 vuotta sitten alueelle rakennettiin puisia omakotitaloja, jotka kuitenkin rappeutuivat viimeistään 1960-luvulla. 1980- ja 1990-luvuilla alueelle nousivat matalat kerrostalot. Alun perin Savela rakennettiin autottomaksi alueeksi.

1.4. Suunnitteluprosessi ja asukas- ja sidosryhmäyhteistyö

Suunnitelman laadinta aloitettiin käyttäjäkyselyllä syksyllä 2010 asukkaiden huomioiden ja tarpeiden kartoittamiseksi. Tarvekartituksen maastoinventoinnit suoritettiin syksyn 2011 ja osittain talven 2011–2012 aikana. Suunnitelmaluonnos laadittiin kevään 2012 aikana ja se esiteltiin yleisölle kesäkuussa 2012. Suunnittelun vaiheita oli mahdollista seurata ja materiaalia kommentoida rakennusviraston Internetsivujen kautta koko suunnittelutyön ajan.

1.4.1 Asukastapaamiset

Ylipormestarin asukasilta järjestettiin Pihlajamäessä 2.12.2010. Tilaisuudessa asukkailla oli mahdollisuus esittää kommentteja ja toiveita alueen kehittämiseksi sekä saada niihin vastauksia kaupungin eri virastojen edustajilta sekä aluepoliisilta. Esille nousivat muun muassa alueen kunnossapidon puutteet, liikennemäärät ja ajonopeudet, pysäköinnin järjestäminen, puutteelliset opasteet sekä meluongelmat ja ilkivalta.

Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan asukasyhdistysten tapaaminen pidettiin 8.2.2012. Tilaisuuteen otti osaa 11 asukasyhdistysten edustajaa. Tapaamisessa keskusteltiin muun muassa alueen turvallisuuspuutteista, kevyen liikenteen reiteistä ja kunnossapidosta.

Rakennusviraston edustajat osallistuivat Pihlajamäessä 7.5.2012 järjestettyyn turvallisuuskävelyyn. Kävelyllä paikallistettiin huolta aiheuttavia paikkoja ja reittejä sekä niiden kehittämismahdollisuuksia. Keskusteluissa nostettiin esille muun muassa Pihlajamäen alueen portaiden ja niille johtavien käytävien talvikunnossapidon haasteet.

Asukastilaisuus pidettiin 7.6.2012 Pihlajamäen nuorisotalossa, minkä jälkeen suunnitelmaluonnoksesta oli mahdollista antaa palautetta Viikin kirjastoon pystytetyssä näyttelyssä sekä myös Internetsivujen kautta.

1.4.2 Suunnitelman esittely ja hyväksyminen

Luonnonhoidon suunnitelmaluonnos esiteltiin luonnonhoidon työryhmälle touko-kesäkuussa 2012.

Aluesuunnitelma esiteltiin katu- ja puisto-osaston johtoryhmälle 13.12.2012. Aluesuunnitelma hyväksyttiin yleisten töiden lautakunnassa 5.3.2013 ohjeellisena noudatettavaksi.

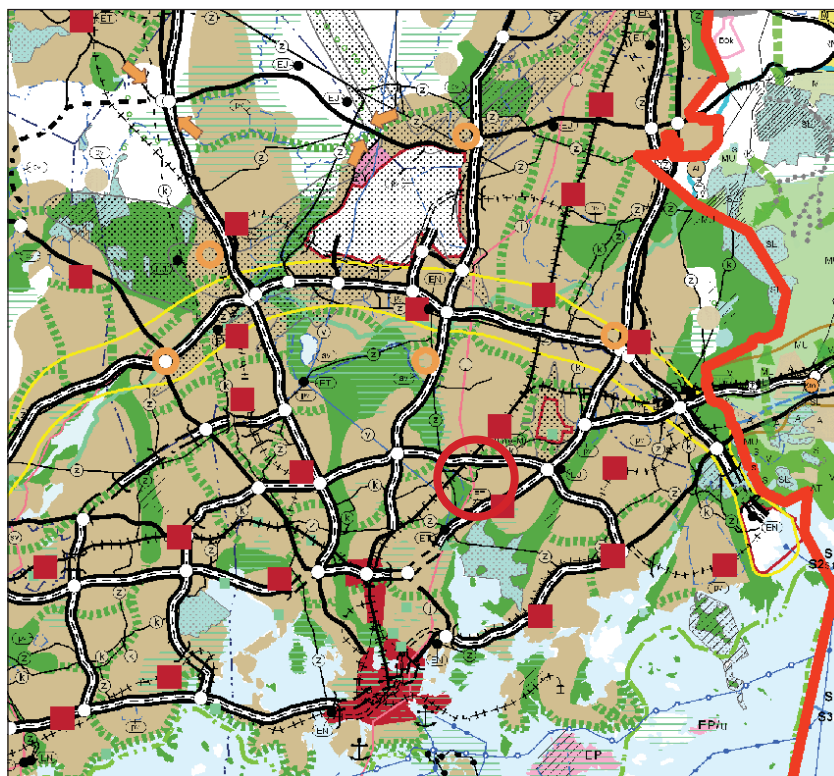
Turvallisuuskävelyllä nousi esille mm. portaiden talvikunnossapito.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1. Kaavatilanne ja alueen nykyinen maankäyttö

Seudullisesti merkittävät virkistysalueet ja viheryhteydet on merkitty Uudenmaan maakuntakaavan (kuva alhaalla). Suunnittelu-alueetta sivuaa ja osittain koskettaa yksi Helsingin viidestä viher-sormesta, Helsingipuisto.

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu punaisella ympyrällä. Taajamatoimintojen alueet on merkitty ruskealla, keskustatoimintojen punaisella neliöillä, viheryhteydet vihreällä. Seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö on esitetty oranssilla ympyrällä. Mustalla pisterasterilla on osoitettu lentomelu-alue.

Helsingin yleiskaava 2002:ssa alue jakautuu lähes tasaisesti kerrostalovaltaisiin alueisiin ja viheralueisiin. Osa kerrostaloalueesta on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävää aluetta. Viheralueet jakautuvat kaupunkipuistoihin (Pihlajalaakso ja Savelanpuiston pohjoisosa) sekä virkistysalueisiin. Alueella sijaitsee muutamia pienehköjä, pientalovaltaisia alueita, suppeahko keskustatoimintojen alue sekä työpaikka-alue (Kehä I ja Pihlajamäentien liittymässä).

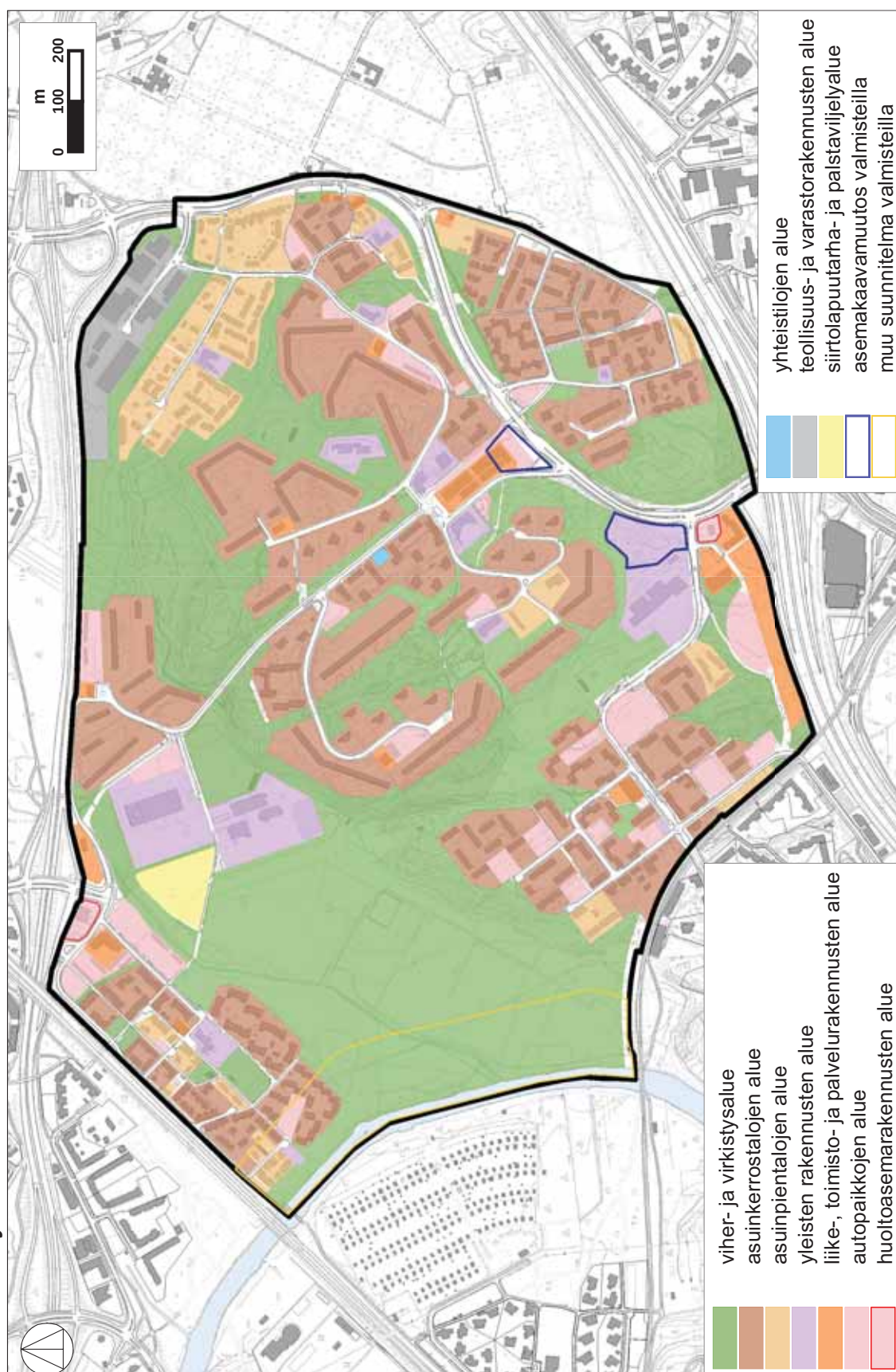

Ote Helsingin Yleiskaava 2002:sta. Pientalovaltainen asuminen on merkitty vaaleankeltaisella, kerrostalovaltainen asuminen tummankeltaisella, keskustatoimintojen alue punaisella sekä työpaikka- ja teollisuusalueet ruskealla. Virkistysalueet on esitetty vaaleanvihreällä ja kaupunkipuisto tummanvihreällä. Kulttuurihistoriallisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävät alueet on osoitettu vinoviitoksella.

Koko suunnittelualue on asemakaavoitettu. Asemakaava noudattelee pitkälti yleiskaavan peruslinjaa.

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.9.2007 asemakaavan muutoksen, joka koskee Pihlajamäen 1960-luvulla rakennettua osaa. Asemakaava suojelee Pihlajamäen -60-luvun ostoskeskuksen, solukaupat, asuinrakennukset, pihapiirit ja näkymät. Pihlajamäki on ensimmäinen 1960-luvun lähiö Helsingissä, jonka muodostama kokonaisuus on suojeltu asemakaavalla. Uudemmat korttelialueet ja ostoskeskuksen uudempi osa eivät sisälly suojelukaavan.

Maankäyttö suunnittelualueella

Kartta 2.1.1 Maankäyttö suunnittelualueella.

2.2. Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

Pihlajamäen ja Pihlajiston ostoskeskusten ympäristöt ovat koke-massa suuria muutoksia, mistä syystä tässä aluesuunnitelmassa ei esitetä toimenpiteitä ostoskeskusten välittömässä läheisyydes-sä sijaitseville katualueille. Varsinkin Pihlajamäen ostoskeskusta ympäröivät Meripihkatie ja Moreenitie tullaan suunnittelemaan uusiksi ostoskeskusten uudistuksen edetessä.

Pihlajamäentien ja Pihlajistontien kulmassa olevalle rakentamat-tomalle yleisten rakennusten tontille on valmisteilla asemakaavan muutos, joka mahdollistaa tontin muuttamisen asuinkäyttöön.

Suunnittelualueen etelärajalle, Maaherrantien, Lahdenväylän ja Pihlajamäentien rajaamalle alueelle on vuonna 2004 laadit-tu asemakaavanmuutos, joka mahdollistaa liikerakennusten ra-kentamisen Lahdenväylän varteen. Asemakaavan toteuttamista odoteltaessa aluetta nykyisin halkovalle puistoraitille esitetään tilapäisluontoisia toimenpiteitä parantamaan jalankulkijoiden tur-vallisuutta Aulangontielle liityttäessä.

Pihlajamäen ostoskeskuksen ympäristö on kokemassa muutoksia.

Johtokiventien varteen Johtokivenpolun kohdalle on suunniteltu asuinrakentamista. Johtokivenpolun peruskorjauksesta on laadittu rakennussuunnitelmat vuonna 2011.

Graniittitien ja Kiillekujan risteysalue tulee muuttumaan täydennysrakentamisen myötä.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston liikenneinvestointien ohjelmaehdotuksessa vuosille 2013–2016 on Ratavallintien ja Malminkaaren risteyksen kiertoliittymän toteuttaminen vuonna 2014.

2.3. Arvokkaat ja suojellut kohteet

2.3.1 Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet

Pihlajamäen 1960-luvun kerrostaloalue on arvokas kulttuurikohde.

Arvokkaihin kulttuurikohteisiin kuuluu keskeisesti Pihlajamäen 1960-luvun kerrostaloalue. Pihlajamäki on yksi neljästä nk. DO-COMOMO-aluekokonaisuudesta Helsingissä ja ainoa 1960-luvun rakentamista valikoimassa edustava aluekokonaisuus. (DOCOMOMO-Documentation and Conservation of Buildings, Neighbourhoods and Sites of MODern MOVement).

Alueen asemakaavan laati vuonna 1960 arkkitehti Olli Kivinen. Muita alueen suunnittelussa mukana olleita arkkitehtejä olivat Helsingin Asunto-osuuskunta Hakan (Pihlajamäen koillisosa) asunto-osaston arkkitehdit Esko Korhonen ja Sulo Savolainen sekä Saton (Pihlajamäen lounaisosa) alueen arkkitehtuurikilpailun voittanut Lauri Silvennoinen.

Kivisen kaava perustuu alueen luonnonmuotojen taitavaan hyväksikäyttöön ja kansainvälisen funktionalistisen kaupunkisuunnittelun perinteiden soveltamiseen suomalaiseen maisemaan. Kaavan suunnittelussa on saatu vaikutteita myös modernin arkkitehtuurin esikuvan Le Corbusierin kaupunkivisiosta, joissa vapaasti seisovat suuret kerrostalot sijoittuivat laajojen viheralueiden keskelle.

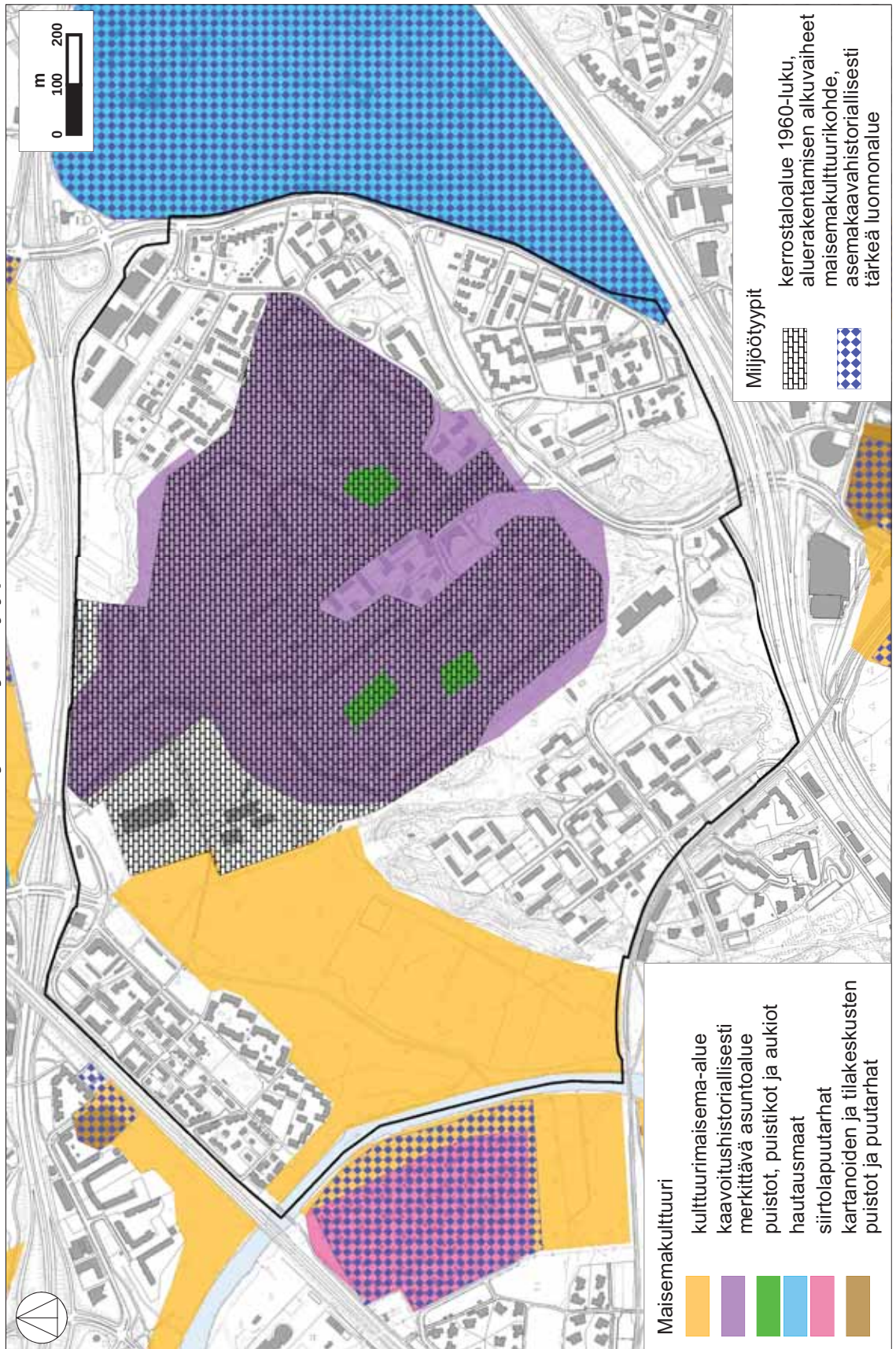
Pihlajamäen asuntoalue rakennettiin maisemaan, joka oli jo luonnolähtökohdiltaan monipuolinen. Maasto on voimakkaasti vaihtelevaa, monin paikoin jylhää ja jyrkänteistä, mutta paikoin myös

tasaista. Rinteet, laaksot, laet, kurut ja kanjonit vuorottelevat. Avokalliota on eri muodoissaan näkyvissä kaikkialla. Luonnonkasvillisuus on runsasta ja peittävää niin rinteillä ja laaksoissa, kuin asuntotonteillakin.

Pihlajamäen asuinalueen arvot on huomioitu asemakaavoituksessa. Asemakaavassa on esitetty suojeltavaksi 1960-luvun rakennuskanta sekä ympäristön olennaiset osat. Asemakaavassa annetaan määräyksiä alueen maiseman keskeisten osien, kuten puistojen ja tärkeiden vihervyöhykkeiden ja näkymäalojen suojelusta, kehittämisestä ja hoidosta sekä eräiden piha- ja puistoaluiden suojelusta tai palauttamisesta.

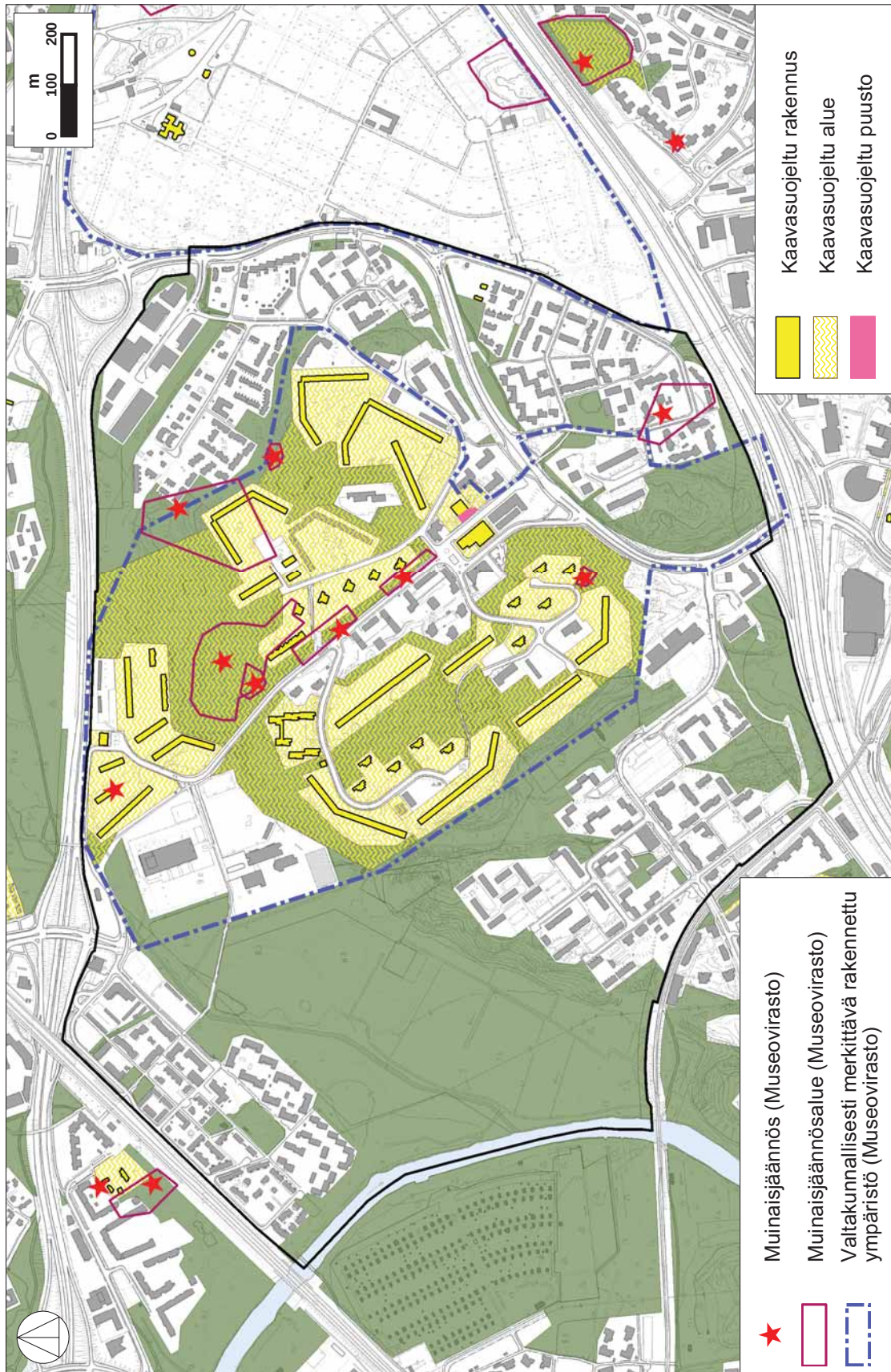
Suunnittelualueella sijaitsee ensimmäisen maailmansodan aikana rakennettuja linnoituslaitteita, jotka ovat suojeltu muinaismuistolain nojalla kiinteinä muinaisjäännöksinä. Pihlajamäessä sijaitsevien linnoituslaitteiden rakentaminen aloitettiin vuonna 1915. Jäljellä olevien asemien rakenteita pyritään säilyttämään poistamalla niiden läheisyydestä rakenteita rikkovaa, puuvartista kasvillisuutta.

Arvokkaat maisemakulttuurikohteet ja miljötyypit

Kartta 2.3.1 a Arvokkaat maisemakulttuurikohteet ja miljötyypit.

Suojellut ja merkittävät rakennetun ympäristön kohteet

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2011)

Kartta 2.3.1 b Suojellut ja merkittävät rakennetun ympäristön kohteet.

Longinoja virtaa Savelanpuiston läpi.

Hiidenkirnut ovat yksi Pihlajamäen tunnetuimmista luonnonmuistomerkeistä.

Rauhoitettu vaahtera Pihlajiston ala-asteen pihalla.

2.3.2 Arvokkaat ja suojellut luontokohteet

Suunnittelualueen arvokkaiden ja suojeltujen luontokohteiden esittelytekstin numerointi vastaa kartan: *2.3.2 Arvokkaat luontokohteet ja luonnonsuojelukohteet* numerointia.

1 Longinoja on huomioitu Helsingin pienvesiohjelmassa (Helsingin pienvesiohjelma, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3 / Katu- ja puisto-osasto) arvokkaana kalapurona ja lintukohteena. Longinoja laskee Vantaan jokeen.

2 Säynäslahdenpuro kuivattaa Pihlajalaakson aluetta ja laskee Vanhankaupunginlahteen.

3 Pihlajamäenlampi sijaitsee Vuolukivenpuistossa, Kiillepuistosta Vuolukiventielle kulkevan ulkoilureitin varressa.

Vesialueita on kuvattu tarkemmin kappaleessa 3.2.7.

4 Pihlajamäessä Rapakiventien varressa olevan kallion rinneessä sijaitsevat Suomen vanhimmat tunnetut hiidenkirnut, joille on annettu nimet Aarnipata ja Rauninmalja. Suomen muista hiidenkirnuista poiketen ne eivät ole peräisin viimeiseltä vaan sitä edeltävältä jäätiköitymisvaiheelta ja ovat ainakin 50 000, ehkä jopa 100 000 vuotta vanhoja. Ne löydettiin vuosina 1993–1994, kun Rapakiventien ali rakennettiin jalankulkijoiden alikulkukäytävä. Suurempi hiidenkirnu, Aarnipata, on 8,5 metriä syvä ja sen halkaisija on noin 6,9 metriä. Rauninmaljan halkaisija on 1,6 ja syvyys 3,2 metriä.

5 Pihlajiston ala-asteen pihalla sijaitsee ympäristölautakunnan vuonna 1998 rauhoittama vaahtera. Vaahtera on valittu Helsingin kauneimmaksi vaahteraksi vuonna 2000, kaupungin 450-vuotisjuhlavuonna. Vaahtera on Helsingin nimikkopuu.

6 Pihlajiston länsirinteen murroslinjan jatkeena kasvaa rehevä rinnelehto, jossa kasvavat muun muassa mustakonnamarja, kevätlinnunherne, koiranvehnä, lehtokorte, ahomatara, sinivuokko ja kevätlehtoleinikki.

7 Savelanniitty kuuluu arvokkaisiin luontoalueisiin. Se on monipuolinen puolikulttuurimaisema, joka sisältää viljelyksiä, pelloja, kesantoniittyjä, luonnonmukaisia niittyjä, reheviä ojanvarspensaikkoja, nuoria lehtipuumetsiköitä ja viljelypalstoja. Alue on biotoopeiltaan ja lajistoltaan hyvin monipuolinen.

8 Pihlajamäen pohjoismetsä on kookas kuusikkoalue, jossa on myös hyvin reheviä sekapuupainanteita (koivu, reunoilla pensaikko). Aluetta rikastuttavat avoimet, niittymäiset kohdat ja vaihteleva topografia.

9–10 Pihlajamäen vanha graniittilouhos (tunnetaan myös nimellä Porraskallio).

11 Pihlajiston vanha graniittilouhos.

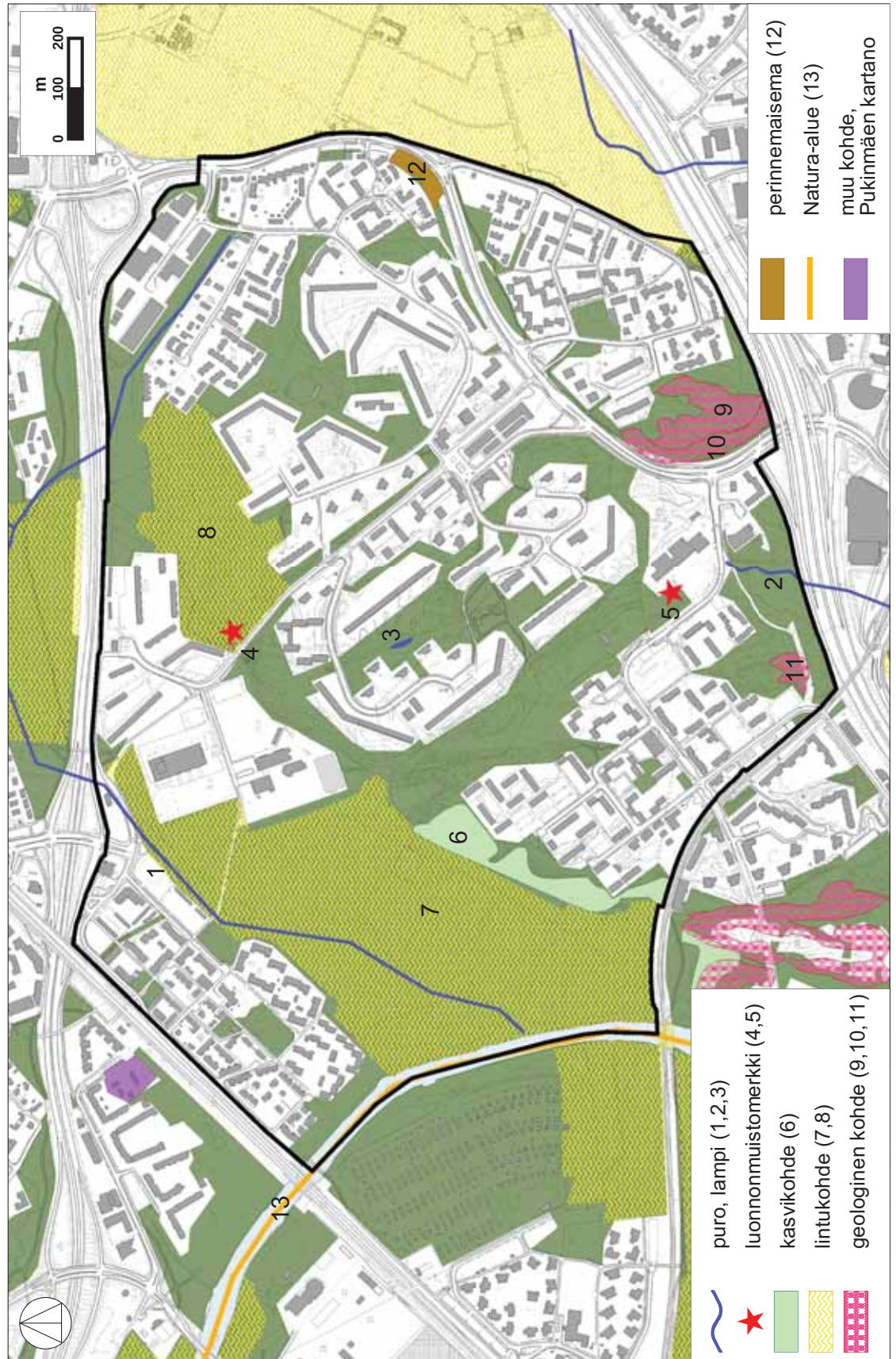

Savelanniityn maisemapelto on arvokas luontokohde.

Pihlajamäen porraskalliot on yksi alueen arvokkaista geologisista kohteesta.

Arvokkaat luontokohteet ja luonnonsuojelukohteet

Tiedot Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luontietojärjestelmästä

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2011)

Kartta 2.3.2 Arvokkaat luontokohteet ja luonnonsuojelukohteet.

2.4. Käyttäjäkyselyn tulokset ja asukaspalaute

Aluesuunnitelman käyttäjäkysely toteutettiin syksyllä 2010 Internetissä karttapohjaisen KerroKartalla -sovelluksen avulla. Kyselyyn vastanneet merkitsivät kartalle pisteillä ja viivoilla missä heidän mielestään kysyttävä asia suunnittelualueella toteutuu. Kyselyssä oli lisäksi mahdollista antaa avoimia kommentteja ja palautetta sekä ottaa kantaa esitettyihin väittämiin.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto vastasi kyselyn teettämisestä. Se postitti 28.9.2010 kyselyalueen jokaiseen talouteen kortin, jossa kerrottiin KerroKartalla-tutkimuksesta. Kyselyyn vastasi yhteensä 355 henkilöä. Yleisin vastaajaryhmä oli 45–54-vuotiaat naiset. Naiset olivat muutenkin miehiä aktiivisempia vastaajia. Karttamerkintöjä tehtiin yhteensä 2518 kappaletta, joten jokainen vastaaja teki keskimäärin 7,1 merkintää. Vahvuuksille annettiin 1094 ja epäkohdille 954 karttamerkintää. Toimenpiteisiin liittyviä merkintöjä oli 470 kappaletta. Eniten karttamerkintöjä osoitettiin aiheisiin: ”Roskainen ja epäsiisti paikka”, ”Hieno ja viihtyisä puisto” sekä ”Alue, jolla ulkoillen eniten”. Vähiten merkintöjä keräsi aihe: ”Paikka, jonne voisi jättää nykyistä enemmän lahopuita ja tiheikköjä”.

Asukaskyselystä tehtyjen johtopäätösten mukaan Pihlajamäen ja Pihlajiston ostoskeskusten alueet toimivat tärkeinä kohtaamispaikkoina, mutta ne koetaan myös roskaisiksi, turvattomiksi ja huonomaineisiksi alueiksi, joille kaivataan kiireellisimmin kunnostusta. Ulkoilu- ja virkistytymismielessä viihtyisimmiksi alueiksi nousivat Savelanpuiston Vantaanjoen vierusta ja Nuorisopuisto sekä Kiillepuisto ja Vuolukivenpuisto. Hiidenkirnujen alue Aarnikanmäessä mielletään selvästi alueen historiallisesti merkittävimmäksi paikaksi. Pihlajamäentien puistometsästä, niin kutsutulta Porraskalliolta, kohti Viikin peltoja ja luonnonsuojelu- aluetta sekä Helsingin keskustaa aukeavaa maisemaa pidetään alueen hienoimpana. Kyselyyn vastanneet arvostavat myös Aarnikanmäkeä ja sieltä avautuvia maisemia.

Eniten kriittistä asukaspalautetta tulee katujen ja jalkakäytävien kunnossapidosta. Yli puolet aiheeseen liittyvään kysymykseen vastanneista ovat joko täysin tai osittain sitä mieltä, ettei hoidosta

Asukkaat kokevat Pihlajamäen ostoskeskuksen tärkeänä kohtaamispaikkana.

Porraskallioilta avautuu hienot maisemat Viikin pelloilta aina Helsingin keskusta asti.

Lahopuiden jättämistä sopiviin paikkoihin kannatettiin enemmän kuin vastustettiin.

ole huolehdittu hyvin. Samaa voi päätellä avoimista palautteista, joissa kritisoidaan alueen roskaisuutta ja talvikunnossapitoa. Myös roska-astioita toivotaan suunnittelualueelle lisää.

Käyttäjäkyselyn muissa avoimissa palautteissa nousivat selkeimmin esille Pihlajamäentien ja Kehä I:n välinen vilkas läpiajoliikenne Meripihkatien, Rapakiventien ja Rapakivenkaaren kautta sekä osuudella yleisesti käytetty huomattava ylinopeus. Palautteissa nostetaan esiin myös häiritsevä ja vaarallinen moottoriajoneuvoliikenne Nuorisopuistossa, jossa liikkuu paljon nimenomaan lapsia ja nuoria.

Enemmistö vastanneista oli sitä mieltä, että metsien hoidosta oli huolehdittu hyvin. Viheralueissa arvostetaan metsien säilymistä luonnonmukaisina, mutta samalla myös niiden hoitamista sekä siivoamista risuista ja roskista. Lahopuiden jättämistä luonnon monimuotoisuutta turvaamaan kannatettiin hieman enemmän kuin sitä vastustettiin.

2.5. Yleisten alueiden kunto

Yleisten alueiden kuntokartoitus perustuu maastossa tehtyihin havaintoihin. Tarkastelun kohteena olevan alueen kunto on luokiteltu oheisen kaavion mukaisesti toimivaksi, kunnostuksen tarpeessa olevaksi tai peruskorjauksen tarpeessa olevaksi.

Taulukko 2. Kuntoluokituksen kriteerit.

KUNTOLUOKKA		KRITEERIT
1	Toimiva	<i>Kohde on moitteettomassa kunnossa tai siellä on enintään pieniä puutteita, jotka ovat hoidettavissa ylläpidon keinoin.</i>
2	Kunnostettava	<i>Kohteessa on selkeitä puutteita, joiden korjaaminen ei sisälly vuositulauksiin vaan se vaatii lisärahoituksella tehtäviä kunnostuksia.</i>
3	Peruskorjattava	<i>Kohteen käyttötarkoitus muuttuu tai kohteessa on vakavia puutteita, joiden korjaaminen vaatii rahoitusta ja suunnittelua.</i>

2.5.1 Katujen ja ulkoilureittien kunto

Yleisesti tarkasteltuna suunnittelualueen kadut ovat tyydyttävässä tai paikoin välttävässä kunnossa, sillä päällystevaurioita esiintyy etenkin pienemmillä tonttikaduilla. Aluetta halkovat suurimmat väylät, Pihlajamäentie, Rapakiventie, Rapakivenkaari ja Salpausseläntie, ovat suhteellisen hyvässä kunnossa.

Suunnittelualueen kolme ehdottomasti parhaassa kunnossa olevaa katutilaa ovat vastikään peruskorjatut Savelantie, Meripihkatien kiertoliittymän seutu, sekä Nuorisopuistoon johtava Lucina Hagmanin kuja.

Suunnittelualueella on paljon erilaisia portaita, joista osa on erinomaisessa ja osa huonossa kunnossa. Esimerkillisessä kunnossa ovat Meripihkapolun- ja Pihlajamäentieltä Lahdentien linja-autopysäkillä johtavat betonielementtiportaat sekä Pihlajalaaksosta Kiillekujalle ja Kiillepuistoon johtavat metalliportaat. Huonoimassa kunnossa ovat Hattelmalanpolun- ja Salpausseläntien linja-autopysäkillä johtavat betoniportaavat sekä Hattelmalantieltä Savelanpuistoon johtavat puuportaavat.

Suunnittelualueen luoteisosassa sijaitseva Savela on aikanaan rakennettu nimensä mukaisesti savikolle. Tästä johtuen alueelle tyypillisimpiä ongelmia ovat painumien aiheuttamat lammikoitumiset. Routasyvyyden alapuolelle perustetut kaivot ja putkilinjat pysyvät usein ympärillään painuvaa, maanvaraisesti perustettua katualuetta paremmin paikallaan pahentaen kuivatusongelmia ja muodostaen lisäksi kevyen liikenteen väylille kompastumisvaaraa. Alueen pahimmat kuivatusongelmat löytyvät Isonkaivontieltä ja Ratavallintieltä, jossa myös linja-autojen kääntöpaikalle muodostuu sateella valtava lammikko (Kartta: 2.5.1a Katujen kuntoluokitus). Kaivojen kansien aiheuttamia esteettömyyspuutteita esiintyy lähinnä Eteläniitynpolulla (Kartta: 2.5.1b Jalankulku- ja ulkoilureitistön kuntoluokitus).

Eteläniitynpolun ja Savelanpolun risteyksessä sijaitsevan Savelanpolun aukion pinnoitteet ovat painuneet ja kalusteet vanhentuneet. Lisäksi aukion kasvullisen osa-alueen puusto on tarpeettoman tiheä.

Savelantie on esimerkillisessä kunnossa.

Ratavallintiellä on vakavia kuivatusongelmia.

Savelanpolun aukion pinnat ja kalusteet kaipaavat kunnostusta.

Hattelmalanpolulla on vakavaa päällystevauriota.

Meripihkatien kevyen liikenteen väylällä on esteettömyyspuutteita.

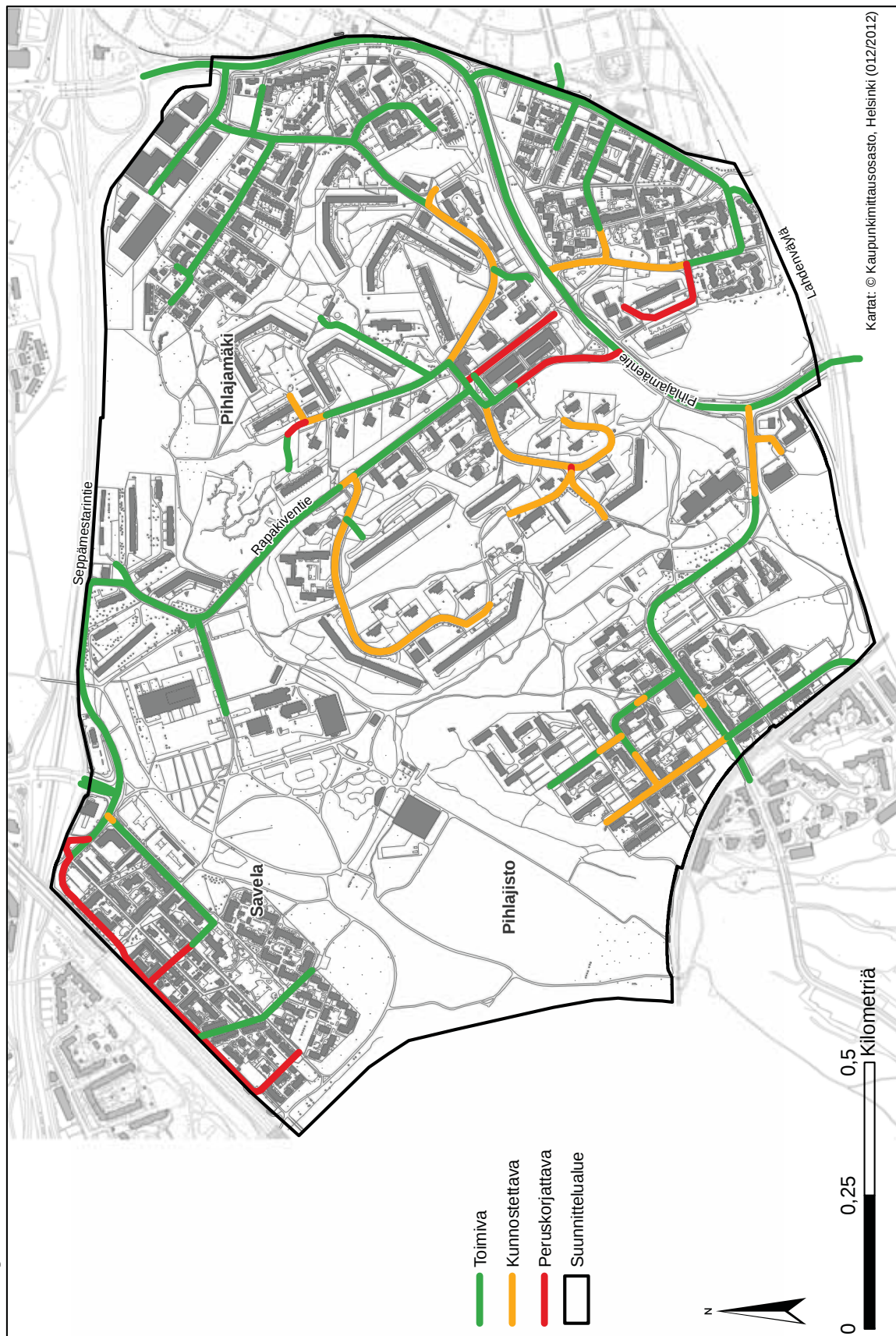
Savelanpuistossa kulkee kattava ulkoilureitistö, joka on osittain asfaltti- ja osittain sorapintainen.

Noustaessa Savelasta kallioiselle alueelle Pihlajamäkeen ja etenkin Pihlajistoon, kuivatusongelmat vähenevät, mutta vastavasti päällyste- ja reunatukivauriot lisääntyvät. Reunatukivaurioita esiintyy etenkin betonisin reunatuin varustetuilla tonttikaduilla ja kevyen liikenteen väylillä. Liimattavat betonireunatuet pysyvät yleensä huonosti paikoillaan eivätkä kestä auraamista. Päällyste- ja reunatukivaurioita löytyy Vuolukiventielle, Liusketien eteläosasta, Graniittitieltä, Kiilleteieltä, Kiillekujalta, Maasälväntien pohjoisosasta, Meripihkatieltä, Johtokiventielle, Johtokivenkujalta, Kivipyökintien länsiosasta, Pihlajistontieltä, Pihlajistonkujalta, Hattelmalantieltä, Tiirismaantieltä, Pyyntikantieltä sekä Hattelmalanpolulta (Kartta: 2.5.1a *Katujen kuntoluokitus*). Alueen pahin kuivatusongelma esiintyy Meripihkatien ja Pihlajamäentien risteysalueella, jossa Meripihkanpuiston kallioilta valuu hulevesiä suoraan kevyen liikenteen väylälle.

Pahimmat esteettömyyspuutteet löydettiin Pihlajamäen ostoskeskuksen edustalta Meripihkatieltä, jossa ostoskeskuksen pysäköintipaikat tukkivat tavoitetilaltaan esteettömän erikoistason kevyen liikenteen väylän. Ostoskeskuksen takana sijaitsevan Moreenitien kautta hoidetaan sekä ostoskeskuksen huolto, että asiakaspysäköinti, mikä aiheuttaa aika ajoin liikenteellisiä ongelmia. Meripihkatien ja Moreenitien ongelmat otetaan huomioon ostoskeskuksen alueen kaavasuunnittelun yhteydessä.

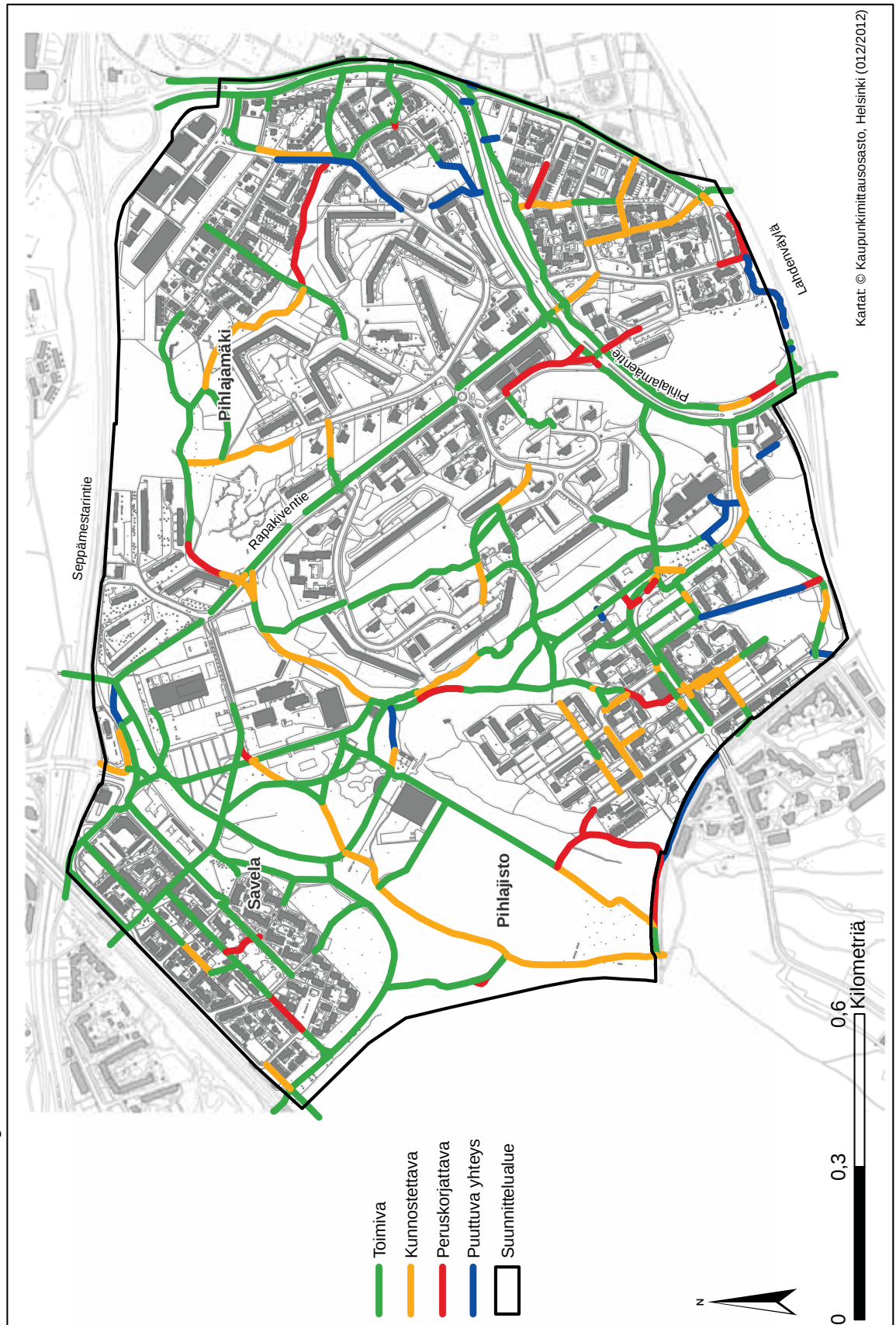
Suunnittelualueella on melko kattava ja monipuolinen ulkoilureittiverkosto. Pääulkoilureitit yhdistävät alueen hyvin eri suuntiin. Näistä suurin osa on hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. Vesieroosiota esiintyy sorapäällysteisillä reiteillä jonkin verran esimerkiksi Savelan- ja Rapakivenpuistoissa, sekä Aarnikanmäessä mutta ne korjaantuvat normaaleilla ylläpitotoimenpiteillä. Vesieroosiota ja kuivatusongelmia esiintyy myös Rapakiventielle Aarnikanmäkeen suuntautuvalla, asfalttipäällysteisellä ulkoilureitillä. Ulkoilureitistön kehittämistarpeita esiintyy Pihlajistonkalliolla ja Maasälvänpuistossa. (Kartta: 2.5.1b *Jalankulku- ja ulkoilureitistön kuntoluokitus*).

Katujaen kuntoluokitus

Kartta 2.5.1 a Katujen kuntoluokitus.

Jalankulku- ja ulkoilureitistön kuntoluokitus

Kartta 2.5.1 b Jalankulku- ja ulkoilureitistön kuntoluokitus.

Savelanpuiston eteläosan reitistö on kattava, mutta se jää herkästi hulevesien alle pienemmänkin sateen jälkeen. Vantaanjoen varrella ja sen tulva-alueella, johon myös Savelan puisto kuuluu, on tulva-aallon leviäminen tulvalaaksoon luonnollinen asia. Alueiden siivousta ja korjausta liettymisen tai muun veden aiheuttaman vaurioitumisen vuoksi suoritetaan tavallisin ylläpitotoimenpitein.

Pääulkolureitit ovat kohtuullisen hyvin valaistuja, joskin puutaitakin esiintyy. Epäviihtyisyyttä ja turvattomuutta ulkolureittien käyttäjille aiheuttaa hoitamaton reittien varren pienpuusto sekä valaistuksen puute.

2.5.2 Rakennettujen viheralueiden kunto

Suurin osa alueen viheralueista on hyväkuntoisia ja toimivia. Tyypillisimpiä puutteita rakennetuilla viheralueilla olivat varusteiden ja kalusteiden kuluneisuus ja niukkuus, leikkivälineiden kunto sekä kuivatus- ja tasausongelmat. Kaikki alueelle ja sen aikakaudelle tyypilliset kahluaaltaat ovat kunnostuksen tarpeessa. Vakavimmat puutteet viheralueiden kunnossa havaittiin leikkipuisto Salpausselän alueella ja sen lähiympäristössä, leikkipuisto Maasälven peliarenalla ja leikkipuisto Savelan pohjoisosassa.

Leikkipuisto Salpausselkä on toiminnallisesti jäsentymätön, alueen pinnoitteet, päällysteet, kalusteet ja varusteet ovat huonossa kunnossa, kasvillisuus on täydentämisen tai nuorennusleikkauksen tarpeessa. Lisäksi alueen valaistus ei ole tarkoituksenmukainen. Puiston lähialueen reitistö on muuten toimiva, mutta Salpausseläntielle johtava reitti ja Salpausseläntien linja-autopysäkillä johtavat portaat ovat huonokuntoiset. Henkilökunnalle ja liikkumisesteisille ei ole osoitettu virallisia pysäköintialueita.

Leikkipuisto Maasälven alueen toiminnallinen jäsentely on tarkoituksenmukainen, mutta osa sen leikkivälineistä kuten myös kalusteet ovat heikossa kunnossa. Sama pätee pinnoitteisiin ja turva-alustoihin. Huonoimmassa kunnossa on peliarena. Maasälvenpuistoon johtavien huonokuntoisten puuportaiden viereen on syntynyt oikopolku kurturuusuryhmän kautta portaiden luiskasta huolimatta. Kasvillisuus on osittain tai kokonaan kulunut, varsinkin luiska-alueilla.

Savelanpuiston eteläosa on suurelta osin veden alla lumien sulamisen aikaan.

Leikkipuisto Salpausselkä kaipa kiireellisesti peruskorjausta.

Leikkipuisto Maasälven peliarena on huonossa kunnossa ja tulisi uusia.

Vantaanjoen varrella olisi tarvetta useammallekin oleskelualueelle.

Nuorisopuiston frisbeegolfalueen korit ovat ruostuneet käyttökelvottomiksi.

Vantaanjoen varsi on osa Helsingipuistoa ja se tarjoaa hienoja näkymiä ja ainutlaatuisia maisemia. Suunnittelualueella on Vantaanjoen varrella nykyisin enää yksi oleskelualue ja asukkailta saadun palautteen perusteella useammallekin olisi tarvetta.

Edellä mainittujen kohteiden puutteet ovat perustana niiden luokitukseen peruskorjattaviin tai uusittaviin kohteisiin.

Kunnostettaviin kohteisiin luokiteltiin: Maasälväntien pääty, Leikkipuisto Savela, Johtokivenpuiston leikkipaikka, Ratavallinpuiston kalusteiden uusiminen, Nuorisopuiston frisbeegolfalueen varusteiden kunnostus ja täydentäminen, Rapakivenpuiston koira-aitauksen poistaminen sekä Savelanpuiston eteläisen osan veden vaurioittamien reittien korottaminen ja ojaverkoston tehostaminen. Viimeiseksi mainitun puutteet kuvattiin edellisessä kappaleessa 2.5.1 Katujen ja ulkoilureittien kunto.

Kunnostettavien alueiden tyypillisimpiin puutteisiin kuuluvat vanhentuneet tai jopa rikkoutuneet kalusteet ja varusteet, vanhentunut tai puuttuva kasvillisuus sekä tasaus- ja kuivatusongelmat. Leikkipuisto Savela kärsii edellä mainituista tyypillisistä ongelmista, mutta alueella on myös hyväkuntoisia leikkivälineitä, kalusteita ja kasvillisuutta. Johtokivenpuiston leikkipaikkaa koskevat samat puutteet. Ratavallinpuiston kalusteet ovat huonokuntoisia. Nuorisopuiston frisbeegolfalueen korit (4 kappaletta) ovat ruostuneita ja rikkiäisiä. Alueelta puuttuvat pelin kannalta olennaiset heittopaikat ja opasteet. Rapakivenpuiston koira-aitauksen varusteiden ja kalusteiden kunto on huono. Lisäksi alueella on kuivatusongelmia.

Katuviheralueiden kunto

Suunnittelualueen vehreyteen vaikuttaa pääosin pihojen ja viheralueiden puusto ja pensasto. Katuvihreää on rakennettu vain suurimmille väylille, kuten Pihlajamäentielle, Hiekkakiventielle, Ketokivenkaarelle, Salpausseläntielle, Hattelmalantielle, Savelantielle ja Ratavallintielle. Näidenkään katujen kohdalla viherkaistat eivät kata koko kadun pituutta.

Yleisesti ottaen katuvihreä on hyvässä tai kohtuullisessa kunnossa. Alueiden vallitsevina puulajeina ovat pihlaja (*Sorbus hybrida* ja *Sorbus aucuparia*), metsävaahtera (*Acer platanoides*) ja puistolehmus (*Tilia x vulgaris*). Muutamassa kohteessa on käytetty rauduskoivua (*Betula pendula*), mäntyä (*Pinus sylvestris*), pylväshaapaa (*Populus tremula* 'Erecta') ja jopa siperianlehtikuusta (*Larix sibirica*). Pensasistutusten vallitsevina lajeina ovat kurturuusu (*Rosa rugosa*), pihlaja-angervo (*Sorbaria sorbifolia*), sinikuusama (*Lonicera caerulea*) ja musta-aronia (*Aronia melanocarpa*). Lisäksi alueella esiintyy harvemmin käytettynä isotuomipihlajaa (*Amelanchier spicata*) ja norjanangervoa (*Spiraea* 'Grefsheim'). Ketokivenkaaren erotuskaistassa on käytetty nurmikon sijasta peittokurjenpolvea (*Geranium x cantabrigiense*).

Pihlajamäentie rajautuu suurelta osaltaan viheralueisiin. Johtokiventien ja Pihlajistontien välisellä erotuskaistalla on käytetty puulajeista kotipihlajaa (*Sorbus aucuparia*) ja pylväshaapaa (*Populus tremula* 'Erecta'). Erotuskaistalta löytyy myös muutamia yksittäisiä rauduskoivuja (*Betula pendula*) ja mäntyjä (*Pinus sylvestris*). Kallioseinien vieressä kasvaa lisäksi yksittäisiä, itsestään levinneitä koivuja ja vaahteroita. Puut ovat pääosin hyväkuntoisia.

Pensasryhmien vallitsevina lajeina ovat kurturuusu (*Rosa rugosa*), sinikuusama (*Lonicera caerulea*), musta-aronia (*Aronia melanocarpa*), suomen pihlaja (*Sorbus hybrida*), isotuomipihlaja (*Amelanchier spicata*) sekä norjanangervo (*Spiraea* 'Grefsheim'). Pensasistutusten kunto on paikoittain kärsinyt. Tyypillisimmät puutteet ovat pensaiden puuttuminen. Puuttuvien pensaiden tilalla kasvavat rikkaruohot tai itsestään levinnyt kurturuusu (*Rosa rugosa*), joka on vallannut vapaaksi muodostunutta tilaa. Moni pensasryhmä on nuorennusleikkauksen tarpeessa. Pensasistutusten hoitoa on tehostettava (katso kappale 3.3.3).

Ketokivenkaaren eteläpään erotuskaistalla kasvaa metsävaahteraa (*Acer platanoides*), jonka alla on osittain nurmikkoa ja peittokurjenpolvea (*Geranium x cantabrigiense*). Istutukset ovat hyvässä kunnossa. Johtokiventiellä, kohdassa, josta erkanee kulku päiväkotia Kivikkoon, esiintyy eroosioauriota ja kurturuusuistutukset ovat aukkoiset.

Kotipihlajarivistöä Pihlajamäentien erotuskaistalla.

Liuskekujan erotuskaistan nurmi on huonossa kunnossa, samoin kuin kaistalla kasvavat puut. Puilla on pahoja tyvivaurioita ja puita on jouduttu poistamaan, jolloin puurivi on jäänyt aukkoiseksi. Katupuuna on käytetty rungollista kotipihlajaa (*Sorbus aucuparia*). Liusketien ja Hiekkakiventien kulmauksen kolmiomaisella viheralueella kasvaa metsämäntyä (*Pinus sylvestris*), muutamia rauduskoivuja (*Betula pendula*), huonokuntoisia ruusupensaita (*Rosa majalis*, *metsäruusu*) ja erittäin rikkaruohottunutta nurmikkoa. Hiekkakiventiellä osuudella Liusketie–Pihlajamäentie on katupuulajina käytetty puistolehmusta (*Tilia x vulgaris*). Sekä puut että niiden alla kasvava nurmikkokin ovat hyvässä kunnossa. Rivistä puuttuu yksi puu. Aukkokohta tulisi paikata, koska puurivin muut puut ovat vielä varttuvassa ikävaiheessa.

Pyynikintien katualueella oleva istutuskaukalo.

Pyynikintiellä ei ole varsinaisia katuistutuksia, mutta katualueelta löytyy kuitenkin kalliota vastaan rakennettuja betonisia istutuskaukaloita, joissa kasvaa joitakin pensaita esimerkiksi pihlaja-angervo (*Sorbaria sorbifolia*) ja mahdollisesti perennaa. Istutusten lisäksi kalliouseinää vasten kasvaa itsestään levinneitä koivuja ja vaahteroita.

Salpausseläntien katupuuna on käytetty metsävaahteraa (*Acer platanoides*). Puut ovat osittain huonokuntoisia ja puiden muodostama kokonaisuus on epäyhtenäinen. Tiirismaanpolun kohdalta puuttuu yksi puu kokonaan. Puute esiintyy vilkkaasti liikennöidyllä alueella, joten uuden taimen istuttaminen ei ole perusteltua, vaan istutuskuoppa korjataan ja pinnoitetaan alueella käytetyllä kiveyksellä (katso kappale 3.3.3). Viereisen Tiirismaanpolun varrella, kallion vierustalla kasvaa osittain huonokuntoisia pensaita ja pensasto on aukkoinen.

Salpausseläntien metsävaahterarivistöstä on poistettu yksi puu, mutta istutuskuoppa on jäänyt täyttämättä.

Savelan yleisilme on vihreä. Ratavallintien lounaisosassa on katupuuna käytetty metsävaahteraa (*Acer platanoides*). Puurivistö on istutettu osittain liian tiheäksi ja puiden rungoissa onkin havaittavissa pakkas- ja muita vaurioita. Pääradalle nouseva luiska on tehostetun ylläpidon tarpeessa. Luiskan pensaskasvillisuus (pääosin pihlaja-angervo, *Sorbaria sorbifolia*) siistitään poistamalla itsestään levinneitä puuvartisia kasveja (koivu, vaahtera) ja rikkaruohoja.

Savelanpolusta koilliseen suuntautuva lehtikuusi- ja nurmikko-osuus on hyvässä kunnossa. Savelantien lehmuskuja nurmikkoinen on myös hyväkuntoinen.

Rakennettujen viheralueiden kuntoluokitus

Kartta 2.5.2 Rakennettujen viheralueiden kuntoluokitus.

2.5.3 Luonnonhoidon alueiden nykytila

Kasvupaikat

Pihlajamäen ja Pihlajiston kallioiset mäet ja Savelan savikkoinen laakso tekevät suunnittelualueen kasvupaikoista monimuotoisia. Kasvupaikat vaihtuvat pienipiirteisesti muun muassa maaston korkeuserojen voimakkaan vaihtelun mukaan. Karujen kallioisten mäkien painanteissa ja rinteillä esiintyy rehevämpiä lehtomaisia ja tuoreita kangasmetsiä ja lehtoja, jotka limittyvät pienipiirteisesti toisiinsa. Laajemmat lehtoalueet keskittyvät Savelan laaksoon, Longinojan pienveden reunamille. Aarnikanmäen pohjoispuolinen matalampi alue on myös rehevää lehtoa.

Lähes kaikki suunnittelualueen metsät kosteimpia ja pensaskerokseltaan umpeen kasvaneita lehtoja lukuun ottamatta ovat vilkkaassa ulkoilukäytössä, mikä näkyy selvänä pintakasvillisuuden kuluneisuutena. Myös kalliometsien kallioalueet ovat kuluneita eikä luontaista kallioikasvillisuutta kuten poronjäkäliä tai sammalia juurikaan näy.

Puulajisuhteet

Mäntyvaltainen metsä viihtyy Pihlajamäen kallioisilla alueilla.

Suunnittelualueen metsien, joita on yhteensä noin 55 hehtaaria, puusto mukailee selkeästi kasvupaikkojen luontaisia puulajisuhteita. Mäntyvaltaiset metsät keskittyvät Pihlajamäen ja Pihlajiston kallioisille alueille. Rehevämissä rinnemetsissä esiintyy kuusten vallitsevia sekametsiä. Haapametsiä esiintyy myös suhteellisen runsaasti rinteiden lehtomaisissa kangasmetsissä. Rauduskoivun vallitsevat lehtisekametsät sijaitsevat alavampien maiden lehdoissa ja lehtomaisilla kankailla. Alueella on lisäksi muutama vaahteravaltainen metsikkö.

Pihlajaa esiintyy alueella runsaasti, mistä lienee paikan nimikin tullut. Erityisesti nuorta pihlajavesakkoa esiintyy liiankin runsaasti sekametsien alikasvoksena.

Puuston ikärakenne

Metsien ikärakenne noudattelee selvästi kasvupaikkojen ja puulajisuhteiden vaihtelua. Pihlajamäen ja Pihlajiston mäntyvaltaiset karummat kalliometsät ovat iältään vanhempia noin 80–120 -vuotisia. Pitkäikäisenä puulajina mänty kasvaa alueella vielä hyvässä kunnossa. Rinteiden kuusivaltaiset metsät ovat suunnilleen samaa ikäluokkaa männiköiden kanssa. Niiden kunto on paikoin heikentynyt. Savelan rehevien lehtojen lehtimetsät ovat iältään nuorempia ja vielä hyväkuntoisia. Monien metsien puusto on ikärakenteeltaan vaihtelevaa, eri-ikäisrakenteista eli samassa metsässä esiintyy eri-ikäisiä puita. Tämä on tyypillistä kallioalueiden mäntymetsille. Muissa metsissä se on pitkälti metsien hoidon tulosta.

Maisemapellot ja niityt

Suunnittelualueella on noin 16 hehtaaria avoimiksi alueiksi tai niityiksi luokiteltavia alueita. Laajin niittyalue ja maisemapeltoalue sijaitsevat Savelanpuistossa. Niiden kasvupaikka on hyvin kostea, keväisin tulviva alue.

Savelanpuiston avointa maisemaniittyä.

PIHLAJAMÄKI - PIHLAJISTO - SAVELA

ALUESUUNNITELMA

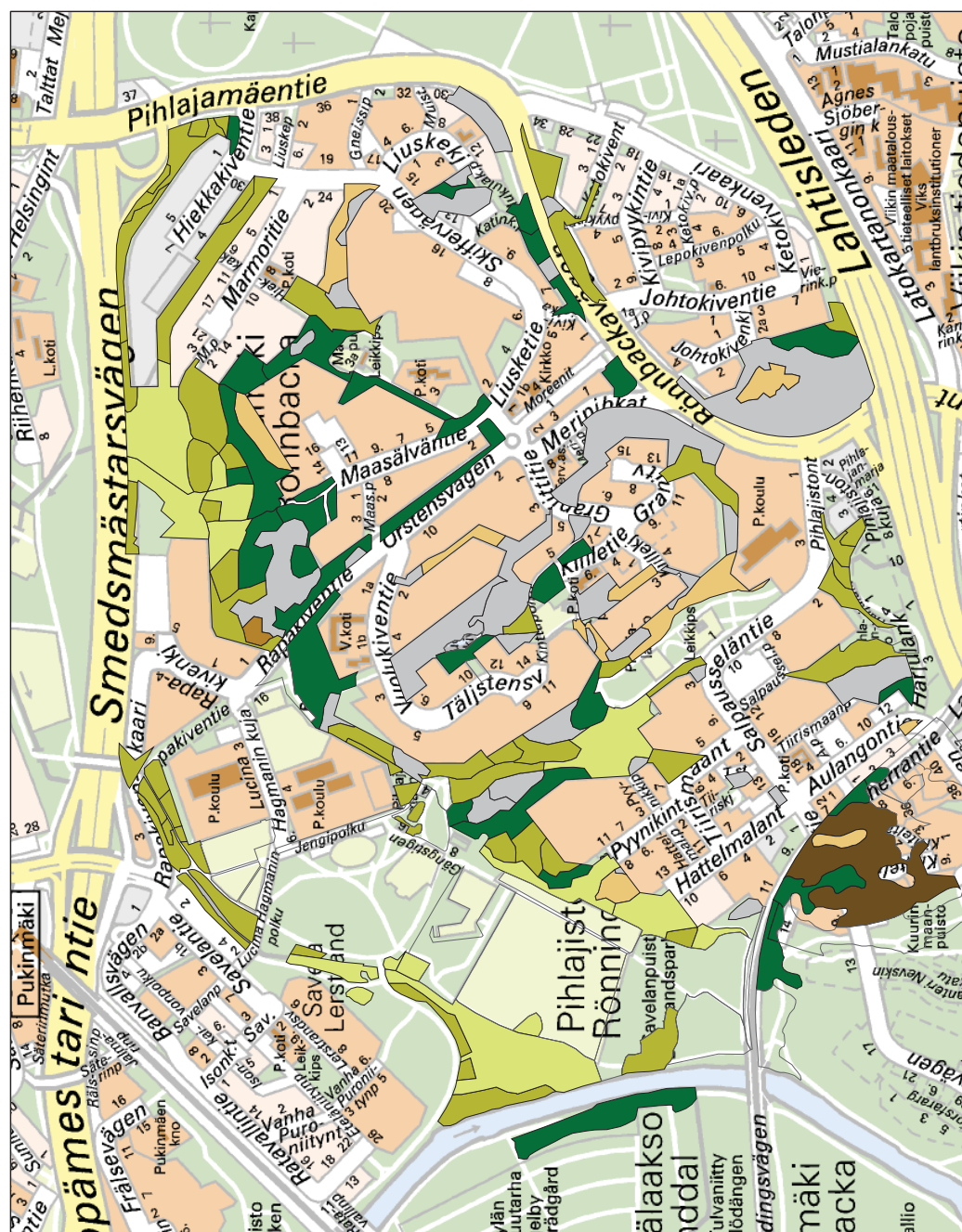
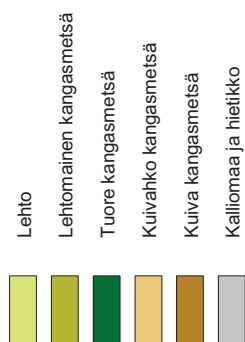
LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki

Rakennusvirasto

2013

KASVUPAIKAT

Kartta 2.5.3 a Kasvupaikat.

PIHLAJAMÄKI - PIHLAJISTO - SAVELA

ALUESUUNNITELMA

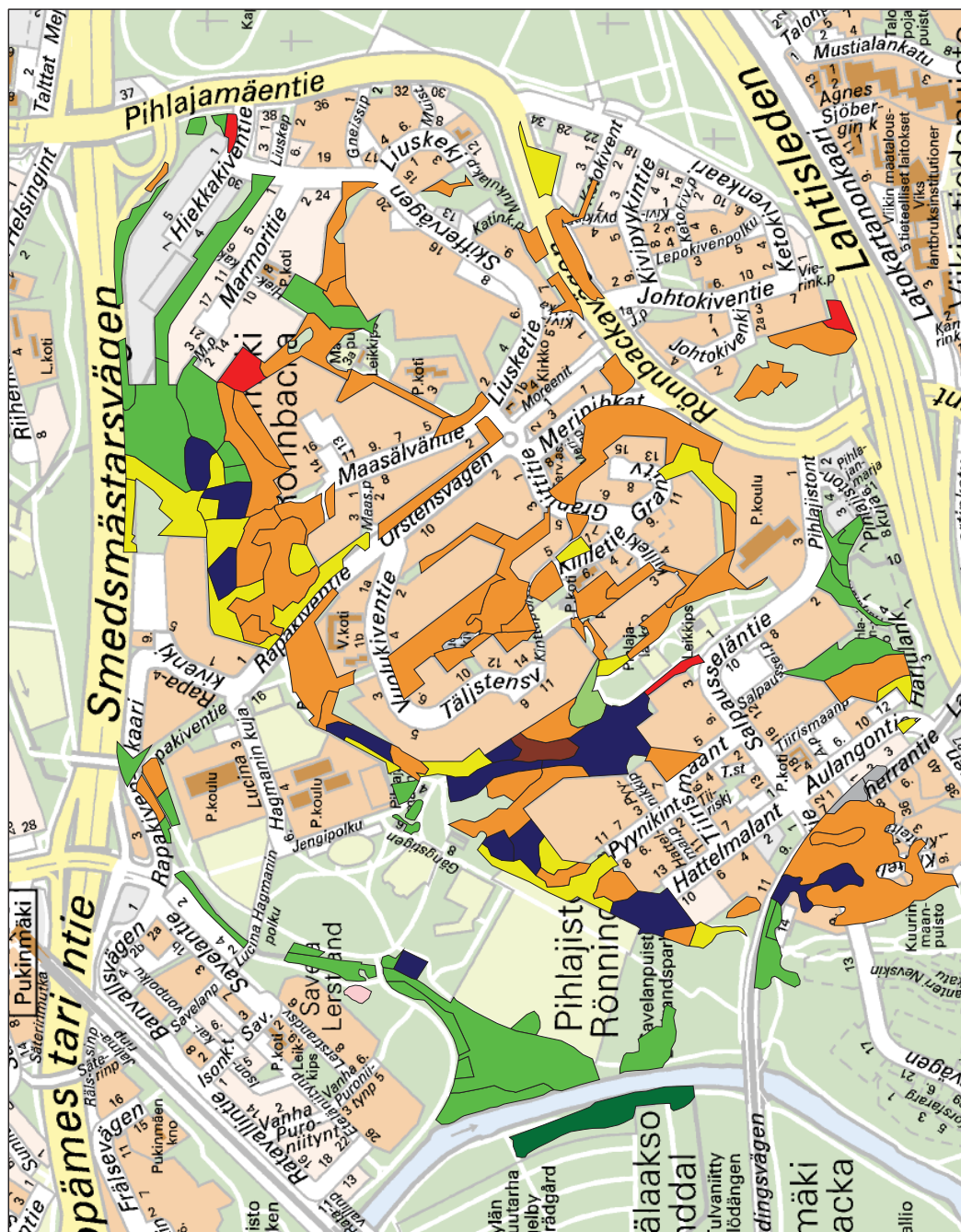
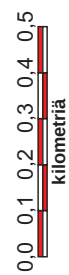
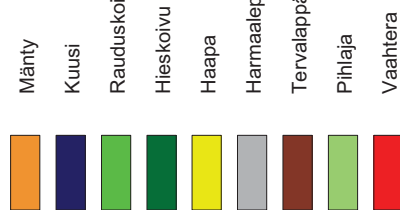
LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki

Rakennusvirasto

2013

METSIKÖIDEN PÄÄPUULAJIT

Kartta 2.5.3 b Metsiköiden pääpuulajit.

2.6. Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen

Johtokivenpuiston penkkejä on uusittu vuonna 2005.

Suunnittelualueelta ei ole laadittu aiemmin varsinaista aluesuunnitelmaa vaan alueen katuja kartoitetaan nyt ensimmäistä kertaa. Pihlajamäen osa-alueelta on laadittu Pihlajamäen viheraluesuunnitelma vuosille 2002–2011, jossa esitettiin seitsemän suunnittelukohdetta. Ajanjaksolla suoritettuja toimenpiteitä ovat Vuolukivenpuiston ja Maasälvanpuiston penkkien uusiminen, Kiillepuiston peruskorjaus vuonna 2005, hiidenkirnujen lähiympäristön suunnittelu ja rakentaminen vuosina 2006–2007. Leikki- ja leikkipuisto Maasälvan alueella toteutettiin vain kiireisimpiä korjauksia käyttöbudjetin turvin. Johtokivenpuiston leikkialuetta on korjattu ja penkkejä uusittu vuonna 2005. Pihlajamäen puistometsän alueella oli odotettavissa kaavamuuksia, joiden vuoksi alueen toimenpiteet lykkääntyvät.

Suunnitelman luonnonhoitotyöt on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Tämän lisäksi alueella tehtiin lisätyönä vuoden 2003 aikana tapahtuneiden laajojen kuivuustuhojen korjausta, erityisesti Pihlajamäentien varrella olevilla alueilla.

Kiillepuiston leikkipaikka on peruskorjattu vuonna 2005.

3. SUUNNITELMA

3.1. Yleisten alueiden kehittäminen

3.1.1 Suunnittelualueen yleistavoitteet ja kehittämisperiaatteet

Yleisten alueiden suunnittelussa pyritään toimivaan, kestäväan, viihtyisään ja esteettömään kokonaisratkaisuun huomioiden alueen historia ja ominaispiirteet.

Pihlajamäen suojelukaavan tavoitteiden mukaisesti alueen korjaaminen ja kunnossapito tulee suunnitella huolellisesti huomioiden aikakaudelle tyypilliset piirteet ja alueen suojeluarvot. Yleisillä alueilla tämä tarkoittaa 1960-luvun ympäristöä kunnioittavien ratkaisujen ja aikakaudelle tyypillisten materiaalien käyttämistä mahdollisuuksien mukaan. Suojelukaavassa asetetut rajoitukset koskevat lähinnä rakennusten korjauksia, mutta velvoitteet tulee ottaa huomioon myös esimerkiksi suurmaiseman hengen säilyttämisessä ja leikkipuistojen peruskorjauksia suunniteltaessa.

Kivisen kaava kunnioitti suurmaiseman ominaispiirteitä ja rakentaminen suunniteltiin ja toteutettiin niiden ehdoilla. Jatkossakin suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon tulisi kunnioittaa maiseman pinnanmuotoja ja alueelle tyypillistä kasvillisuutta. Näihin tulisi kiinnittää huomiota etenkin laajoilla viheralueilla ja luonnonvesistöjen rannoilla (Vantaanjoki, Longinoja) sekä kaikilla alue-suunnitelman osa-alueilla (Pihlajamäki, Pihlajisto, Savela).

Alueiden rakennettujen viheralueiden suunnittelussa on huomioitava nykynuorten tarpeet ja harrastukset sekä ikääntyvän väestön lisääntyminen. Tämä tarkoittaa, että suunnittelualueella tarvitaan niin liikkumiseen ja harrastamiseen soveltuvia alueita varusteineineen, kuin riittävästi levähdyspaikkojakin.

Savelan alueen maaperä ja pinnanmuodot poikkeavat muusta suunnittelualueesta. Lähes tasainen, alava ja pehmeäpohjainen maasto on hyvin haasteellinen rakentamiselle ja vedenohjaukselle. Tämän vuoksi alueen kehityksessä tulisi keskittyä viheralueisiin ja hulevesien hallintaan. Rakennetun alueen sisällä tu-

lisi vahvistaa alkuperäistä ideaa autottomasta kaupunginosasta. Radan läheisyys ja muu olemassa oleva joukkoliikenne luovat tälle erinomaisen perustan. Katujen ja nykyisten reittien rauhoittaminen tarpeettomasta liikenteestä ja olemassa olevien reittien kunnostaminen virikkeellisiksi ja houkutteleviksi innostaa kävelyyn tai polkupyörällä liikkumiseen. Alueella tarvitaan säännöllisin välein penkkejä ja levähdyspaikkoja, jotta myös ikääntyvä väestö pystyisi liikkumaan jalan vaivatta.

Katualueiden päällystevaurioita, painumia ja halkeamia korjataan resurssien puitteissa uudelleen asfaltoinnilla. Kadulle jälkeempään rakennettavien johtokaivantojen täyttöjen ja rakennekerrosten tiivistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Esteettömän ympäristön vaatimus on kasvamassa erityisesti ikääntyvien määrän lisääntyessä. Ympäristöä suunniteltaessa, kunnostettaessa ja rakennettaessa tavoitteena onkin soveltaa esteettömän ympäristön suunnittelun ja rakentamisen ohjeita mahdollisuuksien mukaan.

*Yhteystarve Maasälvanpuistosta
Liusketielle on tarpeellinen.*

3.2. Tuotteita ja palveluita koskevat tavoitteet ja ohjeet

3.2.1 Jalankulku- ja pyöräilyreitit

Jalankulku- ja pyöräilyreittien kehittämistarpeita esiintyy Pihlajistonkalliolla ja Maasälvanpuistossa, missä reitit ovat osa Helsingin pääulkoilureitistön tavoitetilaa, osana paikallista, virkistysympäristössä sijaitsevaa ulkoilureitistöä. Tavoitteena on saada pääulkoilureitti kulkemaan tulevaisuudessa yhtäjaksoisesti Maaherrantieltä Pihlajistonkallion, Pihlajalaakson ja Rapakivenpuiston läpi jatkuen Aarnikanmäen ja Maasälvanpuiston kautta Gneissipolulle ja edelleen Malmin hautausmaan läpi Kivikon liikuntapuistoon.

Esteettömyyden näkökulmasta palveluasuminen, koulut ja päiväkodit ovat alueita, joihin kaikkien on erityisen tärkeää päästä. Suunnittelualueelle on määritetty tavoitteellinen esteetön reitistö, jonka määrittelyssä on huomioitu paikallisten palvelujen saavutettavuus.

Kaupalliset palvelut ovat keskittyneet ostoskeskusten ympäristöön. Pihlajamäen ostoskeskuksen läheisyyteen on määritetty alueen ainoat esteettömyyden erikoistason tavoitteelliset reitit Meripihkatien molemmiin puoliin sekä Pihlajamäentiellä välillä Meripihkatie–Moreenitie. Erikoistason tavoitteellisilla reiteillä ilmeni alueen vakavimmat esteettömyyspuutteet. Ostoskeskuksen Meripihkatien puoleisille pysäköintipaikoille pysäköidyt ajoneuvot muodostavat kulkuesteen kevyen liikenteen väylälle. Ongelma ratkennee viimeistään ostoskeskuksen uudistamisen yhteydessä.

Esteettömyyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia puutteita esiintyy tasaisesti koko tarkastelualueella (*Kartta: 3.2.1 b Esteettömät reitit ja esteettömyyspuutteet*). Suojateiden maalaukset ovat monin paikoin kuluneet sekä reunatuot ovat liian korkeita suojateiden kohdilla. Ongelmia esteettömyyden kannalta tuottavat myös painumien tai puiden juurten aiheuttamat epätasaisuudet kevyen liikenteen väylillä. Useimmiten jalankulkua ja polkupyöräilyä ei ole erotettu toisistaan, mikä on tavoite esteettömillä katuosuuksilla.

Puun juurten aiheuttamaa epätasaisuutta Liusketien kevyen liikenteen väylällä.

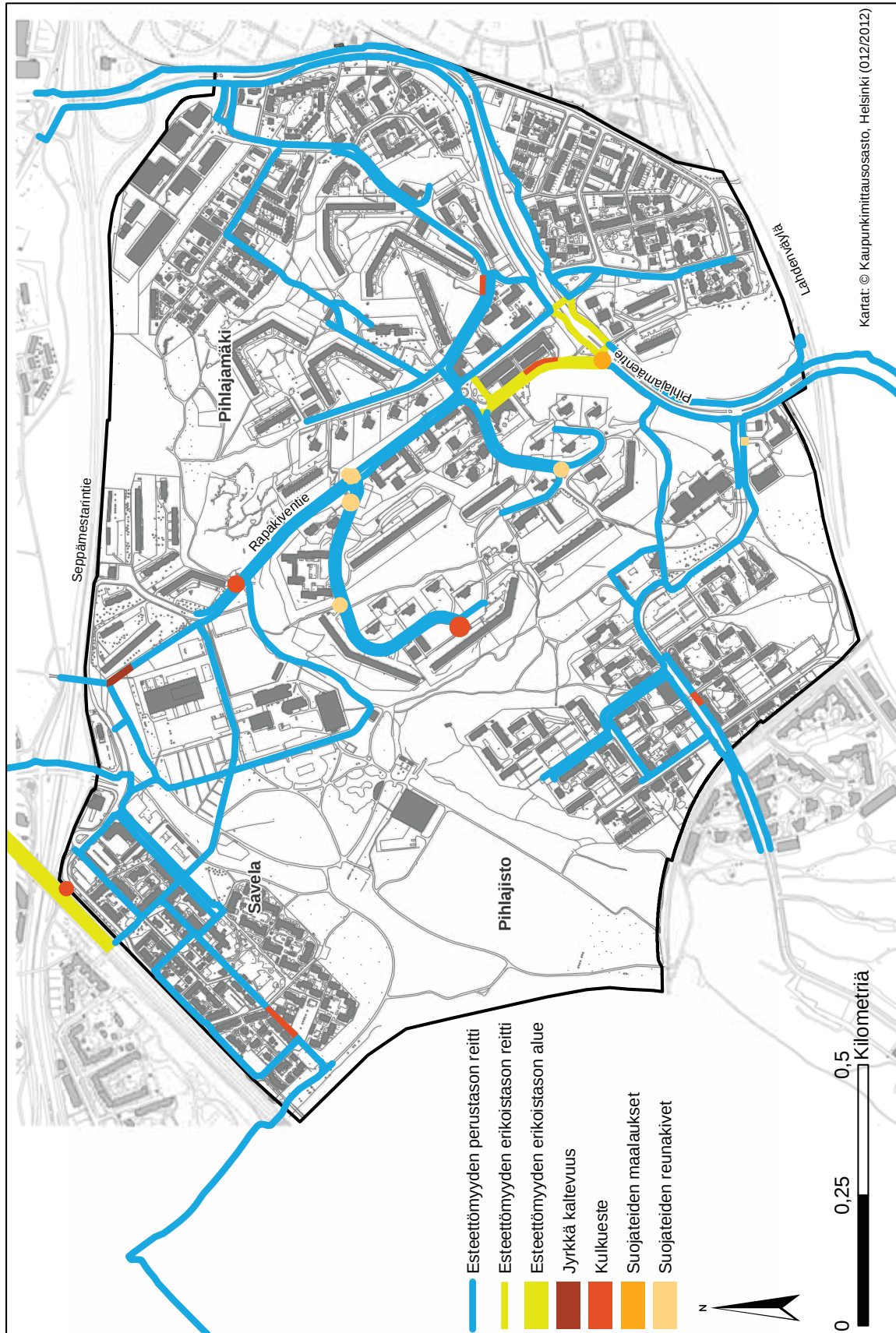

Suojatiemaalaukset ovat kuluneet Meripihkatien ja Pihlajamäentien risteyksessä.

Kartta 3.2.1 a Ulkoilureitit.

Esteettömät reitit ja esteettömyyspuutteet

Kartta 3.2.1 b Esteettömät reitit ja esteettömyyspuutteet.

Pihlajamäen nuorisopuiston skeittialue eli freestylepark on suosittu nuorten ajanviettopaikka.

3.2.2 Toiminnalliset alueet

Toiminnallisten alueiden palveluja hyödyntävät asukkaiden lisäksi alueella toimivat päiväkodit ja koulut. Rakennusviraston tarjoamat palvelut suunnittelualueella ovat hyvät ja alueella on tarjolla runsaasti leikki- ja pelimahdollisuuksia lapsille (*Kartta: 3.2.2 Toiminnalliset alueet*). Alueen ylpeys on Pihlajamäen ja Savelan rajalla sijaitseva Pihlajamäen nuorisopuisto, jossa on muun muassa skeittialue, tyttöjen puisto, aidattu pelikenttä, nuorisokahvila, frisbeegolfin harjoitusalue sekä avoimia nurmikoita, jotka soveltuvat monenlaiseen liikuntaan, pelaamiseen ja oleskeluun. Puistoreitit tarjoavat lisäksi erilaisia ulkoilumahdollisuuksia kävelystä pyöräilyyn.

Suunnittelualueella on kolme leikkipuistoa, leikkipuistot Salpausselkä, Maasälpä ja Savela, joissa on sosiaaliviraston järjestämää leikkipuistotoimintaa. Salpausselän ja Maasälven leikkipuistojen yhteydessä on kahluualtaat sekä pelikentät. Pienimuotoisempia leikkipaikkoja on Kiillepuistossa ja Johtokivenpuistossa.

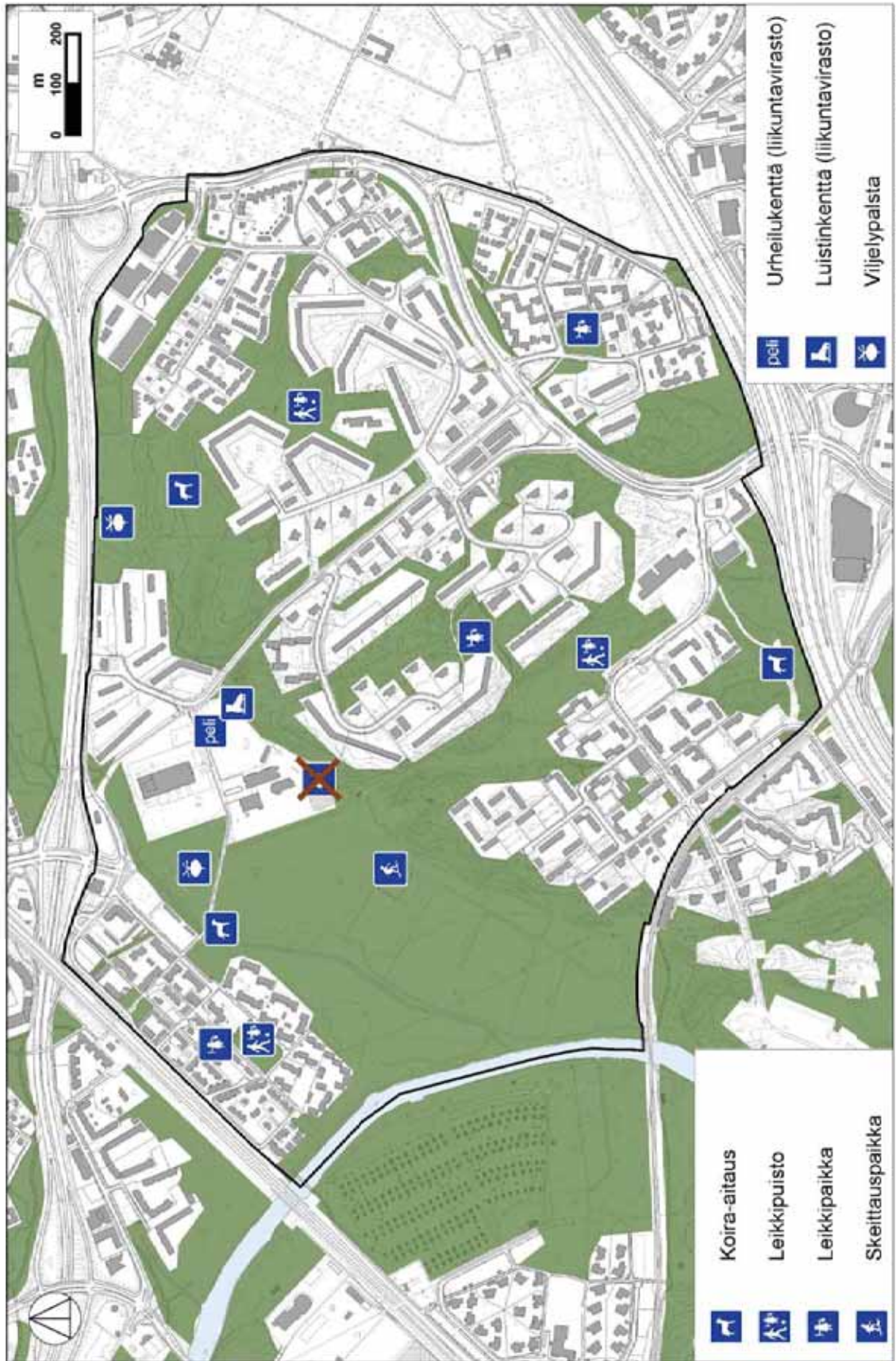
Suunnittelualueen pohjoisin koira-puisto sijaitsee Savelanpuistossa, Longinojan läheisyydessä.

Alueella on ollut 4 koira-aitausta: yksi Savelanpuiston pohjoisosassa, Longinojan ja Lucina Hagmanin polun risteyksessä, toinen Rapakivenpuistossa, Jengipolun varressa, kolmas Aarnikanmäellä ja neljäs Pihlajistonkalliolla. Koira-aitausverkosto on asuinalueen kokoon nähden ylimitoitettu. Savelanpuiston koira-aitauksessa on ongelmia pintavesien kanssa ja aitaus on muutenkin huonokuntoinen, joten sen poistaminen on perusteltua.

Viljelypalstat löytyvät Lucina Hagmanin kujan päästä ja Aarnikanmäen pohjoisosasta, Kehä I:n varresta.

Liikuntaviraston hallinnoimat peli- ja luistelukentät sijaitsevat Lucina Hagmanin kujan ja Rapakiventien kulmauksessa, Helsingin Uuden yhteiskoulun vieressä. Talvella kentillä voi luistella ja kesäisin niillä voi pelata erilaisia pallopelejä.

Toiminnalliset alueet

Kartta 3.2.2 Toiminnalliset alueet.

Valaistu puistoreitti Savelanpuistossa.

3.2.3 Valaistus

Suunnittelualueen valaistusta on tarkasteltu sen riittävyyden näkökulmasta. Katualueiden valaistus todettiin riittäväksi eikä hämääriä paikkoja löytynyt lukuun ottamatta pimeinä olleita valaisimia, joista on raportoitu valaisimien ylläpidosta vastaavalle urakoitsijalle. (Kartta: 3.2.3 Valaistuksen kuntoluokitus).

Valaistuksen täydentämisehdotukset liittyvät suoraan ulkoilureitien kehittämishankkeisiin Maasälvanpuiston metsässä sekä Pihlajistonkalliolla. Lisäksi Savelanpuiston valaisemattomaksi jäänyt kevyen liikenteen väylän osa ehdotetaan valaistavaksi.

Leikkipuisto Salpausselän valoheitin on toiminut jo pidemmän aikaa huonosti ja aika ajoin puistossa ollaan kokonaan ilman valoa. Leikkipuiston valaistus uusitaan peruskorjauksen yhteydessä.

3.2.4 Materiaalit

Pintamateriaalien, kasvilajien, kalusteiden ja varusteiden valinnassa otetaan huomioon kunnossapidon vaatimukset ja kaupungin linjaukset (muun muassa Helsingin kaupunkikalusteohje, Helsingin kaupunkikasviopas). Erityisesti Pihlajamäen 1960-luvun metsälähiön ominaispiirteitä pyritään säilyttämään yleisillä alueilla suosimalla soveltuvien osien alkuperäisiä tai aikakaudelle tyypillisiä materiaaleja.

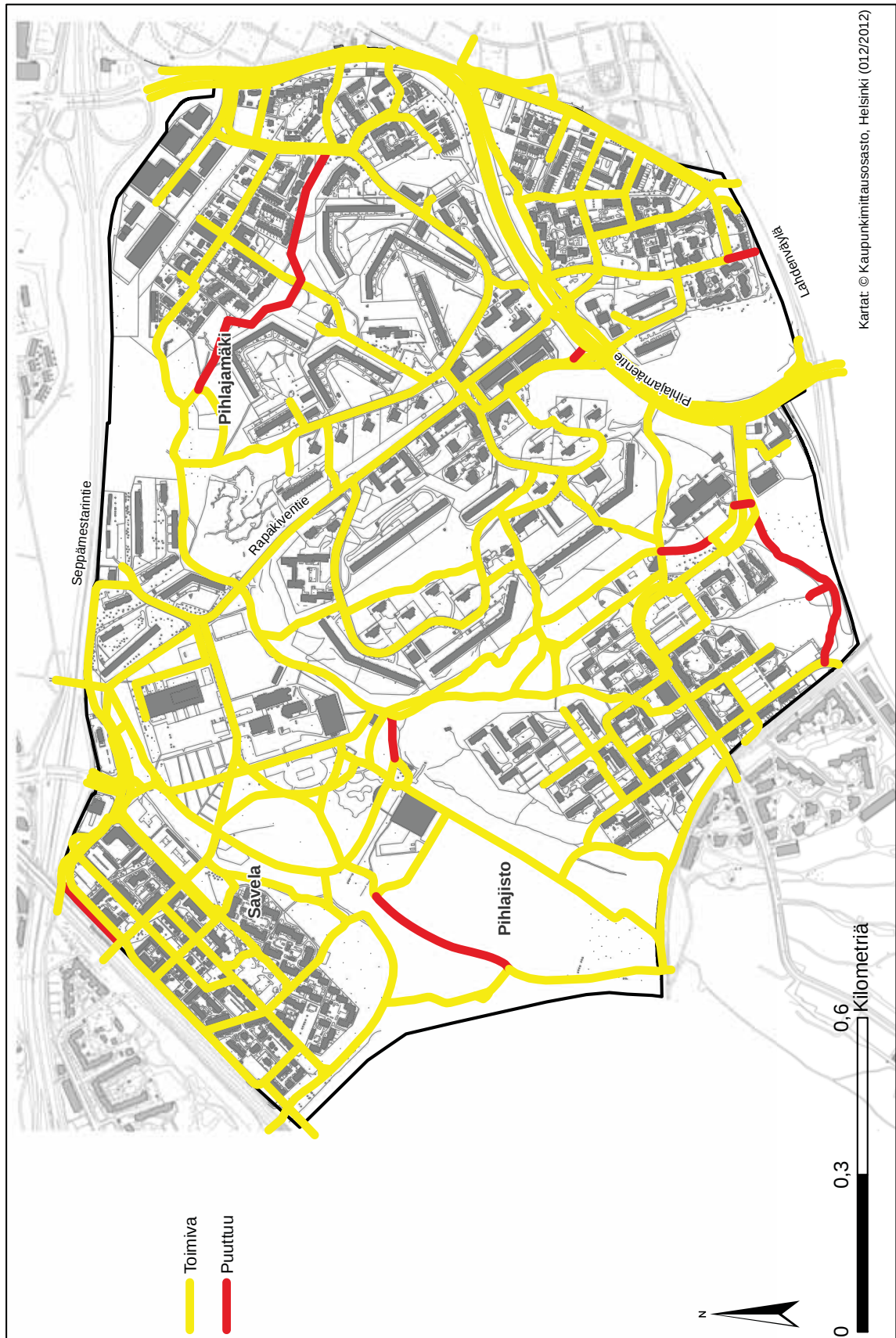
Yleisten alueiden korjauksessa käytettävien uusien materiaalien tulee vastata rakennusviraston linjauksia tyyppi- ja laatuvaatimuksiltaan. Katujen peruskorjausten yhteydessä liimattavia betonireunatukia vaihdetaan graniittisiin reunatukiin, jotka ovat kestävämpiä ja pysyvät paremmin paikallaan. Rakennusviraston ohjeiden mukaisesti käytetään aina luonnonkivisiä yleisväriltään punamustasävyisiä graniittireunatukia.

Suunnittelualueella on paljon erilaisia portaita, joiden materiaaleina on käytetty betonia, luonnonkiveä, puuta ja metallia. Portaiden peruskorjausten yhteydessä huonokuntoisia puuportaita pyritään korvaamaan metalliportaita. Huonokuntoiset betonipor-
taat pyritään korvaamaan uusilla käyttäen mallina esimerkiksi Meripihkapolulla sijaitsevia portaita.

Esimerkillisessä kunnossa olevat portaat Meripihkapolulla.

Valaistuksen kuntoluokitus

Kartta 3.2.3 Valaistuksen kuntoluokitus.

3.2.5 Kalusteet ja varusteet

Kalusteet valitaan Helsingin kaupungin kaupunkikalusteohteesta 2010:8/KPO yhtenäisen ja harmonisen ilmeen luomiseksi. Kalusteiden sijoittelussa, määrässä ja tyypeissä huomioidaan esteettömyyden erityistarpeet. Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan katu- ja viheralueiden penkeiksi suositellaan käsinojallista HKR peruspenkkiä (D3) värityksellä: puuosat RAL 7021, Black Grey, jalka ruostumaton teräs. Penkit asennetaan kulutuskestävälle alustalle. Roska-astiaksi suositellaan tolppakiinnitteistä HKR:n omaa 60-litraista mallia (H1) ja syväkeräyssäiliöksi mallia (H2) kokoluokassa 1100–1500-littraa. Jäteastoiden värityksenä käytetään kalusteohteen mukaista värisävyä RAL 7021, Black Grey.

Pihlajamäen alueella on alun perin käytetty Lehtovuoren penkkimallia. Historiallisesti merkittävillä paikoilla (esimerkiksi arkkitehtuuripolun varrella) suositellaan käytettäväksi jatkossakin Lehtovuoren penkkimallia tai vastaavaa.

3.2.6 Rakennetun ympäristön kasvillisuus

Metsäisyys on tunnusomaista useille Pihlajamäen ja Pihlajiston viheralueille. Sen sijaan Savelan viheralueet ovat joko pieniä, rakennettuja taskupuistikoita tai laajahkoja avoimia alueita kuten niittyjä tai maisemapeltoja.

Vilkkaimpien väylien varrella (Lahdenväylä, Seppämestartie eli Kehä I) sijaitsevat viheralueet toimivat suojavyöhykkeenä ilman epäpuhtauksia ja melua vähentäen. Viheralueilla on oma vaikutuksensa myös luonnon monimuotoisuuteen, sillä reuna-alueilla on vain vähän kulutusta ja pitkulaisina vyöhykkeinä ne toimivat hyvin ekologisina käytävinä.

Rakennettuihin puistoalueisiin kuuluvat lähinnä leikkipuisto- ja leikkipaikka-alueet sekä liikunta-alueet, koira-aitaukset ja viljelypalstat (eritelty tarkemmin kappaleessa 3.2.2 Toiminnalliset alueet).

Rakennettujen viheralueiden vallitsevina puulajeina ovat pihlaja (*Sorbus hybrida* ja *Sorbus aucuparia*), metsävaahtera (*Acer platanoides*) ja puistolehmus (*Tilia x vulgaris*). Muutamassa kohteessa on käytetty rauduskoivua (*Betula pendula*), pylväshaa-

paa (*Populus tremula* 'Erecta'), metsätammea (*Quercus robur*), metsämäntyä (*Pinus sylvestris*) ja jopa siperianlehtikuusta (*Larix sibirica*). Pensasistutusten vallitsevina lajeina ovat kurtturuusu (*Rosa rugosa*), pihlaja-angervo (*Sorbaria sorbifolia*), sinikuusama (*Lonicera caerulea*) ja musta-aronia (*Aronia melanocarpa*), sekä harvemmin käytettyinä isotuomipihlaja (*Amelanchier spicata*) ja norjanangervo (*Spiraea* 'Grefsheim'). Tiirispuiston kasvillisuus on koristeellisempaa perennaistutuksineen ja erikoislajeineen, mikä sopiikin alueen keskuksen imagoon.

Tiirispuiston kasvillisuus on monipuolista.

Uudet istutettavat kasvilajit valitaan pääosin Helsingin kaupunkioppaan antaman linjauksen mukaisesti (Helsingin kaupunkikasviopas, Helsingin kasvisuunnittelun työkalupalkki, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:12 / Katu- ja puisto-osasto), ellei ole perusteltua toimia toisin, esimerkiksi kulttuurihistoriallisista tai muista syistä. Varsinkin Pihlajamäessä on tärkeää säilyttää 60-lukulaisuudelle tyypillinen ympäristö ja siellä on käytettävä aikakaudelle tyypillistä kasvillisuutta. Kallioisia kadunvarsia valtaava vaahtera tulisi säännöllisesti poistaa. Lisäksi alkuperäisille kaava-alueille ei istuteta niin kutsuttuja muotikasveja. Alueelle on syntymässä myös uusia miljöitä ja näiden kohdalla pitäisi myös kasvivalikoima sovittaa uuteen arkkitehtuuriin ja aikakauteen.

Uusissa puisto- ja katuviheristutuksissa ei käytetä haitallisia vieraslajeja. Rakennetun viheralueen istutuksissa on käytetty muun muassa kurtturuusua. Alueella esiintyvien haitallisten vieraslajien kasvustoja pyritään mahdollisuuksien mukaan poistamaan ja korvaamaan istutukset muilla kasvilajeilla kunnostusten yhteydessä.

3.2.7 Vesialueet, hule- ja pienvedet sekä tulvasuojelu

Yleisillä alueilla pyritään toimimaan Helsingin kaupungin hulevesistrategian mukaisesti, mutta katutilan mitoitus harvoin sallii hulevesien käsittelyn syntypaikallaan.

Helsingin kaupungin hulevesistrategian mukaan hulevesiä pyritään ensisijaisesti viivyttämään syntyalueellaan. Sade- ja hulevesien hallinta edellyttää soveltuvia viivyttämispaiikkoja, jotka

tyypillisesti sijaitsevat viheralueilla. Tiiviissä kaupunkirakenteessa tulvien ehkäisy ei aina onnistu, joten aluesuunnitelman tasolla on varauduttava hallittuun tulvimiseen.

Jotta pienvesien tila säilyisi hyvänä, on huolehdittava hulevesien hyvästä laadusta käyttämällä ympäristölle haitattomia rakennusmateriaaleja, varsinkin tulvimiselle herkillä alueilla.

Suunnitelmissa tulisi huomioida myös hulevesien hyödyntäminen ja tehokas haihdunta, jotta tulva-aallot olisivat mahdollisimman lyhyitä.

Suunnittelualueella soveltuvien alue tähän tarkoitukseen on Savelan puisto, varsinkin Vantaanjoen ja Longinojan varsi sekä puiston eteläinen osa. Savelanpuisto kuuluu Vantaanjoen ja Longinojan tulva-alueisiin ja sen alueella on oltava valmius viivyttää ainakin tavanomaisia kevättulvia ja rankkasateiden vesimääriä.

Suunnittelualueen läpi virtaa yksi merkittävä puro, Longinoja, joka päättyy Savelanpuistossa Vantaanjokeen. Longinojan alavirranjakso sijaitsee Vantaanjoen tulva-alueella.

Toinen alueella virtaava suurempi vesiuoma on nimeltään Säynäslahdenpuro ja se kuivattaa Pihlajalaakson aluetta. Tämäkin puro mainitaan Helsingin pienvesiohjelmassa, mutta sen suunnittelualueella sijaitsevan osuuden kohdalla todetaan ”ei erityisiä tunnettuja luontoarvoja”. Säynäslahdenpuro laskee Vanhakaupunginlahteen.

Pihlajamäenlampi on suosittu virkistyselämentti.

Vuolukivenpuistossa sijaitsee suunnittelualueen ainoa lampi, Pihlajamäen lampi, jota paikalliset kutsuvat ”ankkalammeksi” tai ”sorsapuistoksi”, siellä viihtyvien sorsien vuoksi. Lampi oli aiemmin Mustasuo-niminen suo ja se toimi venäläisten hevosten juottopaikkana kun Pihlajamäkeä, silloista Aarnikanmäkeä, linnoitettiin.

Suunnittelualueella on neljä kuivatuksen ongelma-alueita: Rapakivenpuiston koira-aitaus, Ketokivenpolun ja Ketokivenkaaren liittymäkohta, Pihlajiston ostoskeskuksen seutu välillä Tiirismaantie–Hattelmalantie ja Longinojan purkupaikka Vantaanjokeen (Hulevesitulvariskialueiden ja hulevesitulvaherkkien alueiden

selvittäminen Helsingin kaupungissa, FCG, luonnos, 2012). Havaintojen mukaan koko Savelanpuiston eteläpääty on sula- ja hulevesien alla ainakin syksyllä ja keväällä. Rakennettujen alueiden kuivatusta on toiminnallisuuden parantamiseksi jatkossa tehostettava todetuilla ongelma-alueilla ja -paikoilla.

3.2.8 Arvoympäristöt

Vuonna 2008 valmistuneessa arvoympäristöselvityksessä, Katu- ja puisto-osaston hallinnassa olevien arvoympäristöjen määrittely ja toimintaohjeet (Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2008:8 / Katu- ja puisto-osasto) ei suunnittelualueen kohteita ollut mukana. Tämän aluesuunnitelman laatimisen aikaan kuitenkin tehtiin arvoympäristötietokannan täydentämisen selvitystyötä, jossa mukana olivat Pihlajamäestä Maasälvanpuisto, Kiillepuisto ja Vuolukivenpuisto. Näiden suunnittelussa, rakentamisessa ja hoidossa tulee huomioida kohteiden erityispiirteet ja arvot.

3.2.9 Alueiden käyttö ja tapahtumahallinta

Nuorisopuistossa järjestetään aika ajoin erilaisia nuorisolle suunnattuja tapahtumia ja konsertteja. Lisäksi Pihlajamäen Kiillepuistossa on vuosittain konsertteja. Tapahtumien järjestäminen on alueen puistoissa mahdollista harvakseltaan, jotta kulutukselle alttiiksi joutuvat pinnat, erityisesti kasvillisuus, kestää tapahtuman aiheuttaman kulutuksen.

Suunnittelualueella sijaitsee neljä HSY:n lasinkeräyspistettä. Ensimmäinen sijaitsee päiväkotia Savelassa, toinen Rapakivenkujan pysäköintialueella, kolmas Graniittitiellä ja neljäs Johtokiventien. HSY suunnittelee parhaillaan syväkeräyssäiliöin toteutettavaa aluekeräyspistettä Savelantie 2 pysäköintitontille.

Kiillepuisto on yksi arvoympäristötietokannan täydentämisen selvitystyössä mukana olevista kohteista.

Arkkitehtuuripolun opastauluja löytyy ympäri Pihlajamäkeä.

3.2.10 Julkinen taide ja muistomerkit

Pihlajamäkeen valmistui syksyllä 2008 Suomen ensimmäinen arkkitehtuuripolku yhteistyössä lähiöprojektin, Helsingin kaupungin rakennusviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Polku kulkee Graniittitiellä, Vuolukiventiellä, Maasälväntiellä ja Liusketiellä esitellen Pihlajamäen syntyhistoriaa ja 1960-luvun arkkitehtuuria. Arkkitehtuuripolun varteen on pystytetty kuvallisia opastauluja, joissa kerrotaan alueen suunnitteluhistoriasta, suunnittelijoista ja rakentamisesta. Vanhoista valokuvista voi nähdä, miten rakennukset ja ympäristö ovat säilyneet tai muuttuneet vuosien saatossa. Opasteet palvelevat sekä Pihlajamäkeen tutustuvia matkailijoita että alueen asukkaita. Osa opasteista vaatii uusimista. Arkkitehtuuripolun opasteiden uusiminen on mahdollista erillisrahoituksella. Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osasto vastaa arkkitehtuuripolun ylläpidosta. Opasteiden kuntoa tulee seurata vuosittain.

Pihlajistossa vuonna 2000 käynnistyneen ja vuonna 2003 valmistuneen mosaiikkiprojektin tuloksena, alueen monia betonielementtipintoja koristaa pihlajistolaisten talkootyönä tekemät savimosaiikkilaatat, jotka kuvaavat Kalevalan tapahtumia. Mosaiikkitaide teoksia ja niitä tarkentavia kaiverrettuja messinkilaattoja voi ihaila 17 eri kohteessa esimerkiksi Pihlajiston ostoskeskuksen niin sanotun Montun ympäristössä sekä Salpausseläntien ja Pihlajamäentien alikuluissa. Laatat ovat pääsääntöisesti vielä hyvässä kunnossa ja niiden olemassaolo tulee turvata jatkossakin esimerkiksi suojaamalla mosaiikit mahdollisten tulevien rakennustöiden ajaksi.

Alkumuna Salpausseläntien mutkassa.

Pihlajistossa sijaitsee Helsingin kaupungin taidemuseon julkinen veistos *Alkumuna*, joka kuvaa Kalevalan ensimmäisen runon säettä. Budapestin kaupungin vuonna 1971 lahjoittama veistos tunnetaan myös nimellä *Maailman synty*. Korkeapolttoisesta shamotti-massasta valmistettu veistos sijaitsee avokallion päällä Salpausseläntien varressa. Teoksen on veistänyt, unkarilainen taiteilija Tamás Ortutay.

Savelassa, Savelanpolun ja Etetäniitynpolun kulmauksen aukiolla sijaitsee Erkki Kannoston yhdessä Taideteollisen korkeakoulun opiskelijoiden kanssa toteuttama veistos *Älä jännitä*. Vuonna 1989 valmistunut taideteos koostuu kolmesta ihmishahmosta,

joista yksi nojailee polkupyörään. Urbaanin veistoksen materiaalina on käytetty maalattua betonia. Veistos on sotkuinen ja vaatii puhdistusta tai maalausta. Jatkuvasta ilkeästä huolimatta patas kuuluu osaksi Savelaa.

Pihlajamäen ostoskeskuksen läheisyydestä, Meripihkatien laidalta löytyy kahden metrin korkuiseen betoniseinämään kiinnitettynä pronssinen Pihlajamäen pienoismalli. Teos on pystytetty Helsingin kaupungin toimesta vuonna 2002.

Pihlajamäen teollisuusalueella, kiinteistön Hiekkakiventie 2 seinässä on Kari Huhtamon vuonna 1988 tekemä metallitaideteos *Avarten julkisivuveistos*.

3.3. Ylläpito

3.3.1 Ylläpidon painopistealueet

Sekä asukaspalautteen, että maastossa tehtyjen havaintojen perusteella alueen ylläpitoon on jatkossa kiinnitettävä enemmän huomiota. Lumisena päivänä havaittiin maastossa, että jalkakäytävät ja ulkoilureitit ovat huonosti aurattuja erityisesti Pihlajiston ja Pihlajamäen alueilla. Lumia oli lisäksi kasattu Pihlajistontien kevyen liikenteen väylän ja Harjulanpolun risteykseen siten, että kulku Harjulanpolulle ja sitä kautta Pihlajistonkallion koira-aitaukseen estyi täysin. Alueen talvikunnossapidossa tulee ottaa huomioon edellä mainitut puutteet.

Pihlajamäen korkeuserojen takia alueen portaiden ja niille johtavien käytävien ylläpitoon tulee myös kiinnittää erityistä huomiota.

3.3.2 Katujen ylläpito

Katujen ylläpito koostuu katujen hoidosta ja kunnossapidosta. Hoito sisältää talvihoidon, puhtaanapidon ja katuvihreän hoidon. Kunnossapitoon kuuluvat toimenpiteet kuluneiden ja rikkoontuneiden kadun rakenteiden, liikenteenohjauslaitteiden sekä va-

Jalkakäytävä auraamatta Pihlajistontielle.

Lumivalli estää pääsyn Pihlajistonkallion koira-aitaukselle.

rusteiden ja laitteiden korjaamiseksi. Kadut on jaettu kolmeen ylläpitoluokkaan (*Kartta: 3.3.2: Katualueiden ylläpitoluokat ja ulkoilureittien talvihoito*):

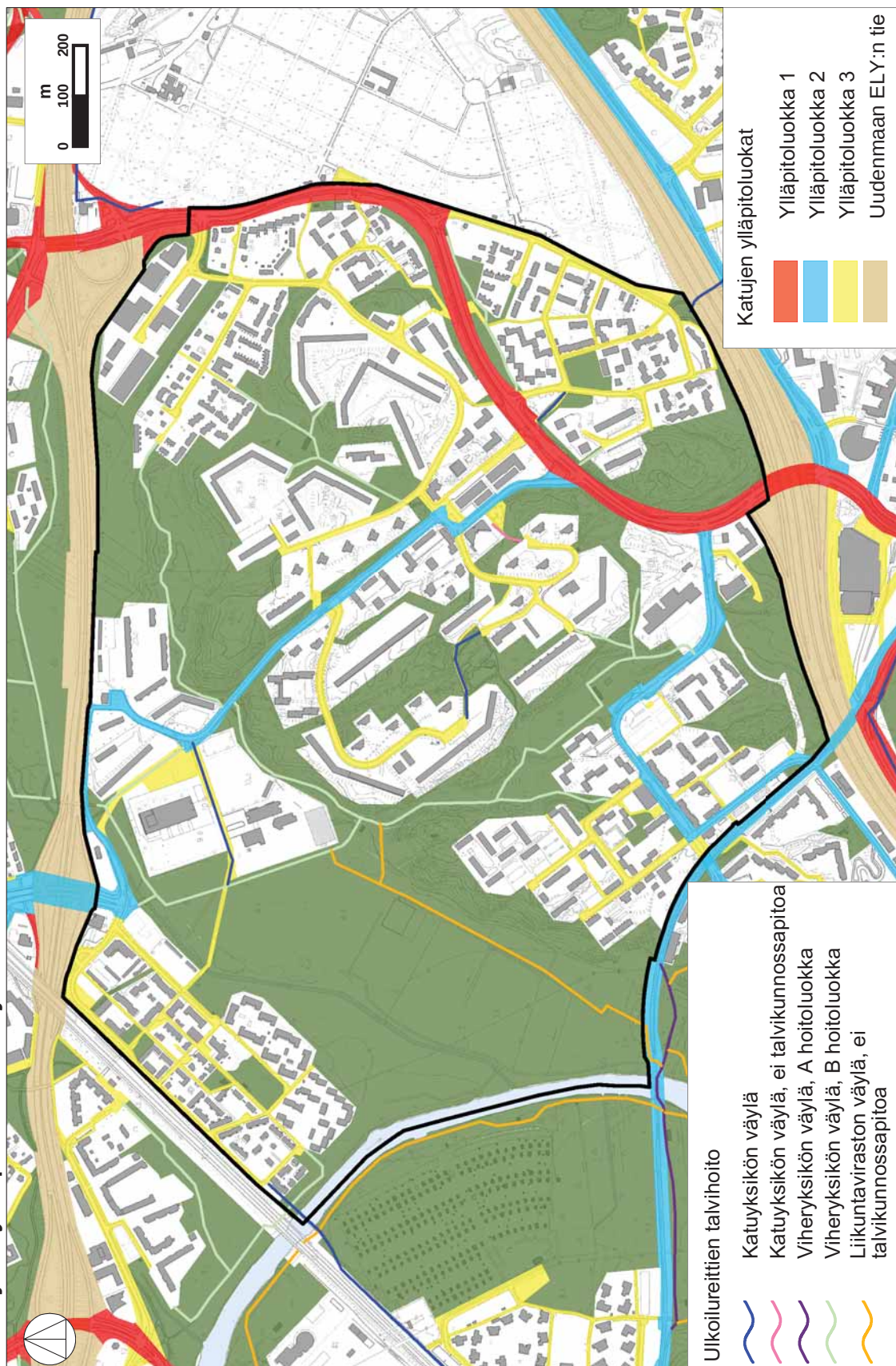
Ylläpitoluokka 1: Pääkadut ja erittäin vilkkaat kevyen liikenteen väylät. 1 luokan kaduilta torjutaan liukkaus ja poistetaan liikennettä haittaava lumi, sohjo ja jää välittömästi tai viimeistään aamun työmatkaliikennettä varten. Näkyvä roska ja lika poistetaan päivittäin ja katu pestään säännöllisesti. Päälysteessä ei ole vaurioita yksittäisiä viivahalkeamia lukuun ottamatta ja urasyvyys on vähäinen. Suunnittelualuetta koillisessa rajaava Pihlajamäentie kuuluu ylläpitoluokkaan 1.

Ylläpitoluokka 2: Kokoojakadut ja vilkasliikenteiset kevyen liikenteen väylät. 2 luokan kaduilta poistetaan lumi, sohjo ja jää niin, ettei synny liikennettä haittaavaa epätasaisuutta. Liukkaus torjutaan heti 1 luokan katujen jälkeen. Näkyvä roska ja lika poistetaan säännöllisesti ja katu pestään tarvittaessa. Päälysteessä voi olla lieviä vaurioita ja se voi olla kulunut, mutta urasyvyys ei saa olla huomattava. Alueelliset kokoojakadut ja tärkeät, paikalliset kokoojakadut, joilla on yleensä julkista liikennettä, ylläpidetään luokan 2 mukaisesti. Suunnittelualueen kaduista Rapakivenkaari, Rapakiventie, Meripihkatie, Pihlajistontie, Salpausseläntie ja Aulangontie kuuluvat ylläpitoluokkaan 2.

Ylläpitoluokka 3: Tonttikadut ja vähäliikenteiset kevyen liikenteen väylät. 3 luokan kaduilta poistetaan liikennettä haittaava lumi, sohjo ja jää niin, että riittävä kulkukelpoisuus säilyy. Liukkaus torjutaan 1 ja 2 luokan katujen jälkeen. Näkyvä roska ja lika poistetaan tarvittaessa ja päällystetyt kadut pestään keväisin. Päälysteessä sallitaan vaurioita kohtuullisin määrin, mutta ne eivät saa aiheuttaa vaaratilanteita. Suunnittelualueen tonttikadut kuuluvat ylläpitoluokkaan 3.

Suunnittelualuetta rajaavat suuret väylät kuten Seppämestarentie (Kehä I) ja Lahdenväylä ovat Uudenmaan ELY-keskuksen ylläpidon piirissä.

Katujen ylläpitoluokat ja ulkoilureittien talvihoito

Kartta 3.3.2 Katujen ylläpitoluokat ja ulkoilureittien talvihoito.

Katualueiden ylläpitoluokituksessa ei ole muutostarpeita. Ylläpitotoimenpiteet keskittyvät päällyste- ja reunatukivaurioiden sekä muiden pienehköjen puutteiden korjauksiin eri puolella suunnittelualuetta.

Uudet ulkoilureitit Pihlajistonkalliolla ja Maasälvanpuistossa esitetään otettaviksi talvikunnossapidon piiriin.

3.3.3 Katuviheralueiden ylläpito

Katuviheralueiden ylläpidon perusteena on hoitoluokitus, joka on havainnollistettu kartalla: 3.3.3 *Katuviheralueiden hoitoluokat*. Suunnittelualueen vallitseva hoitoluokka on KA3. Viheralueiden läpi kulkevat reitit ja viheralueisiin rajautuvat katualueet noudattavat kyseisten viheralueiden hoitoluokitusta.

Katuviheralueita hoidetaan pääsääntöisesti kuten muitakin viheralueita. Katuviheralueiden ylläpidossa huomioidaan kuitenkin ensisijaisesti liikenneturvallisuuden ylläpitäminen ja katualueella liikkuvien ihmisten turvallisuus.

Voimassa olevat hoitoluokat tarkistettiin ja päivitettiin maastossa, sillä Meripihkatien pysäköintialueen varrella oleva viherkaista sekä Ketokivenkaaren varrella oleva viheralue poistuivat rakentamisen myötä. Samalla hoitoluokkia yksinkertaistettiin periaatteella: samankaltaiset alueet ja -kaistat saman reitin varrella hoidetaan saman hoitoluokan mukaisesti. Poikkeuksena tähän ovat keskeiset tai luonteeltaan vaativammat paikat, kuten taideteosten lähiympäristö tai keskeisellä paikalla sijaitsevat linja-autopysäkit.

Nurmikko on kulunut Pihlajamäentien kevyen liikenteen väylän reunakaisalta.

Seuraavissa kappaleissa on esitetty maastossa havaittuja ylläpitopuutteita, jotka eivät edellytä hoitoluokan muutosta, vaan hoiduvat tehostetulla ylläpidolla.

Pihlajamäentien varrella havainnoitiin useita kohtia missä nurmikko oli kulunut, pensasryhmät rikkaruohottuneet tai pensaat puutteellisia. Pensasryhmiä täydennetään vastaavilla lajeilla ja nurmikko kunnostetaan. Joillekin pensasryhmille on syytä toteuttaa nuorennusleikkauksia. Kallioseiniä vieressä itsestään levin-

neitä koivuja ja vaahteroita poistetaan, joskin parhaita yksilöitä voidaan harkinnanvaraisesti jättää, mikäli nämä eivät muuten häiritse.

Liuskekujan erotuskaistalla kasvavissa pihlajissa (*Sorbus aucuparia*) on tyvivaurioita ja osa puista on jouduttu poistamaan. Niiden alla kasvava nurmikko on joko paikoitellen kulunut tai täysin vaurioitunut (katso kappale 2.5.2 Rakennettujen viheralueiden kunto). Nurmikko on kunnostettava ja poistettujen puiden tilalle istutettava uudet taimet. Liusketien ja Hiekkakiventien liittymässä olevan kolmiomaisen viheralueen pensasistutukset (*Rosa majalis*, *metsäruusu*) sekä viheralueen nurmikko ovat huonossa kunnossa ja voimakkaasti rikkaruohottuneita. Pensaat on tiivistettävä joko sijoittamalla niitä pienemmälle alueelle tai vaihtoehtoisesti lisäämällä uusia taimia nykyisten pensaiden väleihin. Alue on lisäksi puhdistettava rikkakasveista, jonka jälkeen myös nurmikko tulee kunnostaa. Lisäksi Hiekkakiventiellä, välillä Liusketie–Pihlajamäentie, kasvavaan puurivistön aukko kohtaan istutetaan uusi puistolehmus (*Tilia x vulgaris*).

Salpausseläntien vaahterarivit (*Acer platanoides*) kunnostetaan leikkaamalla ja riviä yhtenäistetään nostamalla oksien alapuolinen vapaakorkeus samalle tasolle. Tiirismaanpolun kohdalta puuttuvan puun istutuskuoppa täytetään ja pinnoitetaan alueella käytetyllä kiveyksellä. Tiirismaanpolkua reunustavan kallion juurella olevat huonokuntoiset pensasistutukset kunnostetaan.

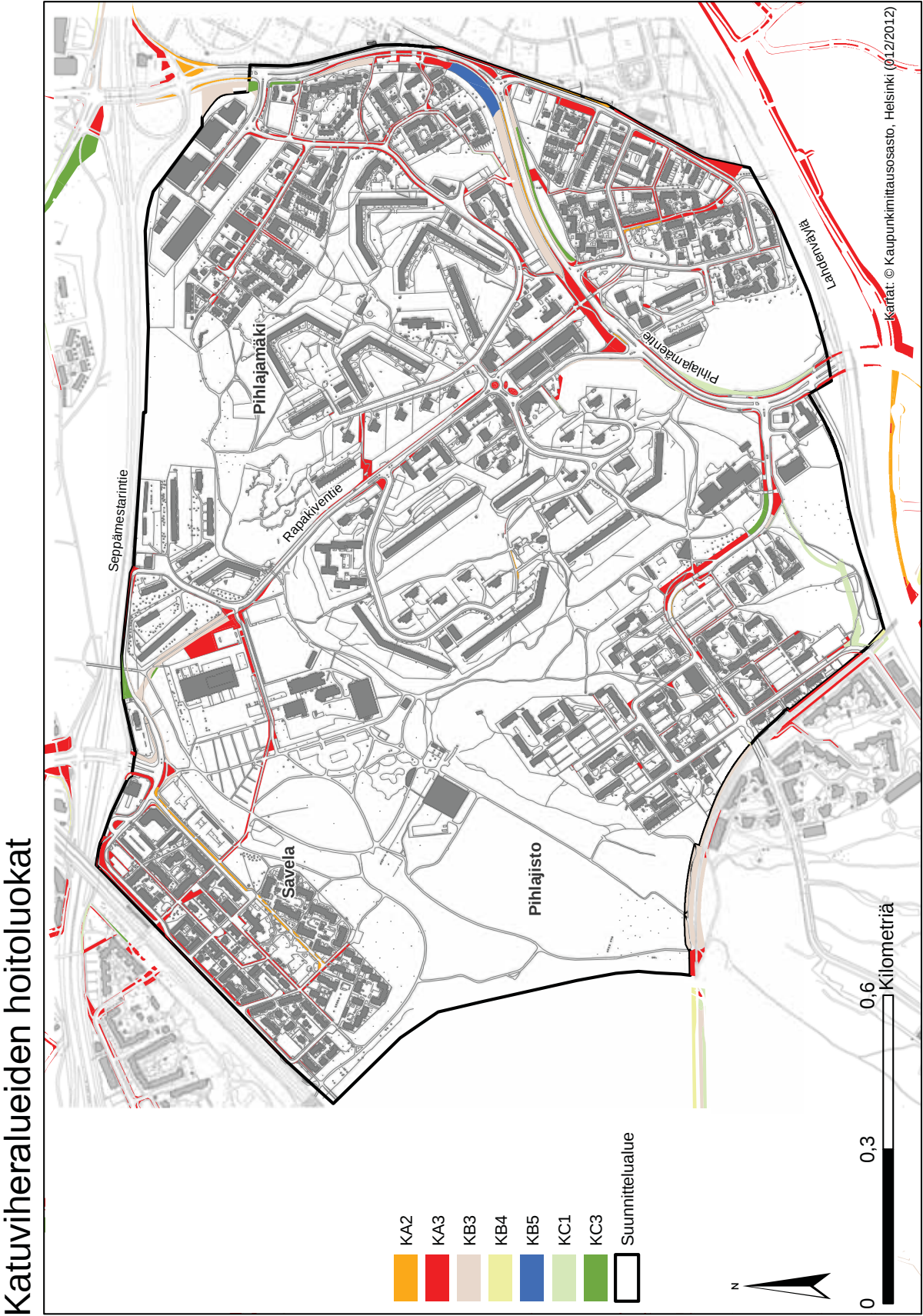
Ratavallintien rataluiska on pahoin rikkaruohottunut ja ratapenger on tehostetun ylläpidon tarpeessa. Luiskan pensaskasvillisuus (pääosin *Sorbaria sorbifolia*) siistitään itsestään levinneistä puuvartisista kasveista (koivu, vaahtera) ja rikkaruohosta. Tarvittaessa pensasistutuksia tiivistetään.

Liusketien ja Hiekkakiventien risteysalueen viheralue vaatii hoitotoimenpiteitä.

Salpausseläntien kevyen liikenteen väylällä oleva istutuskuoppa täytetään ja kivetään.

Kartta 3.3.3 Katuviheralueiden hoitoluokat.

3.3.4 Rakennettujen viheralueiden ylläpito

Viheralueiden olemassa oleva hoitoluokitus ja hoitotavoitteet perustuvat Viherympäristöliitto ry:n ja Kaupunginpuutarhurien seura ry:n julkaisuun Viheralueiden hoitoluokitus (Viherympäristöliitto ry, julkaisu 16, Helsinki, 2000). Lisäksi Helsingin kaupungilla on käytössä oma niittyjen hoitotapaluokitus ja toiminnallisten alueiden tarkenteita.

A2 Käyttöviheralueet. Käyttöviheralueet sijaitsevat keskeisesti rakennetussa ympäristössä. Ne ovat oleskeluun ja erilaiseen toimintaan, kuten leikkiin ja pienimuotoiseen pelaamiseen, tarkoitettuja viheralueita. Suunnittelualueella A2-hoitoluokkaan kuuluvat leikkipuistot, leikkipaikat ja liikunta-alueet sekä keskeisillä paikoilla sijaitsevat pienialaiset puistot, esimerkiksi Tiirispuisto, Ratavallinpuisto, Malmin kivipuisto ja Hiidenkirnujen lähiympäristö.

A3 Käyttö- ja suojaviheralueet. Käyttö- ja suojaviheralueet sijaitsevat asutuksen läheisyydessä yleensä rakennetun ja rakentamattoman ympäristön rajavyöhykkeellä. Niitä käytetään ulkoiluun, oleskeluun, liikuntaan ja pelaamiseen. Rakenteita on niukasti. Kasvillisuus muodostuu pääosin luonnonkasvillisuudesta, jota on täydennetty istutuksilla ja niittymäisillä nurmialueilla. Yleisilme on kuitenkin puistomainen. Suunnittelualueella A3-hoitoluokkaan kuuluvat käytännössä kaikki muut rakennetut ja suojaviheralueet.

B1 Maisemapellot. Maisemapellot sijaitsevat yleensä asutuksen reuna-alueilla. Tavoitteena on kulttuurimaiseman ylläpitäminen, viheralueverkoston rikastuttaminen sekä luonnon monimuotoisuuden ja eri eliölajien elinolosuhteiden ylläpitäminen. Maisemapelloilla viljellään viljelykasveja tai kukkivia maisemapeltokasveja. Osaan pelloista on kylvetty kesäkukkia ja herneitä asukkaiden poimittavaksi. B1-hoitoluokan edustaa alueella Savelanpuiston keskiosa.

B2 Käyttöniitty. Käyttöniityt ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita, joiden kasvipeite muodostuu niittyheinistä ja muista ruohovartisista kasveista. Niityllä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä. Käyttöniityt lisäävät vaihtelua

ja monimuotoisuutta viheralueilla. Liikkuminen voidaan ohjata käytäville ja poluille. Alueen käyttöniityt sijaitsevat pääosin Savelanpuistossa.

B3 Maisemaniittyjä ja laidunalueita ylläpidetään avoimen maiseman säilyttämiseksi. Maisemaniityt ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita, joiden kasvipeite muodostuu pääosin ruohovartisista luonnonkasveista. Maisemaniityillä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä. Liikkuminen ohjataan käytäville tai niitypoluille. Kapeita maisemaniittyjä voivat olla myös kaistaleet, esimerkiksi tien pientareet. Hoitoluokkaan kuuluvat alueet sijaitsevat Savelanpuiston skeittialueen tuntumassa ja Savelanpuiston pohjoisosassa, minkä lisäksi ne muodostavat osan Pihlajamäentien pohjoispuolisista suojaviheralueista.

B4 Avoimet alueet ja näkymät ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita esimerkiksi taajaman tuloväylien, teiden ja muiden väylien varrella. Hoitoluokkaan kuuluvat myös pienet metsäaukeat, umpeutuneet pellot ja johtokatualueiden alustat sekä avoimet näkymät kuten esimerkiksi näkymät näköalapaikoilla ja perinne- maisemassa. Näkymät avautuvat myös joki- tai järvimaisemiin sekä merkittäviin luonto- ja maisemakohteisiin. Tähän luokkaan kuuluvat alueet, joiden hoito on pelkkää säännöllistä vesakon poistoa. Luokan laajin edustaja-alue sijaitsee Savelanpuiston eteläpuolella.

B5 Arvoniityt ovat niittyjä, jotka määritellään tärkeiksi kulttuuriperinteen, maiseman tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tai ne ovat muuten asukkaille merkittäviä niittyjä. Arvoniitty niitetään tai raivataan vesoista ja niittojäte viedään pois. Hoito perustuu usein kohdekohtaiseen hoitosuunnitelmaan. Suunnittelualueella on kaksi arvoniittyaluetta, yksi sijaitsee Savelanpuiston lounaiskulmassa ja toinen on osana Pihlajamäentien pohjoispuolisia suojaviheralueita.

C1.1 Puistometsä on päivittäisessä runsaassa käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut puistomainen metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu pääosin luonnonkasveista. Puistometsät sijaitsevat yleisimmin asuinalueiden keskellä tai muuten keskeisellä ulkoilun ja virkistyskäytön painopistealueella. Puistometsää

hoidetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa painottaen metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja kevyen liikenteen väylille. Puistometsäluokan laajin alue sijaitsee Maasälväntien varrella.

C1.2 Lähivirkistysmetsä on päivittäisessä käytössä oleva, maa-pohjaltaan usein kulunut metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu luonnonkasveista. Lähivirkistysmetsät sijaitsevat yleisimmin asuinalueiden keskellä tai lähellä niitä. Lähimetsää hoidetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa painottaen metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta, suoja-arvoja ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja metsäpoluille. Tämä on Pihlajamäen ja Pihlajiston metsäalueiden yleisin hoitoluokka.

C2.1 Ulkoilumetsä on taajaman yhteydessä tai sen reuna-alueella sijaitseva, pääosin ulkoiluharrastuksiin käytetty metsäalue. Alueella voi olla ulkoilukäyttöä palvelevia rakenteita sekä polkuja ja latuverkostoja. Suunnittelualueen suurimman yhtenäisen ulkoilumetsän muodostaa suurin osa Aarnikanmäen alueesta.

C3 Suojametsä suojaa muun muassa pienhiukkas-, pöly- ja meluhaitoilta. Se antaa näkösuojan asutuksen suuntaan ja toimii mahdollisia tuuli- ja lumihaittoja lieventävänä vyöhykkeenä. Hoitoluokkaan kuuluvat alueet sijaitsevat suurien väylien ja teollisuusalueen reunoilla.

C5 Arvometsä on erityisen tärkeä ja arvokas kohde maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden piirteiden vuoksi. Arvometsää hoidetaan kohteen erityisarvojen ja ominaispiirteiden vaatimalla tavalla. Luonnon monimuotoisuuskohteiden kyseessä ollessa kohde jätetään usein hoitotoimien ulkopuolelle. Alueen arvometsät sijaitsevat Aarnikanmäen pohjoispuolella ja Savelanpuistossa.

O Hoidon ulkopuolella oleva alue, eli alue jonka hoidosta rakennusvirasto ei vastaa. Tällainen alue on muun muassa Nuorisopuiston skeittialue, joka on nuorisosiainkeskuksen hoidossa.

R Maankäytön muutosalueet, eli alueet, joille on tulossa esimerkiksi asemakaavan mukaista rakentamista.

E Erityisalue on viheralue, jonka ominaispiirteet tai käyttö on niin poikkeuksellista, ettei sitä voida sisällyttää mihinkään muuhun hoitoluokkaan, esimerkkinä näistä ovat palstaviljelyalueet ja koiraitaukset.

Maastokartoituksen perusteella laadittiin ehdotus hoitoluokituksen päivittämiseksi. Hoitoluokkamuuтокsien tarve on varsin pieni. Muutostarpeet johtuivat lähinnä alueiden käyttötarkoituksen tai luonteen muuttumisesta tai rajauksen tarkistamisesta sekä uudistuneen hoitoluokituksen soveltamisesta (Viheralueiden hoitoluokitus, Viherympäristöliitto, julkaisu 36, 2007). Hoitoluokkien uusi ehdotus on esitetty kartalla: *3.3.4 Viheralueiden hoitoluokat*.

Pihlajamäentien pohjoispuolisten viheralueiden A2 luokka muutettiin siten, että pohjoisempi, kasvillisuudeltaan arvokas alue luokiteltiin B5 alueeksi ja sen eteläpuolella sijaitseva alue luokiteltiin B3 alueeksi.

Liusketien ja Hiekkakiventien liittymässä sijaitseva viheralue siirrettiin luokasta A2 luokkaan A3.

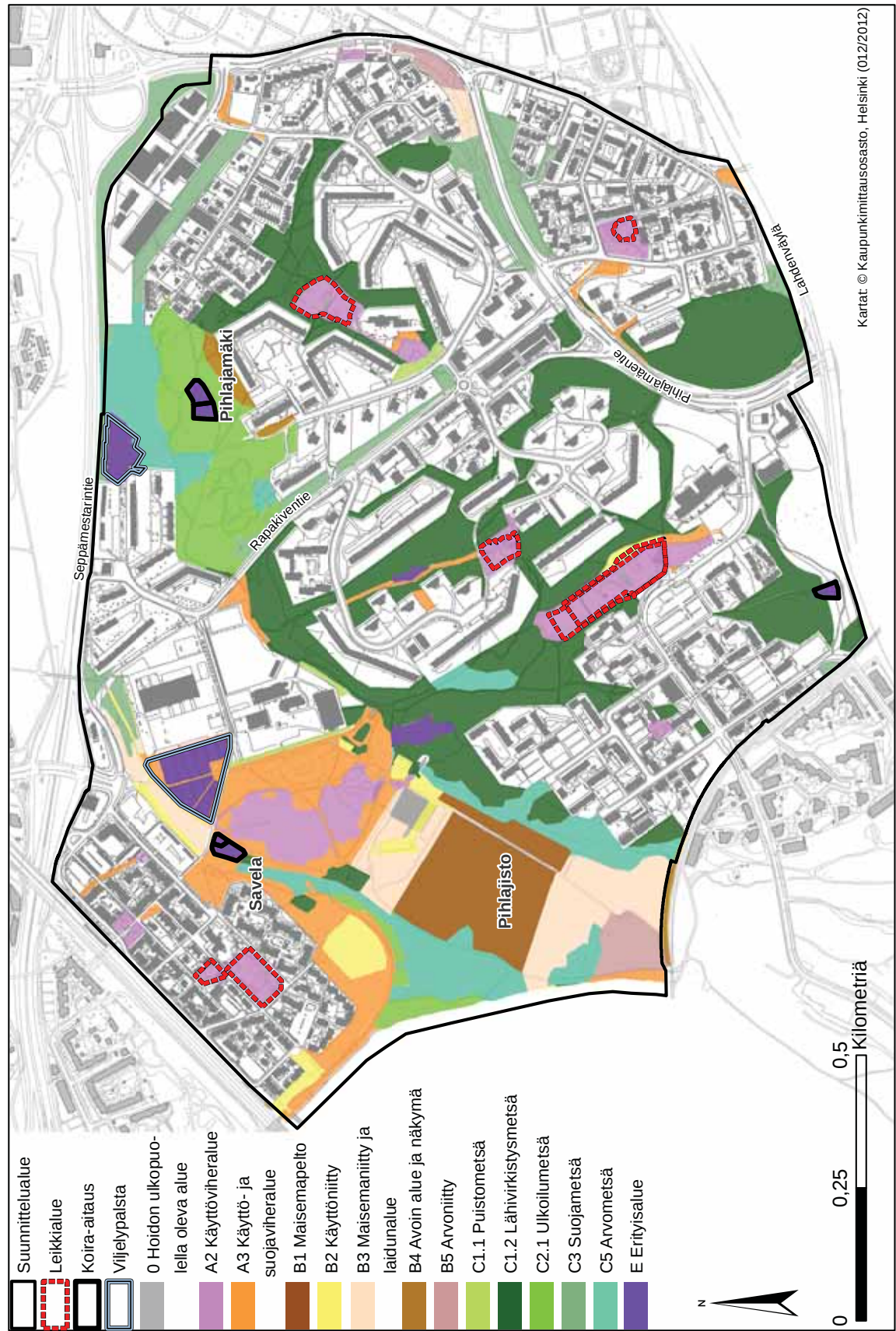

Leikkipuisto Maasälpään johtavan puistoalueen hoitoluokitus tarkistettiin vastaamaan nykytilannetta.

Leikkipuisto Maasälpään johtavan puistoalueen hoitoluokitusta muutettiin seuraavasti: Maasälväntien varrella sijaitseva alue on C1.1 (ennen A2), kerrostalojen edusta molemmin puolin on luokka C1.2 (ennen A3), päiväkodin eteläpuoleinen suojapuisto on A3 (ennen A2). Päiväkodin eteläpuolella sijaitseva rakennettu puisto sekä varsinainen leikkipuiston alue pysyvät luokassa A2.

Savelanpuiston luoteispuolella sijaitsevan laajan A3 alueen avoimia niittyalueita luokiteltiin B2 luokaksi. Vantaanjoen varrelle sijoitetaan yksi oleskelualue hoitoluokaltaan A3.

Viheralueiden hoitoluokat

Kartat: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012)

3.3.5 Luonnonhoito

Suunnittelualueen luonnonmukaisten viheralueiden hoitoluokat on määritelty Viherympäristöliiton ohjeiden (VYL 2007) mukaisesti ja ne on esitetty edellisessä kappaleessa. Asuinalueiden lähimetsät, jotka ovat runsaimmassa ulkoilukäytössä, on luokiteltu lähivirkistysmetsiksi C1.2. Kehä I:n ja Pihlajamäentien varsien suojametsien C3 tärkein merkitys on suojata asuinalueita liikenteen päästöiltä. Aarnikanmäen laajempi ulkoilumetsäalue C2.1 tarjoaa lisäksi luontoarvoja kostealla lehtoalueella C5. Pihlajamäen puiston metsäalueen kautta kulkevan ulkoilureitin varrella on hieno korpipainanne, joka kuuluu myös alueen arvometsien C5 joukkoon. Savelanpuistossa on lukuisia luontoarvoja: Longinojan pienvesi, runsas pesimälinnusto ja rinnelehto arvokkaine lehtokasveineen. Hoidetut maisemaniityt B3 sijaitsevat Savelanpuistossa.

Metsien hoito

Tiheäkasvuiseen puustoon tehdään harvennuksia metsän elinvoimaisuuden parantamiseksi. Osa kaadetuista puista jätetään metsään lahoppuiksi.

Vilkaassa ulkoilukäytössä olevien vanhempien metsien ulkoiluympäristön turvallisuutta ylläpidetään kaatamalla heikentyneitä ja vaaralliseksi muuttuneita tai suunnitelmakaudella sellaiseksi muuttuvia puita. Osa kaadettavista puista jätetään metsään lahoppuiksi luonnon monimuotoisuutta turvaamaan. Toimenpiteet kohdistuvat pääasiassa ulkoilureittien varsille. Liian tiheäkasvuisissa lähivirkistys- tai suojametsissä tehdään harvennuksia, jolloin jäävän puuston elinvoimaisuus paranee. Harvennuksessa säästetään eri-ikäisiä elinvoimaisia puita aina kun se on mahdollista.

Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen

Sen lisäksi, että osa viheralueista on rajattu arvometsiksi C5 tai arvoniityiksi B5, luonnon monimuotoisuutta turvataan monin tavoin suunnittelualueen luonnonhoidossa. Esimerkiksi ulkoilu- ja virkistysalueiden metsiä hoidetaan siten, että niissä on riittävästi lahoavaa puuainesta lahottajaeliöstölle, suositaan puuston eri-ikäisrakennetta niille sopivilla kohteilla, sekä jätetään linnustolle ja eläimistölle tiheikköjä. Myös lintujen pesimäajan rauhoittaminen uudistus- ja harvennushakkuilta huhtikuulta heinäkuun loppuun turvaa luonnon monimuotoisuutta.

Savelanpuiston niittyalueilla luonnon monimuotoisuuden turvaamisella tarkoitetaan säännöllistä ja oikea-aikaista kasvi- ja hyönteislajistoa monipuolistavaa niittämistä. Longinojan pienveden osalta tällä tarkoitetaan alueen siivousta roskista.

Ulkoilureittien varsien hoito

Ulkoilureittien varsien hoito parantaa ympäristön viihtyisyyttä ja turvallisuutta. Reittien varsia hoidetaan luonnonhoitotoimenpiteiden toteutuksen yhteydessä ensimmäisen kerran ja toimenpiteet toistetaan suunnitelmakauden puolivälissä. Reittien varsia hoidetaan poistamalla niiden läheisyydestä huonokuntoisia ja kuolleita puita sekä poistamalla vaihtelevasti pienpuustoa. Osa kaadettavista rungoista voidaan jättää lahoppuiksi metsään.

Ulkoilureittien varsien läheisyydestä poistetaan kuolleita puita.

Pienpuuston ja taimikoiden hoito

Yleisin luonnonhoitotoimenpide alueen metsissä on pienpuuston hoito. Se tarkoittaa useimmiten liian runsaana kasvavan pihlajavesakon raivausta. Osa kookkaammista runkomuotoisista pihlajista jätetään metsään ryhmittäin osaksi metsäkasvillisuuden kerroksellisuutta. Vaahtera on yleistynyt monin paikoin metsän aluskasvillisuudessa. Se on varjostusta kestävä ja lähivirkistysmetsiin hyvin sopiva puulaji, jota suositetaan pienpuuston hoidossa. Kosteampiin ja suojaisempiin lehtokohtiin jätetään hoidettaville alueille pensastiheikköjä paikallisen linnuston ja eläimistön suojapaikoiksi. Pienpuuston hoidolla poimitaan lehtipuuvesakon seasta näyttävimmit ja arvokkaimmat puuyksilöt sekä näyttävimmit pensasryhmät.

Kuluneisuus

Suunnittelualueen metsissä ja kallioalueilla on runsaasti kuluneisuuden jälkiä. Pienet polut risteilevät ja paikoin aluskasvillisuus on kulunut kokonaan laajemmaltakin alueelta. Paras keino liiallisen kuluneisuuden ehkäisemiseksi on ulkoilureittien kunnostus ja täydennys. Toisaalta pienet metsäpolut kuuluvat kaupunkimetsiin, mutta jos herkkä kohde uhkaa kulua liikaa ja muuttua mutavelliksi, pyritään sitä estämään esimerkiksi jättämällä kaadettavia

lahopuuksi tarkoitettuja runkoja estämään kulkua tai maastopyöräilyä näille kohteille. Näistä kohteista mainitaan erikseen tarkemmassa kuviokohtaisessa suunnitelmassa.

Niityt ja pientareet

Savelanpuiston maisemaniittyjä niitetään säännöllisesti. Longinajan suistoalueella oleva kostea niitty on ajoittain tulvan valtaama. Sen hoidossa keskitytään pitämään niitty avoimena poistamalla siltä määrääjoin puuntaimet. Niityllä jo olevat vanhemmat puustoryhmät säästetään. Lähinnä Vantaanjokea oleva kostea tulvaniitty on linnustolle erityisen tärkeä. Niityllä kasvaa myös kosteikossa viihtyviä niittykasveja.

Pihlajamäentien varren arvoniittyä hoidetaan käsityövaltaisesti.

Piennaralueet sijoittuvat ulkoilureittien ja katujen varsille. Katualueisiin ja pyöräteihin liittyvät pientareet ovat niiton piirissä. Ulkoilureittien piennaralueiden niitto kuuluu osin liikuntaviraston osin rakennusviraston vastuulle.

Piennaralueet ovat tärkeitä niittyjen kasvien ja eliöiden elinympäristöjä. Esimerkiksi Pihlajamäentien varrella on arvoniitty, jota hoidetaan käsityövaltaisesti kohteen niittykasvillisuutta vaalien.

Maatalousalueet ja palstaviljelmät

Savelanpuistossa olevaa maisemapeltoa viljellään erillisen viljelyohjelman mukaisesti. Suunnittelualueella on kaksi viljelypalsta-alueita, toinen Savelassa, toinen Pihlajamäessä.

Luonnonhoidon toteutusohjelma 2013–2022

Luonnonhoidon työt aloitetaan vuoden 2013 aikana. Toiskertaiset hoitotyöt kuten ulkoilureittien varsien pienpuuston hoito ja reitinvarsien vaarallisten puiden poisto tehdään suunnitelmakauden puolella välissä. Aluesuunnitelman mukaisesti laaditaan luonnonhoidon toteutussuunnitelma vuoden 2013 alussa. Se sisältää aluesuunnitelman mukaiset tekniset toimenpideohjeet. Aluesuunnitelma ja luonnonhoidon toteutussuunnitelma ovat nähtävissä rakennusviraston Internet -sivuilla <http://www.hkr.hel.fi> ajankohtaisia viheralueita esittelevässä kohdassa ja asiakaspalvelussa.

Ylläpidettävien niittyjen niitto tehdään vuosittain. Harvennus- ja uudistushakkuut tehdään lintujen pesimäajan 1.4.–31.7. ulkopuolella. Toimenpiteet tehdään siten, että ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehditaan. Puutavara välivarastoidaan hakkuiden ajaksi sopiviin kohtiin ja kuljetetaan pois. Hakkuutähteiden siivous metsistä tehdään lumettomana aikana ja ne pyritään korjaamaan mahdollisimman nopeasti pois metsistä ja ulkoilureittien varsilta.

Rakennusviraston katu- ja puisto-osasto tilaa luonnonhoitotyöt luonnonhoidon toteutussuunnitelman aikataulun ja käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Ennen töiden aloitusta niistä tiedotetaan sidosryhmille ja asukkaille paikallislehtien ja maastotiedotteiden sekä rakennusviraston Internet -sivujen kautta. Kaikissa suunnittelu- ja toteutusvaiheissa asukkailla on mahdollisuus saada lisätietoja ja esittää palautetta luonnonhoidon asiantuntijoille rakennusvirastoon sekä töiden toteuttajalle. Viimeistään hakkuutiedotteiden ilmestyessä maastoon on asukkailla mahdollisuus esittää toiveita kiinteistönsä ja kaupungin alueen rajalla olevista puista töiden toteutuksesta vastaavalle työnjohtajalle, joka ottaa ne huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Luonnonhoidon tavoitteet alueittain

Savelanpuiston niittyalueita niitetään säännöllisesti vuosittain ja arvoniittyjä hoidetaan vuosittain käsityövaltaisesti. Maisemapeltoja viljellään. Ulkoilureittien varsia hoidetaan niittäen. Longinojan uoman hoitoon kuulu sen puhtaanapito. Sen varrella olevat rehevät lehtopensaikot ja metsiköt ovat itse pienveden ohella luonnon arvokohteita, jotka säilytetään hoitotoimenpiteiden ulkopuolella.

Pihlajiston Savelanlaakson puoleinen rinnemetsä on alaosastaan rehevää lehtoa, joka säilytetään hoidon ulkopuolella luonnon arvokohteena. Liikuntapuiston reunametsästä poistetaan yksittäisiä puita, koska ne ovat jo alkaneet kuolla pystyyn. Rapakivenpuiston alarinteellä, ulkoilureitin varretta tehdään heikentyneiden puiden kaatoa ja pienpuuston hoitoa. Pihlajiston ja Pihlajalaakson kuusivaltaisissa lehtomaisissa metsissä tehdään yksittäisten vaarallisten puiden, lähinnä vanhojen koivujen ja kuusien kaatoa ja pienpuuston hoitoa ulkoilureittien varsilla.

Longinojan uoma pidetään puhtaana. Ojan varren lehtopensaikot jätetään luonnonvaraisiksi.

Pihlajiston kallioisilla rinteillä ja lakialueilla liian runsaana kasvavaa pihlajaa ja pihlajavesakkoa harvennetaan näkymien avartamiseksi ja alueen maisemallisten arvojen esiin ottamiseksi. Vartuneita sekametsiä harvennetaan samasta syystä.

Rapakiventien varrella kasvavaa puustoa hoidetaan yksittäisiä heikentyneitä puita kaataen ja pienpuustoa hoitaen. Toimenpide parantaa jäävän puuston kuntoa ja suojavaikutusta sekä tuo ko-meat männyt paremmin esiin maisemassa.

Aarnikanmäen alueella olevat linnoituskaivannot otetaan esiin poistamalla niissä kasvava lehtipuusto ja vesakko. Lisäksi selvitetään yhdessä Museoviraston kanssa mahdollisuuksia poistaa maa-ainesta linnoituslaitteiden ympäristöstä. Alue on erittäin runsaassa ulkoilukäytössä, siellä on runsaasti reittejä ja koira-aitaus. Ikääntyneitä ja heikentyneitä vaaralliseksi käyneitä yksittäisiä puita kaadetaan reittien varsilta. Myös pienpuustoa hoidetaan. Alueen pohjoisosa on kosteaa lehtoa, joka säästetään hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle. Maasälvän puistossa on leikkipaikka ja sitä käytetään paljon. Alueen vanhempien puiden kunto tarkistetaan ja heikentyneet kaadetaan turvallisuussyistä. Samalla tehdään pienpuuston hoito näkymien parantamiseksi.

Pihlajamäentien ja asuinalueiden välinen puusto on suojametsää. Sitä hoidetaan harventamalla kerroksellista pienpuustoa, jolloin sen suojavaikutus säilyy. Tien varrella on maisema- ja arvoniittyä, joita hoidetaan säännöllisesti niittäen. Pihlajamäen kallioalue kohoaa korkealle tarjoten ulkoilijoille hienon näköalapaikan. Siellä olevien sekametsien liian tiheäksi kasvanutta pienpuustoa harvennetaan, mikä parantaa alueen ulkoilumahdollisuuksia.

Pihlajistonkallion alueen läpi kulkeva Harjulanpolku mutkittelee Säynäslahden puron yli. Koira-aitauksen kohdalta rakennetaan pohjoiseen uusi reittiyhteys Pihlajiston keskustaan. Uuden reitin ja muiden reittien varsilla olevat heikentyneet puut kaadetaan ja pienpuustoa harvennetaan.

PIHLAJAMÄKI - PIHLAJISTO - SAVELA

ALUESUUNNITELMA

LUONNONHOITO

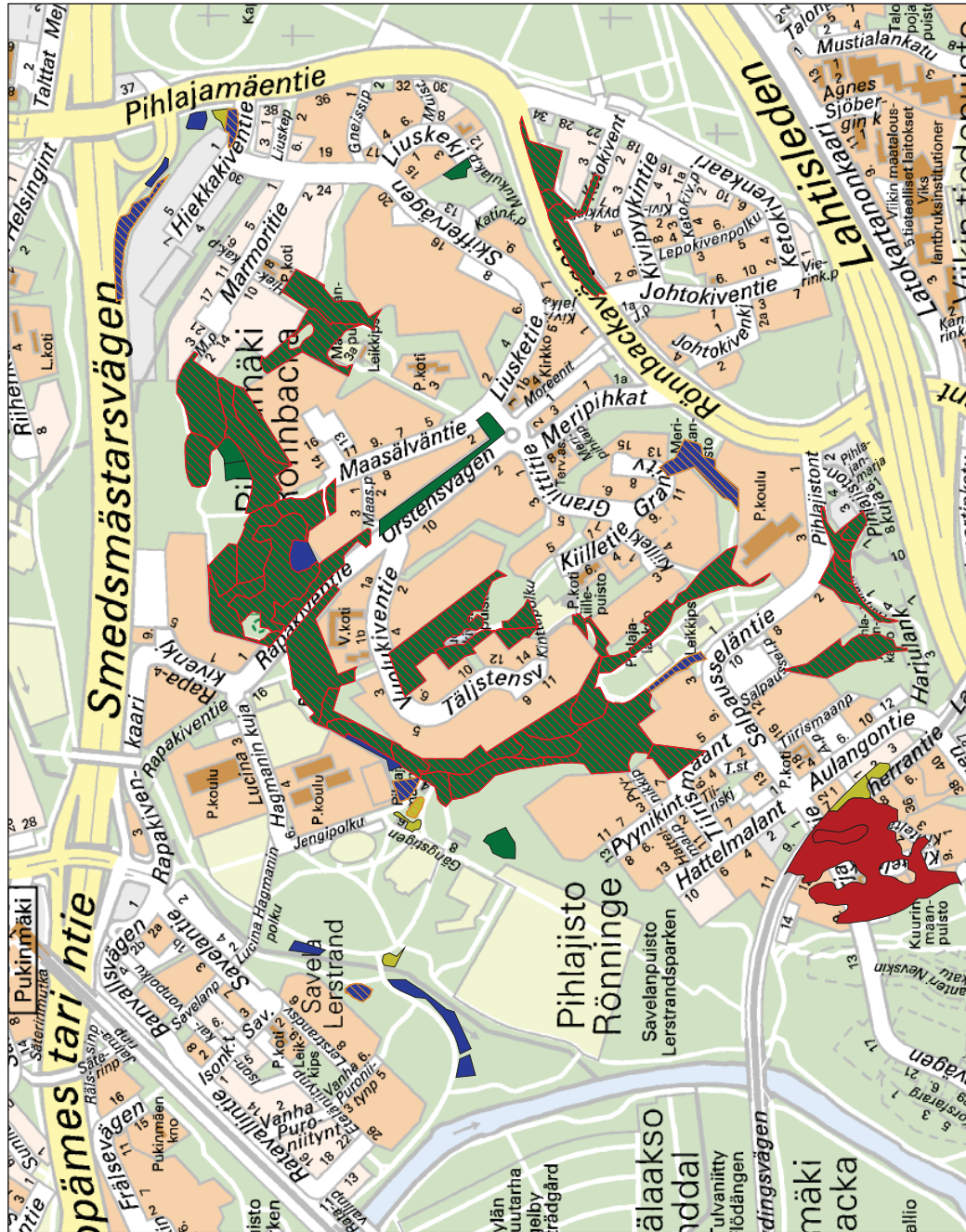
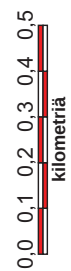
Helsingin kaupunki

Rakennusvirasto

2013

METSIEN HOITO

- Nuoren metsän ensiharvennus
- Varttuneen metsän harvennus
- Yksittäisten puiden poisto
- Ulkoilureitin varrella
- Puustoryhmien harvennus

Kartta 3.3.5 a Metsien hoito

PIHLAJAMÄKI - PIHLAJISTO - SAVELA

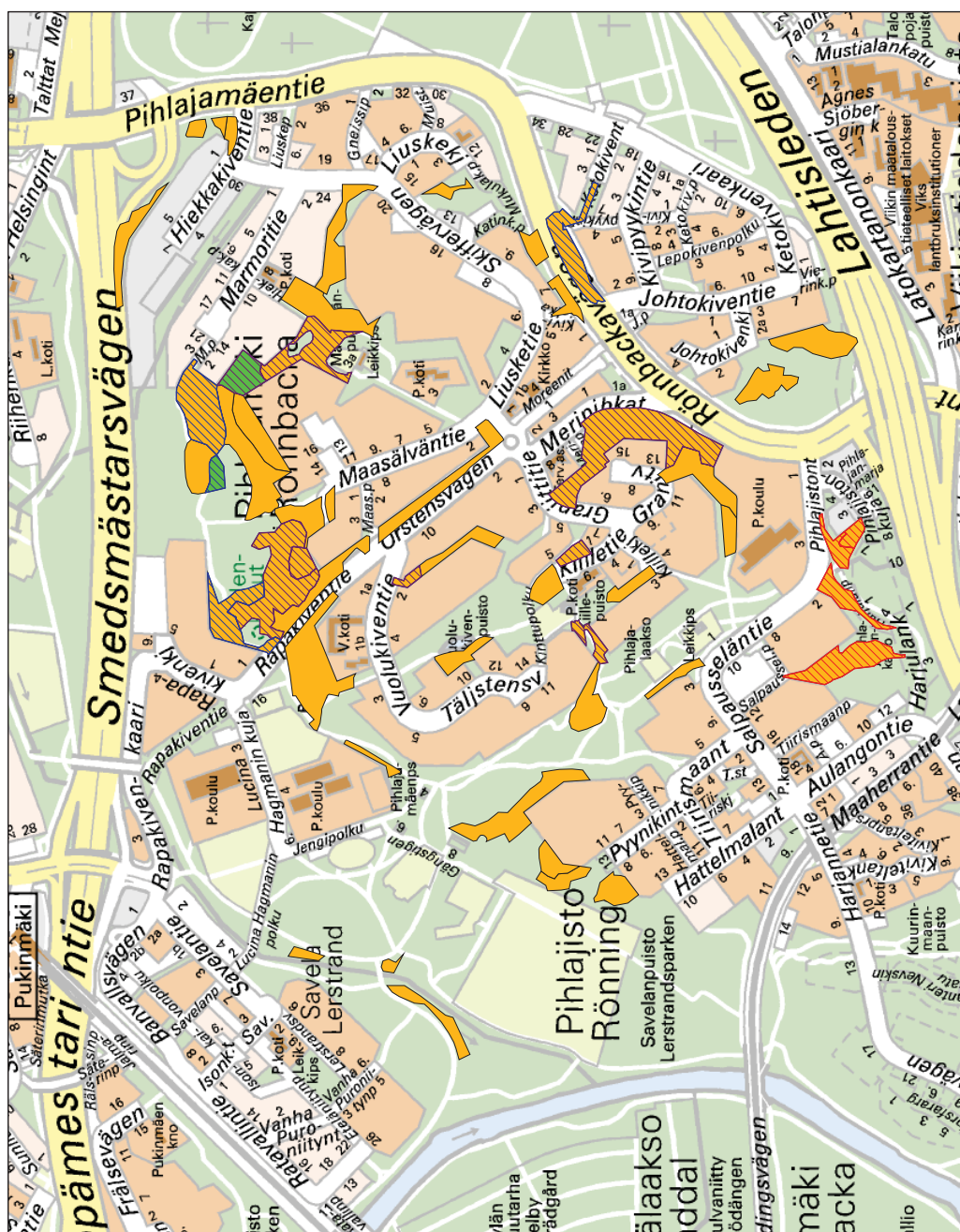
ALUESUUNNITELMA

LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto
2013

METSÄN HOITO

- Jaloja lehtipuita säästetään
 Ulkoilureitin varrella
 Osalla kuviota
 Taimikonhoito
 Pienpuuston hoito

Kartta 3.3.5 b Pienpuuston ja taimikon hoito.

3.3.6 Puhtaanapito

Suunnittelualue kuuluu suurimmaksi osaksi puhtaanapitovyöhykkeeseen *PV3–Asuinalueet*. Savelanpuisto ja Nuorisopuisto kuuluvat puhtaanapitovyöhykkeeseen *PV5–Luonnonmukaiset alueet*. *PVE -luokkaan, eli erityisalueisiin* kuuluvat muun muassa leikkipuistot ja -paikat sekä koira-aitaukset.

Puhtaanapitoluokituksessa ei ole muutostarpeita.

3.3.7 Lumilogistiikka

Helsingin kaupungin lumenvastaanottopaikat

Helsingissä on 8 vakituista lumenvastaanottopaikkaa, joista viisi on maapohjaisia. Nämä ovat Herttoniemi, Maununneva, Oulunkylä, Vuosaari ja Malmi. Niille sijoitetaan noin 25 prosenttia talvisesta lumikuormasta. Lisäksi käytössä ovat lumen merivastaanottopaikat Hernesaassa sekä sulatusaltaat Viikissä ja Kyläsaassa. Mereen viedään vuosittaisesta lumimäärästä noin 50 prosenttia ja sulatusaltaisiin loput noin 25 prosenttia lumesta. (Vahanne ym. 2000.)

Lisäksi kaupungissa on 22 väliaikaista lumenvastaanottopaikkaa, joita otetaan tarvittaessa vuosittain käyttöön lumimäärän mukaan. Näistä 20 sijaitsee maalla ja 2 merialueella (Munkkiniemenranta ja Lauttasaari).

Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan alueiden lähimmät vakituiset lumen vastaanottopaikat sijaitsevat noin kilometrin päässä suunnittelualueesta Malmilla ja Viikissä. Seuraavaksi lähimmät paikat sijaitsevat Oulunkylässä ja Kyläsaassa noin 7 kilometrin päässä suunnittelualueesta.

Lumenkasauspaiikat

Lumenvastaanottopaikkojen lisäksi tarvitaan myös pienempiä lumenkasauspaiikkoja, joilla vähennetään lumenkuljetuksen tarvetta. Rakennusviraston tavoitteena onkin, että jokaisessa kaupunginosassa on katualueiden lumitilojen lisäksi paikallisia lumenkasauspaiikkoja. Paikallisilla lumenkasauspaiikoilla

pystytään paremmin varautumaan runsaslumiseen talveen ja varmistamaan kaupunkiliikenteen toimivuus ääritilanteissa. Lumenkasausspaikoilla on mahdollista säästää myös lumenkuljetuskustannuksissa ja vähentää kuljetuksesta aiheutuvia pakokaasupäästöjä.

Lunta aurataan yleisesti katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä, mutta tässä selvityksessä tarkastellaan vain yli 400 neliömetrin suuruisia lumenkasausspaikoiksi soveltuvia alueita.

Lumenkasausspaikat tyypitellään kahteen luokkaan niiden käyttäjän mukaan:

- Pitkäaikaiset lumenkasausspaikat, jotka saavat sulaa paikalleen.
- Lyhytaikaiset lumenkasausspaikat, joista lumi ajetaan lumenvastaanottopaikoille.

Lumenkasausspaikkojen sijoituksessa ei huomioida etäisyyttä asunnoista, kouluista ja päiväkodeista, mutta niiden valinnassa tulee ottaa huomioon yleinen turvallisuus. Lumenkasausspaikkojen sijoituksessa huomioitiin oheiset ohjeelliset kriteerit:

- Kaupungin maanomistus
- Toimiva ajoyhteys
- Aukea, kooltaan yli 400 m² alue
- Ei pysyviä rakenteita tai varjeltavaa kasvillisuutta
- Ei hoitoluokkien A1, B5, C5 alue
- A2- luokan kenttien käyttömahdollisuudet selvitetään tapauskohtaisesti
- Ei asuntokatujen varteen
- Ei liikenteen näkemäalueille eikä pelastusreiteille

Lisäehtona pitkäaikaisille lumenkasausspaikoille, jotka saavat sulaa paikalleen on, että sulamisvesien käsittely on mahdollista järjestää asianmukaisesti.

Lumenkasauspaiikkojen esivalmisteluissa ja jälkitöissä tulee suorittaa seuraavanlaisia toimenpiteitä:

Esivalmistelut syksyllä:

- Urakoitsijan kanssa pidetään katselmus lumenkasauspaiikoista.
- Tarvittaessa paikalta poistetaan ajoesteet ja alue siistitään.
- Jos lumikasoja joudutaan sijoittamaan rakenteiltaan tai kasvillisuudeltaan aralle alueelle, suojeltavat kohteet suojataan tai osoitetaan varoitusmerkein.

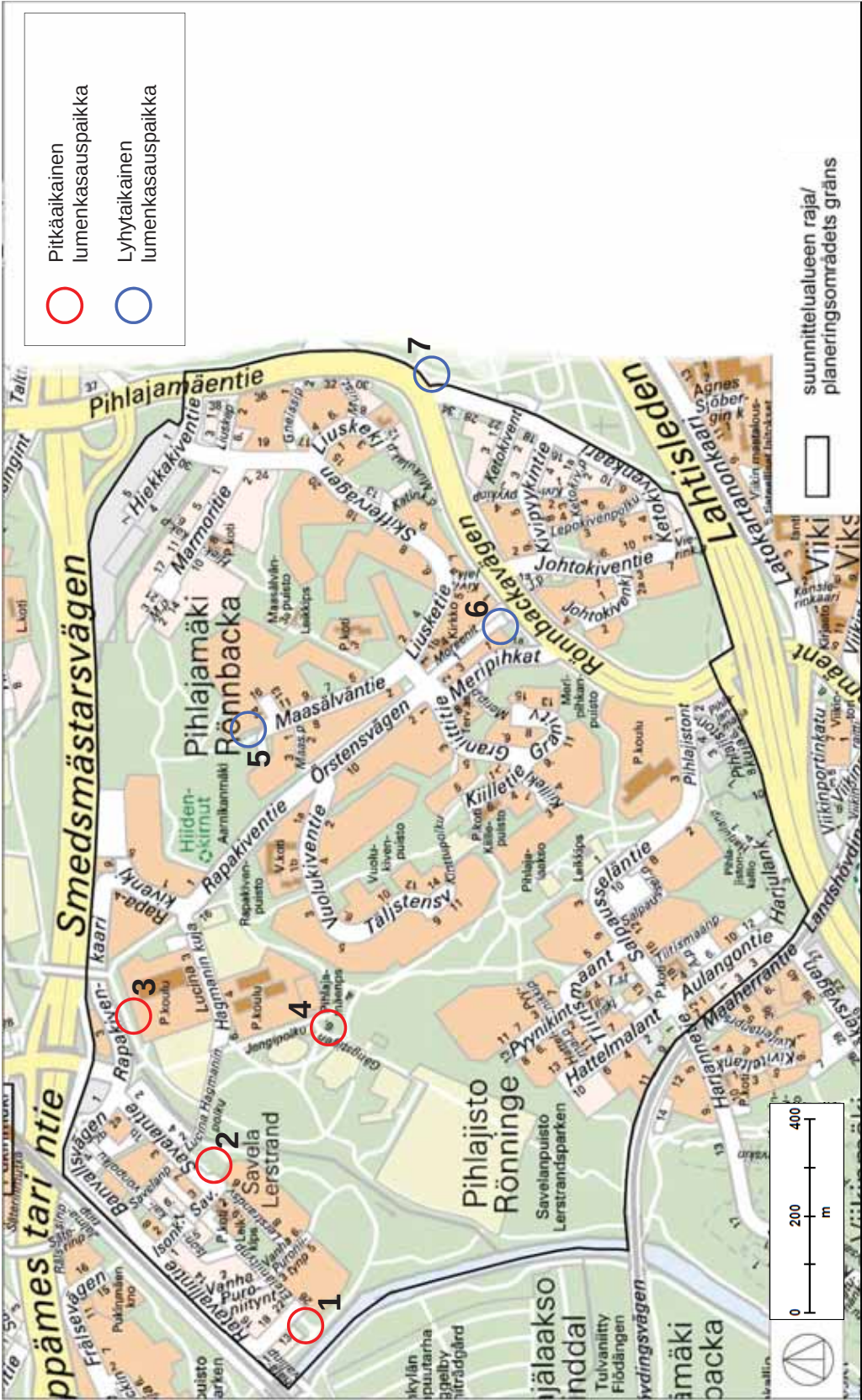
Jälkityöt keväällä:

- Kevätsiivous muun muassa hiekan ja roskien poisto
- Mahdollisten rikkoontuneiden rakennepintojen, varusteiden ja liikennemerkkien korjaus
- Nurmipintojen uusiminen ja muun kasvillisuuden jälkihoito esimerkiksi pensaiden leikkaus
- Mahdollisten ajoesteiden asentaminen
- Jälkitöiden toteutuminen tarkistetaan

Lumenkasauspaiikoiksi soveltuvat alueet suunnittelualueella

Tämän aluesuunnitelman maastokartoitusten yhteydessä selvitettiin mahdollisia lumenkasauspaiikkoja suunnittelualueelta. Potentiaalisten lumenkasauspaiikkojen sijainti on esitetty kartalla: 3.3.7 *Lumilogistiikka*. Lumikasauspaiikoiksi soveltuvia alueita löytyy parhaiten Savelasta. Sen sijaan Pihlajamäen ja Pihlajiston voimakkaasti vaihteleva maasto ja tiivis rakenne tuovat lumenkasaukselle suuria haasteita. Heikoin tilanne on Pihlajiston puolella, jossa lumia on kasattu aiemmin muun muassa ulkoilureittien tukkeeksi.

Lumilogistiikka

Kartta 3.3.7 Lumilogistiikka.

Pitkäaikaiselle lumenkasauspaikalle soveltuvat, ensisijaiset alueet (lumi saa sulaa paikalleen):

1. Ratavallintien kääntöpaikka

Ratavallintien päädyssä sijaitsevan kääntöpaikan pohjoispuolella oleva alue on osa Savelanpuistoa. Ajantasa-asemakaavan mukaan se on kaavoitettu YV-alueeksi. Alue on nurmipohjainen eikä siellä ole puuvartista kasvillisuutta.

Ratavallintien kääntöpaikan pohjoispuoli soveltuu pitkäaikaiseen lumenkasaukseen.

2. Savelantien kääntöpaikka

Savelantien kääntöpaikka rajautuu Savelanpuistoon. Puiston päädyssä on nurmipohjainen alue, joka loivasti viettää viheralueelle ja siellä kulkevalle Longinojalle päin.

Savelantien kääntöpaikan viereinen viheralue.

3. Rapakivenkaari

Hampurilaisravintolaa vastapäätä oleva nurmipohjainen alue Rapakivenkaaren eteläpuolella viettää Longinojalle päin.

Rapakivenkaaren reuna-alueelle mahtuisi lunta.

4. Jengipolku

Jengipolun varressa, teknisen alueen sisäänajon tuntumassa, sijaitsee molemmin puolin vapaa nurmialue. Mikäli aurauslumi ei mahdu tähän alueeseen, voi sen kasata myös koivuryhmän eteläpuolella sijaitsevan nurmialueen päälle.

Nuorisopuistossa, Jengipolun päädyssä oleva lumitila.

Maasälväntien pääty.

Moreenitien pääty.

Ketokivenkaaren ja Pihlajamäentien liittymä.

Lyhytaikaiselle lumenkasauspaikalle soveltuvat, ensisijaiset alueet (lumi ajetaan lumenvastaanottoaikaalle):

5. Maasälväntien pääty

Maasälväntien pääty on alue, joka jäsenellään kokonaan uudelleen. Mikäli uusi järjestely sallii, pysäköintialueen koillispuolella on mahdollisuus lyhytaikaiseen lumenkasaukseen siten, että lumi kuljetetaan pois alueelta ennen sen sulamista. Lumenkasauksessa on huomioitava ajoyhteyksien säilyminen tonteille. Lumen sulaminen paikallaan aiheuttaa suuret hulevesivirrat koko Maasälväntielle Pihlajamäen ostoskeskukseen asti.

6. Moreenitien pääty

Aluetta ollaan kaavoittamassa uudelleen, mutta kunnes uusi tilanne toteutuu, Moreenitien kääntöpaikan reuna-alueita voidaan käyttää lyhytaikaisena lumenkasauspaikkana.

7. Ketokivenkaaren ja Pihlajamäentien liittymä

Suunnittelun alueen reunalla sijaitseva kolmiomainen alue on osittain nurmipintainen ja osittain vahvistettu nurmikivellä. Alue soveltuu hyvin lumenkasauspaikaksi sillä ehdolla, että lumi korjataan pois ennen sen sulamista ja aluetta siivotaan heti alkukeväästä.

Muut lumitilat

Lunta aurataan myös katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä. Näitä lumitiloja on useimpien katujen ja viheralueiden laidoilla, ja niitä ei ole aluesuunnitelmassa erikseen selvitetty. Periaatteena on, ettei lunta aurata alueille, joilla on arvokkaita tai helposti vaurioituvia rakenteita, arvokasta puutarhakasvillisuutta tai jotka ovat luontoaluetta. Myös liikenteen näkemäalueet ja pelastusreitit pidetään vapaina, samoin hulevesijärjestelyiden takia vapaina pidettävät alueet.

3.4. Esitetyt peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet

3.4.1 Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys

Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteiksi esitetään suunnittelua vaativia kohteita, joiden toiminnallisuudessa on parannettavaa. Peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet on esitetty kartalla:

3.4.2 Esitetyt katu- ja viheralueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet vuosille 2013–2022.

3.4.2 Katualueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet

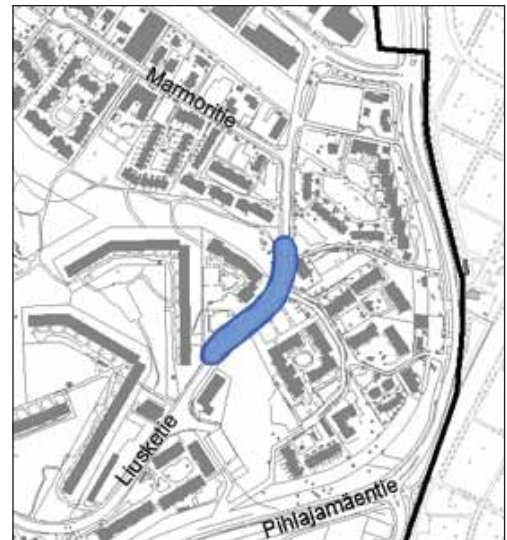
Seuraavia katualueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeita ehdotetaan toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

1. Liusketien jalkakäytävä välille Katinkullanpolku–Maasälvänpuisto (Uudisrakentamishanke)

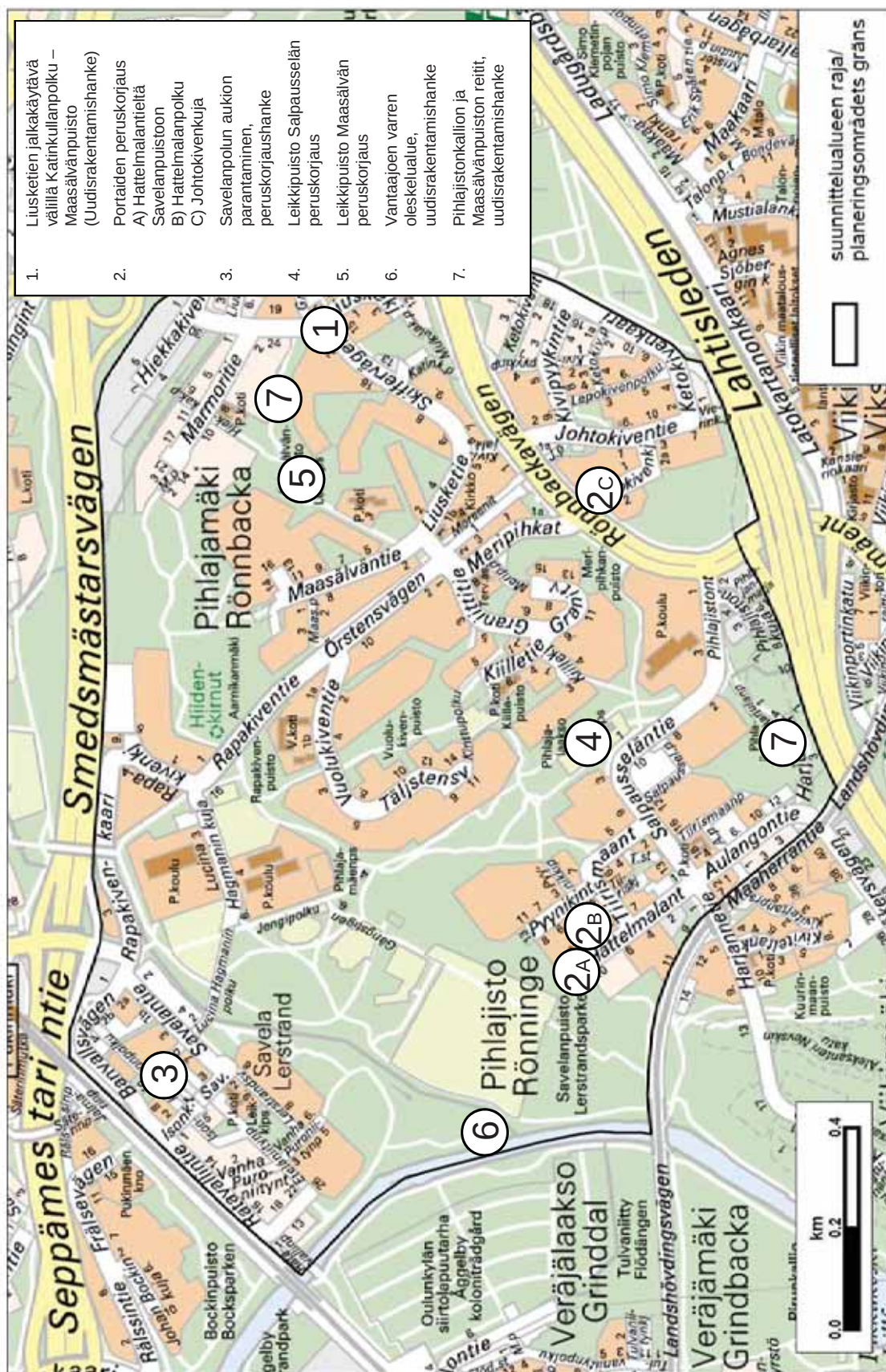
Liusketie on Pihlajamäen kirkon ohi kulkeva paikallinen kokoojakatu, joka alkaa Maasälväntieltä ja päättyy Hiekkakiventielle. Hankkeena oleva jalkakäytävä toteutetaan Liusketien länsipuolelle välille Katinkullanpolku–Maasälvänpuisto. Liusketien itäpuolella kulkee kevyen liikenteen väylä koko kadun matkalla, lukuun ottamatta väliä Pihlajamäen kirkko–Kivijalka. Liusketien länsipuolella jalkakäytävä kulkee välillä Maasälväntie–Katinkullanpolku, mutta päättyy viimeisen kerrostalokiinteistön luona.

Tavoitteena on täydentää alueen kevyen liikenteen reitistöä ja liittää Maasälvänpuistosta tuleva puistoreitti turvallisesti katuverkostoon. Samalla on tarkoitus jatkaa nyt kesken kaiken katkeavaa, esteettömyyden perustason kevyen liikenteen yhteyttä Maasälvänpuistoon asti.

Hanke vaatii liikennesuunnitelman. Liikennesuunnittelun yhteydessä tarkennetaan Liusketien suojatie- ja mahdollisia hidastejärjestelyitä.

Esitetyt katu- ja viheralueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet vuosille 2013-2022

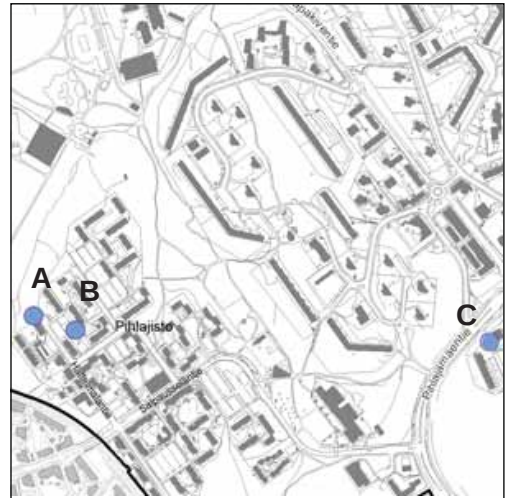

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2011)

Kartta 3.4.2 Esitetyt katu- ja viheralueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet vuosille 2013–2022.

2. Portaiden peruskorjaus

Tähän hankkeeseen on yhdistetty kolmet eri portaat Pihlajiston ja Pihlajamäen alueelta, jotka kaikki ovat peruskorjauksen tarpeessa. Portaista kahdet sijaitsevat katualueella ja yhdet katualueen ja puiston rajapinnassa. Katuportaat suositellaan toteutettavaksi betonista tai kivistä. Savelanpuistoon johtavat, nykyiset huonokuntoiset puuportaat, suositellaan korvattavaksi metalliportaille alueen yhdenmukaisuuden vuoksi (suunnittelualueella on käytetty metalliportaita Pihlajamäen katualueilta Pihlajalaakson viheralueelle johtavilla reiteillä). Portaiden materiaalit tarkentuvat rakennussuunnitteluvaiheessa.

A) Portaas Hattelmantieltä Savelanpuistoon

Hattelmantieltä Savelanpuistoon johtavien puuportaiden kunto on heikko. Portaas ovat kuluneet ja liukkaas ja niiden molemmille reunoille on syntynyt oikopolkuja, jotka kuluttavat maastoa ja aiheuttavat eroosiota, eivätkä näin ole portaita turvallisempia. Portaiden alusta puhdistetaan. Portaiden mallina käytetään esimerkiksi metalliportaita, jotka johtavat Kiillepuistosta Pihlajalaaksoon. Kuluneet luiskas maisemoidaan käyttäen metsäisten kenttäkerrosten kasvillisuutta. Viheralueen hoitoluokka on C5.

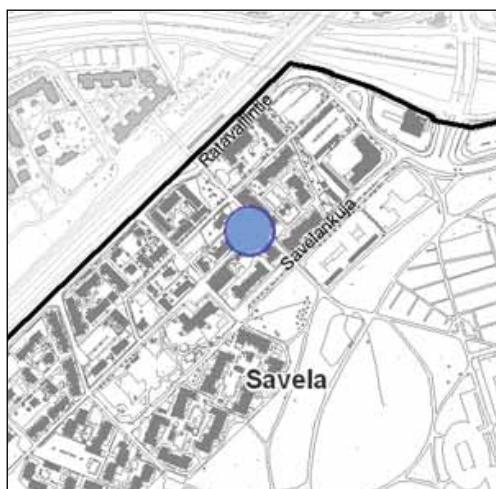
B) Hattelmalanpolun portaas

Hattelmalanpolun betoniportaat ovat erittäin huonossa kunnossa ja kaipaavat peruskorjausta. Portaiden mallina käytetään esimerkiksi Pihlajamäentien kevyen liikenteen väylältä Lahdenväylän pysäkillä johtavia portaita.

C) Johtokivenkujan portaas

Johtokivenkujan päästä Pihlajamäentielle johtavat, luonnonkivistä ja asfaltista rakennetut portaat kaiteineen ovat huonossa kunnossa ja kaipaavat peruskorjausta. Portaiden vieressä kulkee kumpareinen luiska. Nykyiset pitkät ja loivat portaat, sekä niitä reunustavat luiskas

korvataan kaksilla lyhyehköillä portailla Pihlajamäentien ja Johtokivenkujan päissä, mikä on esteettömyyden ja käytettävyyden kannalta parempi ratkaisu, kuin pitkät ja loivat portaat. Portaiden mallina käytetään esimerkiksi Pihlajamäentien kevyen liikenteen väylältä Lahdenväylän pysäkillä johtavia portaita. Portaiden välille rakennetaan loivasti Pihlajamäentielle viettävä kevyen liikenteen väylä. Portaat varustetaan käsijohteilla.

3. *Savelanpolun aukion parantaminen (peruskorjaushanke)*

Savelanpolun aukio sijaitsee Eteläniitynpolun ja Savelanpolun risteyksessä. Aukiolla sijaitsee Erkki Kannoston yhdessä Taide-teollisen korkeakoulun opiskelijoiden kanssa toteuttama veistos Älä jännitä. Aukion pinnoitteet ovat painuneet ja kalusteet vanhentuneet. Kasvullisen osa-alueen puusto on tiheä.

Aukion nykyinen, huonokuntoinen kiveys poistetaan ja pohja tasoitetaan. Alueen uutena pinnoitteena käytetään kivituhkaa ja nurmikkoa. Rajaavia pensasryhmiä käytetään tilan jäsentelyyn. Tavoitteena saada puistikkoon lisää valoa ja ilmavuutta harventamalla puustoa ja kasvillisuutta. Puistikon kalusteet korvataan uusilla.

Katuviheralueen hoitoluokka on KA3.

3.4.3 Viheralueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet

Seuraavia viheralueiden peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeita ehdotetaan toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

4. Leikkipuisto Salpausselän peruskorjaus

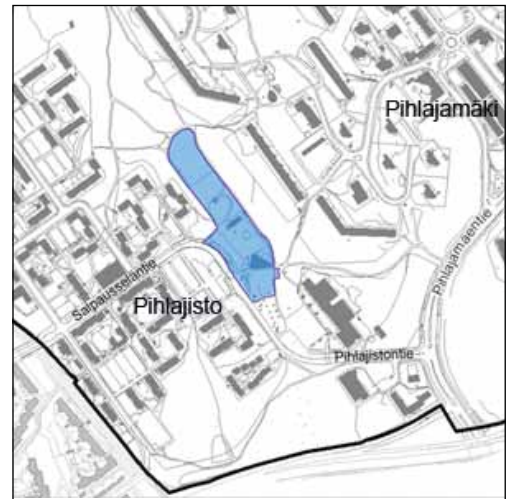
Leikkipuisto Salpausselkä sijaitsee Pihlajalaakson kaakkoispuolella, Pihlajiston koulun tuntumassa. Leikkipuisto ja sen luoteispuolella sijaitseva viheralue kenttineen ja nurmikkoineen muodostavat hyvän toiminnallisen kokonaisuuden, joka tarjoaa liikuntamahdollisuuksia kaikenikäisille.

Leikkialue kalusteineen ja varusteineen on huonossa kunnossa. Myös leikkipuiston kasvillisuus vaatii osittain täydentämistä ja nuorennusleikkausta. Lisäksi pihan pintojen kuivatuksessa on puutteita. Puisto on toiminnallisesti jäsentymätön, leikkivälineitä, kalusteita ja varusteita on uusittava. Valaistus on yhden, ajoittain huonosti toimivan valonheittimen varassa.

Pihlajiston suuntaan johtavia, huonokuntoisia portaita ei käytetä, vaan viereiselle nurmikkoalueelle on muodostunut oikopolku Salpausseläntien kevyen liikenteen väylälle. Kevyen liikenteen väylältä Salpausseläntien linja-autopysäkille johtavat portaat ovat huonokuntoiset. Henkilökunnalle ei ole osoitettu virallista pysäköintimahdollisuutta.

Kenttien pinnoitteet uusitaan, minkä yhteydessä tasaukset tarkistetaan pintojen tehokkaampaa kuivatusta tavoitellen. Leikkialueen toiminnot ja niiden jäsentely suunnitellaan uudelleen. Kahluuallas peruskorjataan ja maalataan. Valaistus suunnitellaan toimivaksi.

Rajaava kasvillisuus kaipaa osittain nuorennusleikkausta. Pensasryhmien kunto on tarkistettava ja tarkastuksen perusteella määriteltävä tarvittavia hoitotoimenpiteitä. Kenttäalueen kasvillisuus on täydennettävä samoilla tai muilla saman aikakauden lajeilla. Kenttien tasaus on korjattava. Alueelle sijoitetaan penkkejä.

Reitit kunnostetaan, leikkipuistosta kevyen liikenteen väylälle johtavat portaat poistetaan ja korvataan päällystetyllä rampilla nykyistä kulkureittiä mukaillen. Salpausseläntien linja-autopysäkeille johtavat portaat uusitaan ja Salpausseläntien alittava alikulkureitti päällystetään uudestaan. Lisäksi alikulun luiskat kasveineen kunnostetaan. Eteläinen kulkuyhteys Salpaustielle poistetaan ja nurmetetaan. Henkilökunnalle ja liikuntarajoitteisille osoitetaan pysäköintialue.

Viheralueen hoitoluokka on A2.

5. *Leikkipuisto Maasälven peruskorjaus*

Leikkipuisto Maasälkä sijaitsee Maasälven puistossa, Maasälventien asuinkortteleiden itäpuolella ja Pihlajamäen päiväkodin pohjoispuolella. Varsinaisen leikkipuistoalueen lisäksi hanke käsittää myös Pihlajamäen päiväkotia ympäröivät viheralueet, jotka rajautuvat Maasälventiehen ja puistoa ympäröiviin tontteihin.

Varsinaisen leikkipuiston alueella on arkisin valvottua toimintaa ja lämpimät kerhotilat. Rakennuksen kuivatusta parannettiin syksyllä 2011. Piha-alue kalusteineen ja varusteineen on huonossa kunnossa. Puistoon johtavia huonokuntoisia portaita ei käytetä, sen sijaan viereisen pensasryhmän kautta on syntynyt oikopolku puiston kevyen liikenteen väylälle. Kasvillisuus vaatii osittain täydentämistä ja nuorennusleikkausta. Henkilökunnan pysäköintialue leikkipuiston pohjoispuolella on epämääräinen ja alimitoitettu.

Viheralueiden tilanjako ja yleisilme on melko selkeä. Leikkipuiston sisääntuloreitit ovat heikkokuntoisia koskien sekä pinnoitetta että käsijohteita. Kalusteet ovat osittain uusittuja (penkit) ja osittain vanhoja (jäteastiat ja valaisimet). Osa valaisimista on vinossa. Hoitoluokitus ei vastaa todellisuutta.

Leikkipuiston perusrakenne on melko toimiva, mutta ränsistynyt. Leikkivälineitä, kalusteita ja varusteita on uusittava. Aikakaudelle tyypillinen elementti, kahluuallas, on huonokuntoinen. Sen ympäröivä kiveys on vielä hyvässä kunnossa. Peliareena kerhorakennuksen pohjoispuolella on uusittava, turva-alustat ovat

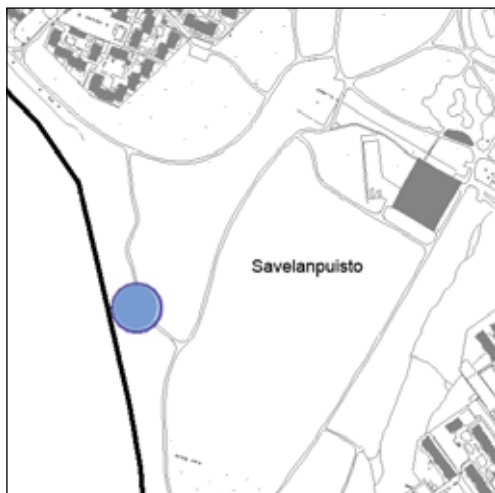
huonokuntoisia, rajaava kasvillisuus on osittain huonokuntoinen tai puuttuu kokonaan varsinkin luiska-alueilta. Leikkipuiston valaistus on sen sijaan toimiva.

Kenttien pinnoitteet uusitaan tarvittavilta osin. Leikkivälineet ja hiekkalaatikko korvataan uusilla, turva-alustat kunnostetaan, kahluaallas peruskorjataan ja maalataan. Lisäksi urheiluareenan pohja kunnostetaan tarvittaessa ja kaukalo vaihdetaan uuteen. Leikkipuistosta Hiekkakivenpolulle johtavat huonokuntoiset portaat poistetaan ja korvataan loivalla mutkittelevalla polulla. Henkilökunnan pysäköintialuetta laajennetaan ja parannetaan. Myös penkit ja jätteastiat uusitaan.

Varsinaista leikkipuistoaluetta ympäröivien viheralueiden peruskorjaus kohdistetaan reittien kunnostukseen. Käsijohteet jyrkissä luiskissa uusitaan, tuhrittuja penkkejä maalataan ja roska-astiat korvataan uusilla. Alueen hoitoluokituksen muutokset on esitetty kappaleessa 3.3.4 Rakennettujen viheralueiden ylläpito ja kartassa 3.3.4 Viheralueiden hoitoluokat.

Rajaava kasvillisuus kunnostetaan nuorennusleikkauksella ja sitä täydennetään käyttäen samaa lajia. Pensasryhmien kunto on tarkistettava ja tarvittavia toimenpiteitä määriteltävä ennen toimenpiteiden aloittamista.

Viheralueen hoitoluokat ovat A2, A3, C1.1 ja C1.2. Varsinainen leikkipuisto sekä päiväkodin eteläpuolella sijaitsevan puiston ydinalue kuuluvat hoitoluokkaan A2, päiväkodin ja kerrostaloaluiden väliset alueet kuuluvat luokkaan C1.2, päiväkodin pihan eteläreunaa suojaava puusto kuuluu luokkaan A3 ja Maasälväntien suojapuusto kuuluu luokkaan C1.1.

6. Vantaajoen varren oleskelualue (uudisrakentamishanke)

Alue sijaitsee Vantaanjoen rannalla, joka on tältä osin myös osa Helsingin kaupunkia. Suunnittelualueen Vantaanjoen rannalla sijaitseva osuus on muilta osin kasvillisuuden peitossa ja melko jyrkkärantainen. Hankkeen kohteena oleva ranta on avoin ja loiva niemeke.

Oleskelualueen pohja tasoitetaan ja pinnoitteena käytetään kivituhkaa. Alueelle sijoitetaan puupenkki-pöytä -ryhmä.

Rannalle asetellaan isohkoja kivilohkareita tai paasikiviä siten, että nämä vahvistavat rantarakennetta luonnonmukaisella ja epäsäännöllisellä tavalla, muodostaen samalla muutaman askelman vesirajalle mahdollistaen jokimaisemien ihailun. Kivireunan tuntumaan sijoitetaan penkki ja alueen pohjoispuolelle, reitin tuntumaan, sijoitetaan jäteastia.

Rannalle, kivialueen molemmin puolin, istutetaan rantakasvillisuutta (esimerkiksi *Iris pseudacorus* - keltakurjenmiekka, *Lythrum salicaria* - rantakukka, *Lysymachi vulgaris* - ranta-alpi), estämään vesieroosiota.

Viheralueen hoitoluokka on A3.

7. Pihlajistonkallion ja Maasälvenpuiston reitit (uudisrakentamishanke)

Pihlajistonkallion puistoaluetta halkoo Lahdenväylän suuntainen puistoreitti välillä Pihlajistontie–Aulangontie. Puistoreitin keskellä sijaitsee Pihlajiston ainoa koira-aitaus. Alueen reitistöllä ei ole valaistusta eikä talvikunnossapitoa. Koira-aitaukselta Pihlajiston ostoskeskuksen suuntaan, Salpausselänpolulle kulkee puiston käyttäjien tallaamia metsäpolkuja. Puistoreitti nousee Lahdenväylän kallioiden päälle ja laskeutuu sen jälkeen alas Aulangontielle, jossa se päättyy suoraan Aulangontien ajorataan.

Pihlajistontielle on rakentamaton alikulku Pihlajiston peruskoulun pihalle, mikä muodostaa epäjatkuvuuskohdan alueen reitistöön. Ulkoilureitti jatkuu koulun pihan toiselta puolelta kohti Leikkipuisto Savelaa, jonka luona reitit jakautuvat Pihlajiston, Pihlajalaakson ja Pihlajamäen suuntiin.

Tavoitteena on täydentää alueen kevyen liikenteen yhteyksiä rakentamalla kivituhkapintainen puistoreitti Salpausselänpolulta koira-aitaukselle. Samalla toteutetaan ulkoilureitistön puuttuva osa Pihlajistontien alikulun kautta Pihlajiston peruskoulun puolelle ja edelleen kohti Leikkipuisto Salpausselkää, jossa se liittyy alueen muuhun reitistöön. Ulkoilureitin toteuttaminen vaatii asemakaavan muutoksen, sillä alue on nykyisellään koulun tonttia.

Puistoreitin vaarallinen päättymisen Aulangontien ajorataan korjataan liittämällä reitti turvallisesti Maaherrantien kevyen liikenteen väylään. Harjulankadun osuudella toimenpiteet tehdään tilapäisluonteisina.

Maasälvanpuiston reittitarpeet sijoittuvat viheralueen koillishaarahan, Aarnikanmäen koira-aitauksen ja Liusketien välille. Pohjoisessa alue rajautuu Marmoritien pientaloasutukseen ja etelässä Liusketien pohjoiseen kerrostaloasutukseen.

Maasälvanpuistoon perustetaan uusi valaistu pääkäytävä, joka kulkee melko tasaisessa maastossa ja on helppokulkuinen. Käytävän pinnoitteena on kivituhka. Pääkäytävän ja Liusketien liittymään sijoitetaan jäteastia.

Molemmat puistoreitit ovat osa Helsingin pääulkoilureitistön tavoitettilaa, osana paikallista, virkistysympäristössä sijaitsevaa ulkoilureitistöä, joka tulee aikanaan jatkumaan Pihlajalaakson läpi Aarnikanmäkeen ja sieltä Maasälvanpuiston kautta Gneissipolulle ja edelleen Malmin hautausmaan läpi Kivikon liikuntapuistoon.

Rakennettavat reitit esitetään otettaviksi mukaan talvikunnossapidettäviin reitteihin ja ne valaistaan. Pihlajistonkallion koira-aitauksen kohdalla valaistus suunnitellaan siten, että myös koiraaitaukseen saadaan valoa.

Viheralueiden hoitoluokka on C1.2.

3.5. Esitetyt kunnostushankkeet

3.5.1 Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys

Kunnostushankkeiksi valittiin kohteita, joiden korjaaminen ei sisälly vuositilauksiin vaan ne vaativat lisärahoitusta. Kunnostushankkeet eivät vaadi erillistä suunnitelmaa. Hankkeet on esitetty kartalla: 3.5.2 *Esitetyt katu- ja viheralueiden kunnostushankkeet vuosille 2013–2022.*

Kunnostushankkeiksi ei esitetä ylläpitosopimukseen kuuluvia töitä eikä ajoratojen päällystystöitä.

3.5.2 Katualueiden kunnostushankkeet

Seuraavia katualueiden kunnostushankkeita ehdotetaan toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

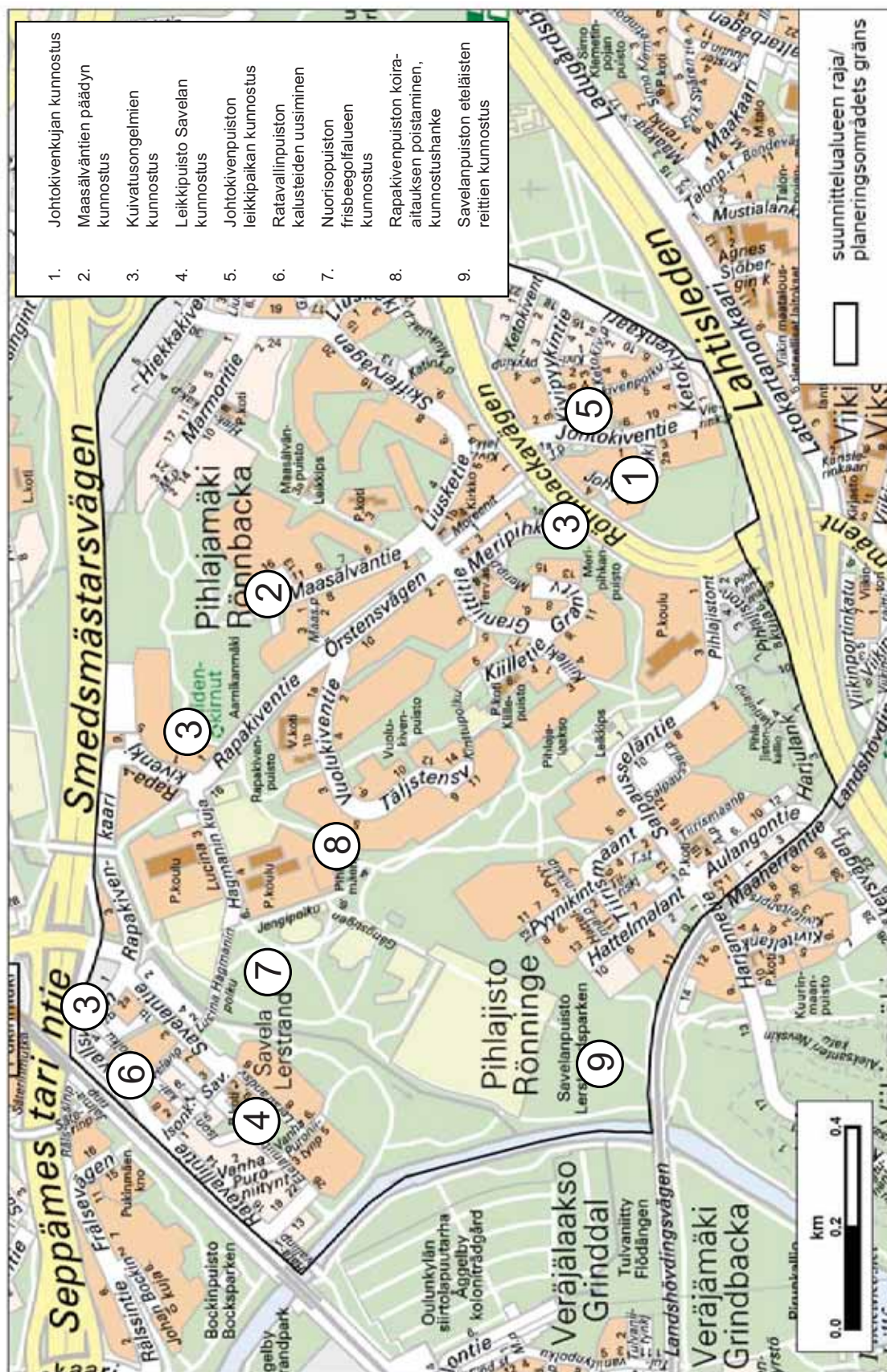

1. Johtokivenkujan kunnostus

Johtokivenkuja on tonttikatu, jonka pohjois/itäpuolella kulkee jalkakäytävä. Kadun alkuosalla ajoradan eteläpuolelta puuttuu reunatuki, reuna on keskeneräinen ja ajoradan ja tontin välinen katualue on painunut pysäköityjen autojen painosta. Johtokivenkuja 2:n edessä katualue rajautuu tontin pysäköintialueeseen. Johtokivenkujan ajoradalla on runsaasti päällystevaurioita. Sen sijaan jalkakäytävä on vastikään kunnostettu ja on hyvässä kunnossa.

Tavoitteena on kohdentaa kadun yleisilmettä ja toiminnallisuutta. Kadun alkuosalle asennetaan graniittireunatuki katusuunnitelman mukaisesti aivan katualueen rajalle, jotta ajoradan varteen pysäköitäville ajoneuvoille jäisi mahdollisimman paljon tilaa. Kadun ajorata jyrksitään ja päällystetään uudelleen.

Esitetyt katu- ja viheralueiden kunnostushankkeet vuosille 2013-2022

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (023/2011)

Kartta 3.5.2 Esitetyt katu- ja viheralueiden kunnostushankkeet vuosille 2013–2022.

2. Maasälväntien päädyn kunnostus

Maasälväntien pääty on nykyisellään jäsentymätöntä, huonossa kunnossa olevaa joutomaata, jonne pysäköidään luvatta jatkuvasti ajoneuvoja. Ongelmakohdan eteläpuolella on toisella puolella katua kiinteistön pysäköintipaikat ja toisella puolella yleinen pysäköintialue. Ongelmakohdasta pohjoiseen suuntautuu tontille johtava rakentamaton ajoyhteys ja tästä Aarnikanmäkeen erka-neva sorapintainen kevyen liikenteen väylä.

Tavoitteena on erottaa kadun ajorata selkeästi reunatuella katu- ja puistoalueista, jonne ei haluta ajoneuvoja sijoitettavan. Nykyinen hiekkakenttä tasataan ja maisemoidaan viheralueeksi. Ajoyhteydet tonteille tarkistetaan yhdessä kaavoittajan ja liikennesuunnittelijan kanssa.

3. Kuivatusongelmien kunnostus

Kuivatusongelmia kunnostetaan Meripihkatien ja Pihlajamäentien risteysalueen kevyen liikenteen väylällä, Ratavallintien linja-autojen päätepysäkillä, sekä Hiidenkirnuilta Aarnikanmäkeen johtavalla puistoraitilla.

A) Meripihkanpuiston kallioilta valuu hulevesiä Pihlajamäentien kevyen liikenteen väylälle ja sen yli lähellä Meripihkatien risteysaluetta. Lammikko aiheuttaa jäätyessään liukastumisriskin kevyen liikenteen väylän käyttäjille. Kuivatusongelma ratkaistaan ohjaamalla puistoalueelta tuleva vesi kevyen liikenteen väylän varteen kaivettavalla, Pihlajistontielle päin viettävällä ojapainanteella, joka pyritään toteuttamaan ilman louhintaa. Louhintaan on kuitenkin hyvä varautua pinnassa olevan kallion vuoksi.

B) Ratavallintien linja-autojen päätepysäkillä muodostuu sateella valtava lammikko lähelle linja-autojen pysäköintipaikkaa. Kääntöpaikan ajorata on todennäköisesti alueelle tyypilliseen tapaan painunut siten, etteivät vedet pääse valumaan Ratavallintien suuntaan. Kuivatusongelma korjataan asentamalla kääntöpaikan matalimpaan kohtaan ritiläkantinen kaivo ja liittämällä se Ratavallintien hulevesiviemäriin.

C) Hiidenkirnuilta Aarnikanmäkeen johtava, asfalttipäällysteinen puistoreitti on vesieroosion vaurioittama. Vauriot ulottuvat Rapakiventien alikulkuun saakka. Reitin päällyste on halkeillut pahasti. Reitillä ei ole kunnollista vedenohjausta vaan hulevedet valuvat jyrkkää asfalttipintaa pitkin kohti Rapakiventien alikulkua. Vedenohjausta parannetaan rakentamalla reitin varteen sivuoja ja vaurioitunut päällyste uusitaan.

3.5.3 Viheralueiden kunnostushankkeet

Seuraavia viheralueiden kunnostushankkeita ehdotetaan toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

4. Leikkipuisto Savelan kunnostus

Leikkipuisto Savela sijaitsee päiväkotin Savelan vieressä ja palvelee koko Savelan aluetta.

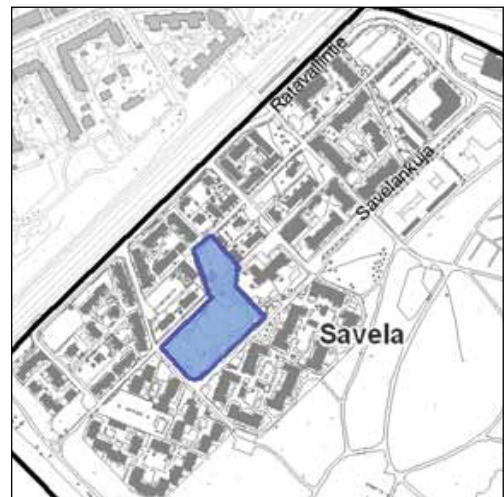
Leikkipuisto jakautuu kahteen osaan. Pienempi ja aidattu osa, jossa on tällä hetkellä ohjattu kerhotoiminta, rajautuu luoteispuolella Isonkaivonpolkuun ja kaakkoispuolella Eteläniitynpolkuun. Tämä alue on heikkokuntainen vanhoine kalusteineen ja epätaisisine pintoineen.

Isompi osa puistoa rajautuu koillisessa päiväkotipihaan, kaakossa Savelantiehen, lounaassa Vanha Puroniitynpolkuun ja luoteessa Eteläniitynpolkuun. Aluetta vaivaa huono pintakuivatus. Osa leikkivälineistä on hyväkuntoista, osa vaatii kunnostusta (esimerkiksi karusellin istuinosa). Turva-alusta on joiltakin osin murtunut ja paikoittain pensaiden peitossa.

Lounaassa sijaitsevan urheiluosan välineet ovat huonokuntoisia. Kalusteet (penkit, jätteastiat) ovat hyväkuntoisia. Alueen valaistus on riittävä.

Kunnostus kohdistuu alueen käyttävien ja kenttien kuivatukseen ja hulevedenohjaukseen. Leikkivälineet, kuntoiluvälineet ja turva-alustat kunnostetaan tai vaihdetaan tarvittavin osin. Kasvillisuus leikataan tai siirretään turvalliseen etäisyyteen siten, ettei se kasva turva-alustan rajan yli.

Viheralueen hoitoluokka on A2.

5. Johtokivenpuiston leikkipaikan kunnostus

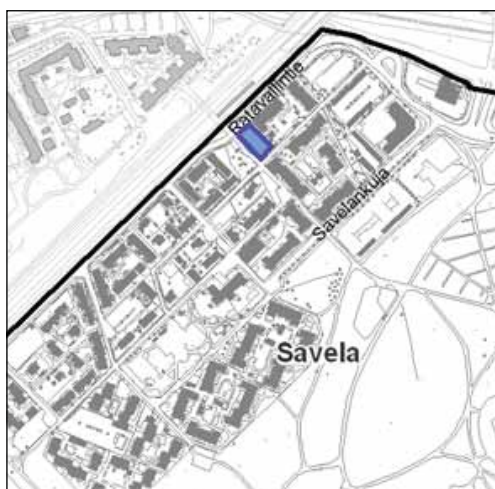
Johtokivenpuiston leikkipaikka sijaitsee Pihlajamäen eteläosassa, rajautuen lännessä Johtokiventiehen, pohjoisessa Kivipyykintiehen, idässä Lepokivenpolkuun ja etelässä asutukseen.

Leikkipaikka on kahdella portilla varustettu aidattu alue. Alueen penkit on uusittu, mutta leikkivälineet sekä kasvillisuus ovat huonokuntoisia. Leikkipaikkaa ympäröivän Johtokivenpuiston käytävillä on kuivatusongelmia ja kentän lentopallopylväät ovat huonossa kunnossa. Alueen valaistus on riittävä.

Kunnostus kohdistuu alueen leikkivälineisiin ja kasvillisuuteen. Alueen keskipisteenä olevan hiekkalaatikon rajausta on riittämätön ja lisäksi leikkihiekkaa on täysin sekoittunut ympäröivään turvahiekkään. Huonokuntoisia leikkivälineitä korvataan uusilla vastaavilla. Kasvillisuus saneerataan ja täydennetään tarvittavin osin. Kasvillisuuden suojaus (jäljellä puupollarit) on tehoton ja huonokuntoinen ja se poistetaan kokonaan.

Leikkipaikkaa ympäröivän Johtokivenpuiston käytävän tasausta ja kuivatusta kunnostetaan. Nurmikentällä olevat metalliset lentopallopylväät suoristetaan ja maalataan. Kentän nurmikkoa kunnostetaan tavallisin ylläpitotoimenpitein.

Viheralueen hoitoluokka on A2.

6. Ratavallinpuiston kalusteiden uusiminen

Ratavallinpuisto sijaitsee Savelan rautatieaseman alikulun vieressä, Savelanpolun molemmin puolin. Luoteessa se rajautuu Ratavallintiehen ja kaakossa Isonkaivonpolkuun.

Puiston kasvillisuus on hyväkuntoinen ja hoidettu. Puistopenkit ovat vanhoja ja erittäin huonokuntoisia ja ne tullaan uusimaan kunnostustoimenpiteenä. Alueen valaistus on riittävä.

Viheralueen hoitoluokka on A2. Alueen asemakaava tulee tarkistaa puistoksi (VP).

7. Nuorisopuiston frisbeegolfalueen kunnostus

Nuorisopuiston yhteydessä on tällä hetkellä frisbeegolffin harjoittelualue, jossa on 4 koria ripoteltuna noin 2,2 hehtaarin alueelle Nuorisopuiston pohjoisosaan. Korit ovat kauttaaltaan ruostuneet eikä koreille ole osoitettu heittopaikkaa tai -suuntaa.

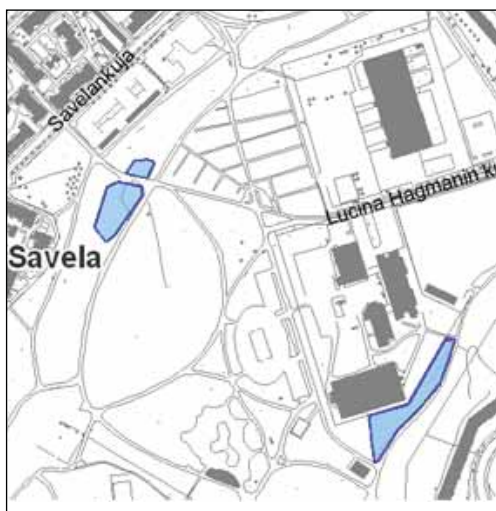
Tavoitteena on muuttaa nykyinen harjoittelualue lyhyeksi frisbeegolfradaksi, joka palvelisi koululiikuntaa ja toimisi osana Nuorisopuistoa. Nykyiset korit uusitaan kokonaan. Kaikkien korien tulee olla keskenään vastaavia. Koreiksi suositellaan PDGA:n hyväksymiä korimalleja. Heittoalustoina käytetään frisbeegolfrataselvityksen suosittelemia 2 x 4 m kokoisia betonilaattoja. Kori-en ympäristö tulee perustaa kunnolla, jotta se kestää kulutusta. Radalle pystytetään väyläkohtaiset opasteet sekä lähtöpaikalle, Lucina Hagmaninkujan päätyyn infotaulu, jossa on muun muassa ratakartta ja lajin säännöt.

Väylät suunnitellaan lyhyinä ja helpohkoina, jotta ne soveltuvat lapsille, nuorille ja aloittelijoille, mutta myös samalla monipuoliseksi ja erilaisiksi. Väylät suunnitellaan niin, etteivät ne risteä keskenään eivätkä kevyen liikenteen reittien kanssa. Puiston muiden käyttäjien turvallisuus tulee varmistaa väylien suunnittelussa.

Väylät suunnitellaan puistoreittien rajaaman alueen reunoille, tiheiden puuryhmien tuntumaan. Alueen keskelle jätetään tilaa muuhun käyttöön.

Viheralueen hoitoluokka on A2/A3.

8. *Rapakivenpuiston koira-aitauksen poistaminen, kunnostushanke*

Poistettavaksi esitettävä koira-aitaus sijaitsee Rapakivenpuistossa. Aitaus on erittäin huonossa kunnossa ja hyvin suurelta osaltaan veden varassa. Tavoitteena on koira-aitauksen poistaminen ja sen alueen maisemointi. Hankkeen yhteydessä alueelle suoritetaan hulevesivirtaamien arviointi ja kuivatusjärjestelmän toimivuuden arviointi.

Lähialueella, Savelanpuiston pohjoisosassa, sijaitsee toinen koira-aitaus, jota laajennetaan ja parannetaan hankkeen yhteydessä. Koira-aitaukseen ja sen tuntumaan istutetaan kookasta, varjostavaa puustoa, jolloin se palvelee alueen asukkaita Rapakivenpuiston koira-aitausta paremmin.

Alue kunnostetaan vastaamaan viherhoitoluokan C1.2 Lähivirkistysmetsä vaatimuksia. Reitin varteen sijoitetaan yksi penkki.

Viheralueen hoitoluokka on C1.2.

9. *Savelanpuiston eteläisten reittien kunnostus*

Alueelle on laadittava kunnostussuunnitelma, huomioiden veden virtaamiset alueella ja reittien turvalliset korkeusasemat.

Alueelle suoritetaan hulevesivirtaamien arviointi ja kuivatusjärjestelmän toimivuuden arviointi. Sen jälkeen arvioidaan reittien tarvittava korkeustaso, jotta reitit pysyvät kuivina ainakin suurimman osan vuodesta. Reitit korotetaan tavoitekorkeuteen käyttäen tavanomaista reittien rakentamistapaa.

Reittien varteen sijoitetaan ainakin yksi penkki jokaista reittiä kohden. Syväkeräyssäiliöitä sijoitetaan reittien keskeisiin solmukohtiin.

Reittien viherhoitoluokat noudattavat ympäröivien alueiden viherhoitoluokitusta (Kartta: 3.3.4 Viheralueiden hoitoluokat).

3.6. Jatkoselvitys ja -suunnittelutarpeet

Savelan keskusta, Eteläniitynpolun, Isonkaivontien ja Savelankujan risteyskohtaan on muodostunut liikenneturvallisuuden kannalta yksi suunnittelualueen vaarallisimmista paikoista. Isonkaivontieltä Savelankujalle ja päinvastoin ajaa läpiajokielloista ja Stop-merkeistä huolimatta jatkuvasti ajoneuvoja pysähtymättä läpi muodostaen vaaratilanteen Eteläniitynpolkua pitkin kulkevien kevyen liikenteen käyttäjien kanssa. Risteyskohdan läpi kulkee myös palvelulinjan J72 reitti, jolle on erikseen sallittu läpiajo ongelmakohdan läpi. Myös alueen asukkaat ovat olleet huolissaan risteysalueen turvallisuudesta ja huoli on noussut jatkuvasti esiin muun muassa asukaspalautteissa. Ongelmakohdan selvittäminen vaatii liikennesuunnittelua. Samalla tutkitaan palvelulinjan reitin siirtämistä tai lyhentämistä.

Pihlajamäen eteläosassa olevan, Johtokiventien ja Ketokivenkaaren risteyksestä Lahdenväylän meluvallia kohti suuntautuvan kevyen liikenteen väylä Vierinkivenpolun tuleva käyttö ja mahdollinen kaavamuutos vaatii myös jatkoselvittelyä. Kyseiselle kevyen liikenteen yhteydelle ei nykymuodossaan tunnu olevan järkevää käyttötarkoitusta, sillä väylä ei johda minnekään vaan palaa takaisin Ketokivenkaarelle kierrettyään kiinteistön. Väylä on merkitty jalankulun ja polkupyöräilyn paikallisreitiksi, mutta reitti ei jatku enää Johtokiventielle noustaessa. Ketokivenkaarella ja Johtokiventiellä on hyvässä kunnossa olevat jalkakäytävät molemmin puolin ajorataa. Vierinkivenpolun päällyste on lisäksi huonossa kunnossa ja väylän liikennemerkkit ovat jatkuvasti ilkevallan kohteena.

Graniittitien ja Kiilletien risteysalueella oleva massiivinen liikenteenjakaja ei nykymuodossaan vastaa täysin käyttötarkoitustaan etenkin kevyen liikenteen sujuvana ylityspaikkana. Alueelle ei tässä aluesuunnitelmassa esitetä muutostarpeita, sillä alueella on vireillä kaavamuutos. Risteysalueen jatkosuunnitteluun palataan viereisen kiinteistön täydennysrakentamissuunnittelun yhteydessä.

Isonkaivontien ja Eteläniitynpolun risteys on vaarallinen.

Vierinkivenpolun liikennemerkkit ovat jatkuvan ilkevallan kohteena.

Graniittitien ja Kiilletien risteyskeskisaareke ei ole enää esteettinen saati esteetön.

4. RAHOITUSTARVE

4.1. Kokonaisrahoitustarve

Kokonaisrahoitustarve on se rahamäärä, joka tarvitaan alueen saattamiseksi turvalliseksi, toimivaksi, kestäväksi, viihtyisäksi ja esteettömäksi. Aluesuunnitelmatyössä tehtyjen selvitysten perusteella Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan yleisten alueiden rahoitustarve on 6.9 miljoonaa euroa (alv 0%), josta tässä raportissa tarkemmin kuvattujen hankkeiden osuus on 2,6 miljoonaa euroa (alv 0%). Katujen osalta rahoitustarve on 0.4 milj. euroa (alv 0%), puistojen osalta 2.0 milj. euroa (alv 0%) ja luonnonalueiden osalta 0.2 milj. euroa (alv 0%). Kokonaisrahoitustarve sisältää kaikki kuntokartoituksessa ilmenneiden korjaus-, kunnostus- ja perusparannustarpeiden kustannukset sekä suunnitelmaosuudessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat kustannukset. Hoidon osalta on tehty havaintoja ja kirjattu toimenpidetarpeita, mutta hoitotarpeen lisäämisestä aiheutuvat kustannukset eivät sisälly rahoitustarpeeseen.

Mittavimmat hankkeet ovat Pihlajistonkallion sekä Maasälvanpuiston puistoreittien rakentaminen, leikkipuisto Salpausselän ja leikkipuisto Maasälvan peruskorjaus sekä leikkipuisto Savelan kunnostus.

Tarkastelualueella hankkeet on jaettu seuraavasti:

- Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet, jotka vaativat suunnittelua ja jotka ylläpitävät koko tarkastelualueen katu- ja viherrakennetta pitkällä aikavälillä.
- Kunnostuskohteet eli pienet korjauskohteet, jotka ovat pääosin kunnossapidon hankkeita ja jotka eivät vaadi erillistä suunnittelua.
- Luonnonhoidon kohteet.

4.2. Esitettyjen hankkeiden kustannukset

Kaduista peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteiksi ehdotetaan seuraavia kohteita:

- Liusketien jalkakäytävä välille Katinkullanpolku–Maasälvänpuisto, uudisrakentaminen 95 000 euroa (alv 0%).
- Portaiden peruskorjaus, 105 000 euroa (alv 0%).
- Savelanpolun aukio, peruskorjaus, 35 000 euroa (alv 0%).

Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteiden yhteenlaskettu kustannus katujen osalta on noin 0.3 milj. euroa.

Viheralueista peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteiksi ehdotetaan seuraavia kohteita:

- Leikkipuisto Salpausselkä, peruskorjaus, 850 000 euroa (alv 0%).
- Leikkipuisto Maasälpä, peruskorjaus, 620 000 euroa (alv 0%).
- Vantaajoen varren oleskelualue, uudisrakentaminen, 15 000 euroa (alv 0%).
- Pihlajistonkallion ja Maasälvänpuiston reitit, uudisrakentaminen, 140 000 euroa (alv 0%).

Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteiden yhteenlaskettu kustannus puistojen osalta on noin 1.7 milj. euroa.

Kunnostuskohteet:

- Johtokivenkujan kunnostus, 70 000 euroa (alv 0%).
- Maasälväntien päädyn kunnostus, 10 000 euroa (alv 0%).
- Kuivatusongelmien kunnostus, 10 000 euroa (alv 0%).
- Leikkipuisto Savelan kunnostus, 115 000 euroa (alv 0%).
- Johtokivenpuiston leikkipaikan kunnostus, 75 000 euroa (alv 0%).
- Ratavallinpuiston kalusteiden uusiminen, 5 000 euroa (alv 0%).
- Nuorisopuiston frisbeegolfalueen kunnostus, 15 000 euroa (alv 0%).
- Rapakivenpuiston koira-aitauksen poistaminen, 45 000 euroa (alv 0%).
- Savelanpuiston eteläisten reittien kunnostus, 25 000 euroa (alv 0%).

Kunnostuskohteiden yhteenlaskettu kustannus on noin 0.4 milj. euroa (alv 0%).

4.3. Ylläpito- ja hoitokustannukset

Metsien hoito

Aluesuunnitelmaan kuuluvalla alueella B- ja C-hoitoluokituksia vastaavia luontoalueita on kaikkiaan 68 hehtaaria. Metsäalueiden pinta-ala tästä on 53 hehtaaria. Metsäalueilla tullaan tekemään metsänhoitotoimia noin 30 hehtaarin alueella, mikä on samalla niin sanottujen toimenpiteiden nettopinta-ala.

Metsien hoidon kustannusarvio on 110 040 euroa. Tähän kustannukseen tulee lisätä suunnitelmassa tehtävät toiskertaiset pienpuuston hoitotoimenpidekustannukset suunnitelmakauden puolivälissä. Kustannukset on laskettu vuoden 2008 keskimääräisillä metsien hoidon toteutuneilla yksikköhinnoilla hoidettavaa nettopinta-alaa kohden, jotka olivat 3 668 euroa hehtaaria kohden. Yksikköhinta ei sisällä luonnonhoidon tukipalveluita.

Niittyjen ja maisemapeltojen hoito

Niittyalueita ja maisemapelloja on yhteensä 15 ha ja niiden hoidon yksikkökustannus on 1400 euroa per hehtaari, joten kokonaiskustannusarvio on 21 000 euroa suunnitelmakauden aikana.

LÄHTEET

Julkaistut lähteet

Kaavoituskatsaus 2012. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Kaavoituskatsaus 2010. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Katu- ja puisto-osaston hallinnassa olevien arvoympäristöjen määrittely ja toimintaohjeet, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2008:8, Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupunkikalusteohje, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:8 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupunkikasviopas, Helsingin kasvisuunnittelun työkalupalkki, Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:12 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin pienvesiohjelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupungin hulevesistrategia. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2008:9 / Katu- ja puisto-osasto.

Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliitto ry, julkaisu 16, Helsinki 2000

Viheralueiden hoitoluokitus, Viherympäristöliitto, julkaisu 36, 2007

Yleiskaava 2002. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Yleissuunnitteluosasto. Hyväksytty 26.11.2003.

Pihlajamäen asemakaavan muutosehdotus (nro 11520), Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnittelulautakunta, 4.5.2006

Pihlajamäen maisemaselvitys, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2003:6

Pihlajamäki-Pihlajiston luonnonhoitosuunnitelma 1999–2008, HKR 1999

InfraRYL2010/1

Karttalähteet

Helsingin kaupunki, Kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto, Helsingin kaupungin paikkatietopalvelu. Käyttölupa (012 / 2012).

Verkkojulkaisut

Julkiset veistokset. Helsingin kaupungin taidemuseo. <http://www.taidemuseo.fi/suomi/veisto/index.html>

Helsingin kaupungin tietokeskus. <http://www.aluesarjat.fi/>

Paikkatietojärjestelmä. Helsingin kaupungin paikkatietopalvelu . <http://ptp.hel.fi/ptpa/default.aspx>

HSY:n Internet-sivut. <http://jatehuolto.hsy.fi/kierratyspiste/>

Pihlajamäen Internet-sivut. <http://www.pihlajamaki.info/>

Savelan Internet-sivut. <http://www.kaupunginosat.net/savela>

Tekijä(t) Zuzana Hrasko-Johnson, Timo Häll, Tiina Saukkonen, Päivi Jylänki, Katarina Wallin, Anniina Tarhonen	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Virpi Vertainen	
Nimeke Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan aluesuunnitelma	
Sarjan nimeke Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2013:6/ Arkkitehtuuriosasto	
Sarjanumero 2013:6	Julkaisuaika huhtikuu 2013
Sivuja 106	Liitteitä 0
ISBN 978-952-272-461-8 (painettu versio), 978-952-272-462-5 (verkkoversio)	ISSN 1238-9579
Kieli koko teos suomi	Yhteenveto suomi, ruotsi
Tiivistelmä Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkoston ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä. Tämän aluesuunnitelman suunnittelualueeseen kuuluvat Latokartanon peruspiirin osa-alueet Pihlajamäki ja Pihlajisto, sekä Pukinmäen peruspiiriin kuuluva Savela. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Suunnitelmassa on tarkasteltu katu- ja puistoalueiden kuntoa, palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoaminen palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Katualueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään toimivaan, kestäväan, viihtyisään ja esteettömään kokonaisratkaisuun alueen historia ja ominaispiirteet sekä kunnossapidon vaatimukset huomioiden. Viheralueilla tavoitteena on monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden vahvistaminen. Viheralueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään turvaamaan sekä puistojen aikakaudelle tyypillisten piirteiden säilyminen että nykyajan tarpeiden tyydyttäminen. Luonnonalueilla pyritään säilyttämään suunnittelualueen luonnon moninaiset erityisarvot pienipiirteisillä hoitotoimenpiteillä.	
Avainsanat Aluesuunnitelma, Pihlajamäki, Pihlajisto, Savela	

Rakennusviraston julkaisut 2013

2013:1 / Arkkitehtuuriosasto

Roihuvuoren japanilaisvaikutteinen puisto, hoito- ja kehittämissuunnitelma 2013–2027

ISBN 978-952-272-388-8 (painettu versio),

ISBN 978-952-272-389-5 (verkkoversio)

2013:2 / Arkkitehtuuriosasto

Helsingin katupuurivit vuosina 2010–2011 –puurivien ja kujanteiden uudistaminen ja täydennysistuttaminen

ISBN 978-952-272-399-4 (painettu versio)

ISBN 978-952-272-400-7 (verkkoversio)

2013:3 / Arkkitehtuuriosasto

Lehtisaaren, Kuusisaaren ja Kaskisaaren aluesuunnitelma

ISBN 978-952-272-401-4 (painettu versio)

ISBN 978-952-272-402-1 (verkkoversio)

2013:4 / Katu- ja puisto-osasto

Kitkarenkaiden käytöllä parempaa ilmanlaatua – liikenneturvallisuudesta tinkimättä

Nasta-tutkimusohjelman 2011–2013 loppuraportti

ISBN 978-952-272-459-5 (painettu versio)

ISBN 978-952-272-460-1 (verkkoversio)

2013:5 / Katu- ja puisto-osasto

Puotilan, Vartioharjun ja Fallpakan aluesuunnitelma 2012–2022

ISBN 978-952-272-403-8 (painettu versio)

ISBN 978-952-272-404-5 (verkkoversio)

2013:6 / Arkkitehtuuriosasto

Pihlajamäen, Pihlajiston ja Savelan aluesuunnitelma 2013–2022

ISBN 978-952-272-461-8 (painettu versio)

ISBN 978-952-272-462-5 (verkkoversio)

